КЛАСНІ ІГРИ

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ ЖУРНАЛ

К.....Л.....С.....!

ВЕСЕЛИЙ КАЛЕНДАР

НАЙПІВНІЧНІШІ ОЛЕНІ

СВІТ ПЕРСОН МАДАМ ТЮССО

ВАЙНОНА РАЙДЕР

ФІГУРНЕ КАТАННЯ

ХАЙ ТЕПЕР ПРАЦЮЮТЬ РОБОТИ!

ВИГРАЙ ПРИЗ

12

Новорічний та святковий Гоголь-

Відриваючи останній аркушик на календарі, кажемо собі: ну от і минув ще один рік — вагома часточка нашого життя. Згадуємо, який він був, що приніс, що забрав, сподіваємося, що у новому році все буде краще...

З такими чи подібними думками щоразу переступаємо поріг нового року. Усмішки, побажання, веселий настрій... Спалахують вогні святкової новорічної ялинки, до оселі заходить з гостинцями добрий Дід Мороз...

Ідея відзначати Новий рік належить римському імператору Помпілію. Це він переніс початок року з березня на січень (по-латині — януарій). Назва цього місяця походить від імені божества древніх — великого Януса, міфічного бога, покровителя всіх дверей та воріт, який замикав вихід з минулого і відчиняв вхід до майбутнього.

Символіка Нового року, як і час його проведення, у різних народів не однакова. Скажімо, в Ефіопії він припадає на середину вересня. Тут жителі міст і сіл, зібравшись на околиці, спалюють на вогнищі принесений хмиз, влаштовують ігри й танці навколо багаття.

В Ірані Новоріччя святкують 22 березня, коли, згідно з календарем, настає весна. За традицією, глава сім'ї дарує домочадцям нове вбрання. Всі виходять на вулицю, розпалюють вогнище і стрибають через нього.

Шотландці ж у цей день приходять одне до одного в гості з грудочкою вугілля. Вкинувши його у полум'я, гість висловлює побажання: «Нехай світло і радість завжди будуть у вашому домі!» Японці ж, навпаки, прагнуть відіспатися і тільки вранці виходять на вулиці, щоб зустріти схід сонця: від того, яким буде досвіток — ясним чи хмарним, — залежить удача всього року.

Та, мабуть, найбільш строкато святкує Новий рік Індія. Наприкінці позаминулого століття англійці запровадили тут григоріанський календар, та все ж у багатьох штатах панують свої традиції, за якими індійці святкують Новий рік. От і виходить: «грамотно» поїздивши з одного штату в інший, можна майже щомісяця святкувати настання нового року, так і не виїжджаючи з Індії. А все чому? Та тому, що колись раджі, махараджі та різні падишахи самі вирішували, коли наставати новому року.

Новий рік! З нетерпінням чекаємо його, з особливим настроєм переступаємо у нього. Тож нехай це радісне свято завжди залишає світлу пам'ять і побажання усмішок, дружніх взаємин, сонячних і мирних днів, гараздів та здоров'я в Новому році!

Новорічний сонник

* Коли тобі насниться, що мешкаєш ти у розкішній віллі, що в гості до тебе заходить Роберт де Ніро з Жаном Рено на пару, що снідаєте ви у Парижі, обідаєте в Торонто, а вечеряєте десь у затишному бунгало, знай — це до обману. Прикмета діє безвідмовно: щойно ти прокидаєшся, як відразу до тебе доходить, що нічого того немає, а де Ніро з Рено чи Філіппом Нуаре в Ніццу на ленч попливли на яхті без тебе.

* Як дізнатися ім'я судженого (судженої)? У новорічну ніч, щойно він (вона) вийде кудись у справах, зазирни до нього (до неї) в паспорт. Або свідоцтво про народження. Старий, роками перевірений спосіб осічок ще не давав.

* Що думає про вас кохана людина? О третій ночі облий східці на ганку крижаною водою і спокійно лягай спати, бажано горілиць. Вранці вийди зустріти кохану людину, і коли вона, після дюжини немислимих піруетів, тулупів та сальхових спікірує в найближчу кучугуру, він (вона) щиро, нічого не приховуючи, висловить усе, що про тебе думає.

І ще. Охочі бути Дідом Морозом, перевірте себе на дідоморозопридатність! Для цього потрібно пройти невеличкий тест, чесно-чесно відповісти на всі запитання і порадіти (або посумувати) результату разом з нами. Отже, тест.

1 Новий рік ти зустрічаєш:
а) під ялинкою;
б) під ковдрою;
в) будь-де .....

2 Бешкетунам ти погрожуєш:
а) пальчиком;
б) кулаком;
в) пістолетом .....

3 Найзручніша для тебе мова:
а) українська;
б) англійська;
в) есперанто .....

4 У морозні дні ти зігріваєшся:
а) теплом дружніх сердець;
б) гарячим чаєм;
в) морозивом .....

5 Супутниця Діда Мороза — це:
а) Снігуронька;
б) Дюймовочка;
в) білочка .....

Переважають відповіді:

а) — тобі для такої відповідальної роботи бракує фантазії; б) — ти нормальний Дід Мороз; в) — ти просто віртуоз мішка та подарунка!

Мозоль ялинковий

Кози та прогнози

ОВЕН. Для них новий рік стане періодом приємних та романтичних зустрічей і навіть нових захоплень, а також чудового відпочинку та незабутніх розваг. А будь-яка творчість неодмінно принесе свої плоди і буде обов'язково нагороджена. Тож не губіться, впертюхи!

ТЕЛЕЦЬ. Ось кому бажано відкласти всі інші проблеми і зайнятися виключно облаштуванням свого побуту. Змінити старий ранець на новий. Кросівки на літо приглянути. Щоправда, на тістечках-морозиві для цього теж добряче поекономити доведеться. А може, навіть і в батьків допомоги просити.

БЛИЗНЮКИ. Хто з представників цього непосидючого знаку бажає набувати знань, збільшувати свою ерудицію — повний вперед! Особливо вітаються зрушення у сфері зайнятості: запишись у секцію вишивання, займися дельтапланеризмом, засядь за китайську мову — успіх буде гарантований.

ТЕРЕЗИ. Представникам цього знаку потрібно зосередити всю свою увагу на далеких перспективах, тож нехай сміливо починають мріяти, будувати плани на майбутнє, шукати однодумців, з якими в подальшому можна було б не один пуд солі з'їсти. Згодиться!

СКОРПІОНИ в новому році матимуть стільки бажань, що вони як ніхто відчують смак до життя. Захочеться нових успіхів у навчанні і не тільки. З'явиться можливість проявити свої організаторські таланти. Не виключено навіть, що будуть поповнення в матеріальній сфері, головне тут — позбутися деяких ілюзій.

СТРІЛЕЦЬ. Такий нескінченний і такий нестерпний період, який змушував усіх Стрільців нещадно обмежувати власні інтереси та займатися казна-чим, тільки не тим, чим їм хотілося, нарешті відходить у минуле! Будьте готові до того, що упродовж усього року невпинно зростатиме ваш авторитет, не прогавте такий момент! І пам'ятайте: люди, яким ви допомагатимете, відповідатимуть вам тим самим.

РАК. Наступний рік принесе Ракам додаткові сили та покращання добробуту. Тож уважно дивіться на дорогу — ану як за тим рогом просто на землі лежить пухлий гаманець, а в ньому — грошей на дві сті «Снікерсів»! Не варто марнувати отримане, слідкувати за психологічною рівновагою теж час від часу не завадить. А для цього потрібно частіше залишатися наодинці з собою та спілкуватися з природою.

ЛЕВИ, радійте — це найсприятливіший для вас рік. Він подарує удачу в коханні та заробітках, надасть чудову можливість розкрити свої організаторські таланти, а якщо вже дуже сильно захотіти, то й покаже вам, як посісти лідируюче положення серед собі подібних і здобути «царський» авторитет.

ДІВИ зможуть повністю відновити стан внутрішньої гармонії, однак для цього доведеться зняти з себе хоча б частину громадських обов'язків, обмежити (як не прикро це звучить!) коло свого спілкування і переключитися на зміцнення власного здоров'я. І пам'ятай народну мудрість: буде здоров'я — все решта додасться саме.

КОЗЕРОГ. Рік доволі важкий, тільки тим і доведеться займатися, що відстоювати свою гідність, честь, повагу — несприятливих обставин буде більш ніж досить. Це одна сторона медалі. З іншого ж її боку картина дещо радісніша: можливості для підтвердження своєї придатності на що б то не було будуть! Головне — не прогавити їх.

ВОДОЛІЙ. Рік Кози дає реальний шанс втілити в життя свої мрії, але при одній умові: в тебе будуть однодумці, які погодяться займатися з тобою одною справою. І взагалі, чимало проблем, які обступатимуть тебе упродовж року, можна буде вирішити тільки із сторонньою допомогою.

РИБИ. Радійте, хвостаті, ви зможете зміцнити своє здоров'я, якщо не будете відкладати цю справу «на потім». Як це виглядає? А так: дотримуйтеся режиму харчування — раз. Апетит нагулювати не забувайте — два. Цікавтесь, що, коли і як їсти, не лінуйтеся побільше рухатися. Це дозволить усім Рибам наполегливіше трудитися, досягти успіхів будь-де, а там, як знати, може твоє фото і на шкільну дошку пошани повішають.

КЛАС! КЛАСНІ ігри

№ 12'2002

ЗМІСТ

Книжка для Киці: Про смачненьке рандеву (не у сні, а наяву)
Зустрічаймо наше свято! Скоро, скоро Новий рік переступить наш поріг!
Все краще — нам!
Фестиваль під знаком «Міні» — найдитячіший в країні!
Якщо серйозно: Християнські релігії у сучасному світі
Історії та легенди: Що ти знаєш про каміння?
Поряд з нами: Познайомтеся: на сцені — найпівнічніші олені
З папки професора Крапки: Старе й нове про біосферу
На струнах смутку: О. Генрі. Останній листок
Білі плями: Загадки мертвого міста
Who is хто? Така, як є — Вайнона Райдер
Музеї світу: Світ персон мадам Тюссо
Класний спорт: Фігурне катання: естетика ковзання
Цікавенькі були!
Класна зооастрологія: Зазирни тварині в паспорт
Легенди спорту
Разом з Класом в ногу з часом
Страшилки від Класного
Лікбез для хлопців: Важливий крок
Класна музика: «Сплін» — від жуйки до кіно + Мінорно-мажорна «A-ha» неповторна
Класний гіпертест: Де тобі стрічати Новий рік? + Клacword
Твоя сторінка + Головоломки
Логічні задачки
Ігротека
Фокус-покус: Новорічна хлопавка, Чарівна паличка, Загадкова хустинка, Хіп-хоп
Кросворди від ДуКласа
Японські кросворди

«КЛАС!»
пізнавально-розважальний журнал №12'2002 (72)
Реєстраційне свідоцтво КВ №1929 від 10.04.96 р.

Засновник і видавець: ТзОВ «W», вул. Живова, 11
Адреса для листування: 46008, м.Тернопіль, а/с 525
тел./факс (0352) 22 90 05, 25 04 98
e-mail: admin@schoolboy.com.ua

Передплатний індекс: 40240
Тираж 25 000 примірників. Підписано до друку 27.11.2002
Друк: компанія «Новий друк», м.Київ, вул.Магнітогорська,1

Розповсюдження «Школярик»
Тетяна Кошелінська, Василь Косович
тел. (0352) 23 50 35, 43 10 72. Ціна договірна

Кольороподіл «Колір ПРО»
м.Київ, пр.Перемоги, 92/2, к.206
тел. (044) 4430235

Редакційна колегія: ..... **Во Вік**
..... duklas@schoolboy.com.ua ..... **ДуКлас**
..... **Анатолій Саган**
..... **Ольга Косович**
Художники: ..... **Сергій Шемета**
..... **Андрій Урбан, Наталя Марцюк**
..... **Світлана Словотенко, Євген Лазо**
Набір та коректура ..... **Олександра Вовк**
Технічний супровід ..... **Андрій Зеленський**
Верстка ..... **Олена Березовська**
Шеф-редактор ..... **Володимир Головач**

Для «Класу» писали, малювали і фотографували:
Василь Тесля, Оксана Копак, Мар'яна Стеценко, Ірина Вівчар, Володимир Сушкевич

© **W ltd**, 2002
При частковому чи повному передруку текстів та відтворенні графічних матеріалів журналу «Клас!» посилання на журнал обов'язкове.

1. Про смачненьку рандеву (не у сні а наяву)

Ну що, мрійлива моя Кицюню, хочеш ти того чи ні, а старий рік уже тю-тю! Минає тобто. Як твої сподівання про Нього? Справдилися? Скривдилися? Чи просто обманулися? Ой розумію, ой як я добре розумію, що не хочеться тобі вже вкотре зустрічати Новий рік у колі своїх домашніх. Тим паче, коли ти весь рік тільки те й робила, що виглядала його, користала кожну нагоду потрапити йому на очі, ловила кожен його погляд, радісно сміялася з усіх його жартів, навіть коли вони були зовсім не смішні. І під завісу року виявляється, що все це для того, аби знову сісти в колі тата-мами-братів-сестер, вислухати чергове новорічне звернення президента до народу, відкоркувати під новорічний бій годинника пляшку «Кока-коли», подивитися телевізор — і на бокову? А як же Він?! Ніяк. Якщо й далі засмічуватимеш-засмучуватимеш свою гарненьку голівку безрадісними думками. «Краще пізно, ніж ніколи!» — чула таке?

Ти мені краще скажи, скільки днів має тиждень. П'ять робочих днів та куций хвостик, який американці пихато називають «уїк-енд», а ми просто — «вихідні». Для чого нам даються вихідні? Для того, Кицю моя працелюбна, щоб пожинати лаври, які ми, не покладаючи рук своїх, заслуговуємо упродовж п'яти робочих днів. Як заслуговуємо, питаєш? А то, скажу тобі, вже хто як може. Я, наприклад, не одну ручку спишу, поки понеділок плавно перейде у п'ятницю, а там і до суботи вже лишається — ніч переспати. Хтось ці лаври здобуває за кермом машини, хтось — за верстатом токарним, ще хтось країною керує невтомно...

Ти спитаєш мене зараз: «А як же ми, учні шкіл, відмінники та трієчники? Ми на заводах не працюємо, тунелі під Ла-Маншем не прокладаємо, в космос до настання повноліття нас теж не пускають». На запитання твоє, Кицю неповнолітня, як людина бувала, відповідаю: «А хто тобі сказав, що трудитися можна тільки на трудовому фронті? А як же тоді любовний?..» Ти ж дівчинка розумна і не станеш мене переконувати в тому, що всі без винятку щасливі пари виникають самі собою, що ніяких зусиль для цього докладати не треба. А якщо не станеш переконувати, то означатиме це, що ти прекрасно розумієш: кохання — це також робота. Для кого за повним трудовим графіком, для кого за сумісництвом (у тому розумінні, що не треба докладати надмірних зусиль, а ти що подумала?). Та в будь-якому разі цілком досить п'яти днів, щоб...

Понеділок

Хто він?

Ти сподобала собі якогось симпатюлю? І тебе понесло-понесло-понесло: «Такий гарний, такий дотепний!» — думаєш ти біля дошки замість того, щоб пояснювати зануді-фізику, чому тіла з меншою вагою притягуються до тіл з більшою вагою. «Ми просто створені одне для одного!» — перша твоя думка, коли ти прокидаєшся вранці. Але шкода, що Він про це навіть не підозрює, йому навіть на думку нічого подібного спасти не могло. Що ж робити?

Головне, Кицюню моя холоднокровна, не панікуй. Спершу переконайся, що ти непохитна у своєму бажанні «поцілити» в Нього і тільки в Нього. Ніхто інший тобі не потрібен ні за які гроші. Як говорять у таких випадках старші люди, сто разів відмір, а один — відріж. Якщо все для себе ти вже вирішила, то тепер твій симпатюля — твоє найважливіше домашнє завдання на тиждень, братися за виконання якого треба вже і негайно.

Перший етап — підготовчий: ти повинна дізнатися про свого обранця все, що тільки зможеш: з ким Він дружить, чим займається після уроків, що любить на сніданок і чого терпіти не може по четвергах, кого читає, кого слухає, в якій краватці ходить у театр і хто в нього улюблений поет (якщо він знає, що таке поезія)... Ну, приватного детектива наймати, звісно, не треба

Просто постарайся ніби між іншим випитати у друзів, знайомих і запам'ятовуй найменші подробиці (тільки не переборщи, а то тебе запідозрять у плітканстві шпигунстві...).

Вівторок

Виходжу на контакт!

Отже, після збору всієї можливої інформації ти все ж таки твердо вирішила, що любиш свого красеня більше, ніж шоколадні батончики. Тепер головне — діяти обережно, щоб не сполохати Його. Дай Йому зрозуміти, що Він подобається тобі. Стоп, стоп, тільки без «буму» почуттів! Ні в якому разі не бігай за Ним і не випробовуй міцність Його шиї. Інакше Він може уявити себе великим цабе, і тоді тобі доведеться постійно з Ним няньчитися. Або ж від несподіваного надміру твоєї уваги у Нього може в голові запаморочитися. Зрештою, не всім хлопцям подобається, коли дівчина пре танком. Більшість з них хоче, інколи навіть у найпотаємніших глибинах свого серця, відчувати себе справжнім лицарем, а у своїй обраниці бачити те, що робить дівчину справді дівчиною: скромність, стриманість. Тому постарайся пригальмувати швидкість своїх почуттів і завойовуй Його непомітно, по-партизанськи.

Тепер ти знаєш розпорядок Його дня, а тому тобі неважко буде влаштувати парочку «випадкових» зустрічей. Найпростіше підібратися до Нього тоді, коли Він в оточенні друзів чи знайомих. Ще краще, якщо ти особисто знаєш когось з них. Тоді ти можеш запросто підійти начебто для того, щоб привітатися з цим знайомим, а потім непомітно і собі підключитися до розмови. Тільки тут важливо мати що сказати, бо ляпнувши щось таке «ні в кут ні в двері», можна собі серйозно нашкодити. А далі не завадить викликати Його вогонь на себе: кинь кілька дотепів, щоб Він тебе оцінив і зрозумів, що з тобою приємно спілкуватися. Головне, щоб усе це виглядало ненав'язливо. Тримай себе природно, без напружень. При таких «випадковостях», Кицюню моя артистична, постарайся проявити всі свої вмілості та знання, але не забувай про ще одну приказку: «Мудрий каже те, що знає, а дурний — все, що знає». Коли помітиш, що викликала у Нього інтерес, придумай якусь більш-менш правдоподібну причину, щоб піти. Але йдучи, не забудь попрощатися з Ним. Якщо ніде не промахнешся, то можеш бути впевнена: Він думатиме про тебе весь вечір, адже ти, Кицю, насправді того вартуєш.

Середа

Крок назустріч

Сьогодні на тебе чекає важливе випробування — треба запросити Його на «майже побачення». Тільки не слід боятися: насправді запросити хлопця не так лячно, як здається. Якщо ти хвилюєшся, то спробуй потренуватися перед дзеркалом чи зі своїм улюбленим плюшевим ведмедиком. Уяви, Кицюню моя відважна, що розмовляєш зі своїм єдиним, запрошуєш його на прогулянку, і Він погоджується. Репетиція додасть тобі впевненості і допоможе налаштуватися на необхідну хвилю. Вийшло? Тоді вперед — на барикади! Але тепер ти повинна «випадково» зустріти Його тоді, коли Він буде один. При розмові ніби ненароком запитай, що Він робитиме у вихідні і чи не хоче піти з тобою на прогулянку (на дискотеку, супермодну виставу, нову виставку, в бібліотеку...). Найкраще запропонувати варіант, який Йому точно сподобається. Ось тут якраз і знадобиться тобі вся розвідана про нього інформація.

Четвер

Спокій, головне — спокій...

Ура, завтра у вас побачення! Це, звичайно, серйозна причина для райдужного настрою, але нікому, Кицю моя довірлива, не слід відкривати справжню причину твого пурхання. Щиро раджу, не спіши розкривати свої таємниці найкращим подругам, однокласникам і... Ти ж не хочеш, щоб хтось почав з тебе глузувати чи взагалі (через ревнощі чи заздрість) зіпсував тобі свято. Тут знову ж таки усе в твоїх руках.

П'ятниця

Збулося!

Сьогодні, Кицюню моя чудова, на тебе чекає найкращий вечір у твоєму житті.

Але, готуючись до нього, пам'ятай: краще менше, але краще. Твоє нове вихідне взуття на високих підборах, звичайно, зробить тебе вищою на кілька сантиметрів. Однак якщо ти не вмієш на них ходити, то виглядатимеш, м'яко кажучи, кумедно, кульгаючи і шпортаючись. Косметикою також краще не зловживати. Одягнись так, щоб тобі було зручно і приємно. І взагалі — будь сама собою.

Ось і Він. Тепер залишається лише насолоджуватися вміло «приготованим» тобою побаченням. І якщо вам зовсім не хотітиметься розлучатися цього вечора, значить, ти, моя розумнице, свого досягла.

Скоро, скоро Новий рік переступить наш поріг!

Ми так боїмося розчинитись у натовпі собі подібних, так «індивідуалізуємось», намагаючись підкреслити власне «Я» одягом, зачіскою, поглядом. Дехто навіть манеру говорити виробляє свою. А дійде до Нового року — і куди наша індивідуальність діється? У сплячку впадає?

Проходжу якось біля прилавка з ялинковими прикрасами. Народу — не проштовхатись, і всі хочуть докупити до своєї ялинки іграшок — великих, блискучих. І байдуже покупцеві, що отих темно-синіх куль до нього купило вже чоловік із двадцять, і після нього візьмуть стільки ж. А може, й більше. Байдуже, що його ялинка буде «як усі». А шкода.

Чим прикрашати ялинку, спитаєш ти? Фігурками, квітами з кольорового паперу, яблуками, вафлями, позолоченими речами, цукром. Точніше, не ялинку, а її предка — дерев'яну споруду у формі піраміди. Подарунки ж та солодощі ставили на полиці піраміди. Колись така піраміда була в Німеччині та Північній Європі головною різдвяною прикрасою. Сама традиція прикрашати ялинку пов'язана з райським деревом, обвішаним яблуками. Пізніше Мартін Лютер придумав запалювати на ній свічки, а ще пізніше на лампочки їх замінив англійський телефоніст Ральф Морріс. Живі квіти, фрукти, солодощі, горіхи, свічки — для дерева такої ваги було забагато. І німецькі склодуви придумали робити порожні скляні іграшки. Я не хочу нічого нав'язувати, але... Послухай, що розповіла мені одна знайома лікарка. «Буває так, що під час новорічних свят мені випадає чергувати на дільниці. Я відвідую хворих людей, які не можуть самі прийти на прийом до лікаря в поліклініку. За одне чергування доводиться бувати в багатьох квартирах, і що дивує — в кожній з них стоїть... одна й та ж ялинка». Ну, звичайно, це жарт, дерева в кожному домі різні, є навіть штучні. Та оздоблені всі однаковими покупними кулями і дощиком. І тільки в одній квартирі ялинка мені справді сподобалась. Вона мала такі давні цікаві іграшки, була обвішана печеними медівничками, а на гілочках сиділи паперові ангелики. Побачила я таку красуню і враз згадала дитинство, теплі руки бабусі, мамину колискову». Виявилося, що в тій квартирі живе літнє подружжя, для яких традиції — не просто гарне слово.

Шишки, банти, балерина — всім домівкою ялина

Хочеш кілька порад, як прибрати новорічну гостю? Основною прикрасою на ялинках колись були ланцюжки з кольорового паперу та соломки.

Ланцюжки робимо так: візьми цупкий картон, кольоровий папір, фольгу від цукерок і соломку. З картону виріж кружечки та зірочки, з обох сторін обклей їх кольоровим папером чи фольгою. Тоді проколи на кожній зірочці по чотири дірки, а на кружечках — по одній. Поріж соломку на відрізки по 5 см. Приготуй чотири нитки такої ж довжини, як і наш ланцюжок. Кінці всіх ниток зв'яжи і зроби петельку. Кожну нитку насели на голку. Почни з кружальця, протягни крізь дірочку всі чотири нитки, потім на кожну нитку нанизуй соломинки. Тоді візьми зірку, в кожен її отвір пропусти іншу голку з ниткою, далі знову нанизай чотири соломинки. Тепер пропусти всі ниточки через отвір кружечка, далі — соломинки, знову зірку, соломинки, круг, соломинки, зірку... На протилежному кінці гірлянди зроби ще одну петельку. За ці петельки й вішай прикрасу на ялинку.

Маленьку **повітряну балерину** робимо у старовинний і добре відомий спосіб. Голову виріж із фотографії в якомусь старому журналі (бажано не з «Класу» — навіщо псувати!). Можеш намалювати яку хочеш голівку самостійно на цупкому папері. Приклей її до тулуба (із скрученого в трубочку паперу). З тонкого спеціально зім'ятого паперу виріж великий круг, по центрі виріж ще один — маленький. Це — спідничка, яку тепер треба «одягнути» на балерину. Щоб спідничка трималася, прив'яжи її до «талії» своєї ляльки срібною ниточкою або дощиком. Папір трошки примни донизу, щоб спідничка прикривала ніжки балерини.

Ще одна окраса ялинки — **срібний павучок із шкаралупки**, обтягненої фольгою чи обклеєної білим папером з блискітками. Лапки зроби з тоненьких дротиків. На кожну лапку понанизуй срібний бісер, а тоді з'єднай дротики одним

кінцем докупи і заховай його під шкаралупку. Прикріпити лапки до спинки павука можна пластиліном — все одно не буде видно. Дротики гарно порозправляй і посади свого павучка на срібну павутинку, яку треба сплести із ниток і повісити на гілках ялинки.

Якщо в тебе є **соснові шишки**, знайдені колись у лісі, пофарбуй їх золотою чи срібною фарбою. Вони чудово пасуватимуть твоїй ялинці. Деякі шишки можна прикрасити інеєм. Для того помаж краєчки шишки клеєм і притруси їх товченою новорічною іграшкою.

Пасуватимуть ялинці і маленькі **кольорові бантики**. Їх можна робити з паперу, клаптиків тканини чи стрічок. Посередині бантик перев'яжи ниточкою, інший кінець якої зачепи на гілочку.

Ще багато чого можна придумати для своєї ялинки, лише прислухайся до фантазії. Треба просто захотіти, щоб твоя лісова красуня була найпривабливішою у світі.

Смачні іграшки

Новий рік! Новий рік!
Пече бабця пиріг!
Щоб здорові
ми росли,
Як ті маки цвіли,
Щоб були, як горішки,
Бабусині потішки!

Окрім паперових іграшок, на ялинку вішали колись їстівні забавки. Тому ялинка була справжньою втіхою для дітей: на неї не лише приємно було дивитися, але й можна було поласувати різними смаколиками, що ховалися між зеленими гілочками. Готувати такі ялинкові прикраси любили і дорослі, і діти. Це вважалося найприємнішою роботою. З цукру і молока варили спеціальні помадки, половинки вилущених горіхів вмочували в шоколадну масу і ховали у кошики з тіста. А ще колись робили смачні «бомболики» з солодкої картопляної маси.

Гадаю, що сьогодні також можна потішити своїх рідних і здивувати гостей такими смачними ялинковими прикрасами. Ось кілька рецептів.

Картоплянички в шоколаді

500 г цукру, 1\2 склянки води, 250 г вареної картоплі, 100 г тертого шоколаду або какао, 100 г мелених горіхів чи кокосової стружки.

З цукру та води звари густий сироп, так щоб його крапля, падаючи з ложки, тягнула за собою «ниточку». Добре вимішай сироп з перетертою через сито картоплею. Маса повинна трохи постояти і охолонути. Тоді ти можеш у долонях формувати невеличкі кульки розміром з горіх і кожну з них умокнути в шоколад, терті горіхи чи в кокосову стружку.

З кольорового паперу або фольги виріж кружечки, зроби з них маленькі кошички, обтиснувши навколо горлечка якоїсь пляшки (тільки не з-під кефіру, краще з-під шампанського). У кожен такий кошичок заховай цукерку, прив'яжи ниточку і почепи на ялинку.

Цукерки «Киць-киць»

500 г цукру, 1 склянка молока чи вершків, 100 г вершкового масла, ванілін.

Цукор та ванілін звари з молоком на дуже повільному вогні, увесь час помішуй і пильнуй, щоб не пригоріло та не збігло. Щоб перевірити готовність маси, набери її ложечкою і влий у склянку з холодною водою, якщо відразу загусне — готово. Отож коли маса загусла і набула кавового відтінку, відстав її з вогню і добре вимішай з маслом. Тоді обережно вилий усе на мілку тарілку, змочену холодною водою, і порівняй ножем поверхню. Як корж вистигне, наріж його квадратиками і позагортай у фольгу.

«Макагігі», або Медові вузлики

Цю назву, мабуть, знають лише старенькі бабусі, які живуть на заході України. Але діти колись дуже полюбляли такі ласощі.

Горіхи або арахіс, цукор, мед — усього порівну. Наприклад, по склянці.

Мед звари з цукром, щоб злегка підрум'янився, всип до нього посічених горіхів чи підсмаженого і подрібненого арахісу. Як маса почне гуснути, обережно вилий її на мокру стільницю чи піднос, змочений холодною водою. Розкачай мокрим валиком або чистою мокрою пляшкою і наріж вузенькими смужками завдовжки 10-15 см. Кожну смужку зав'яжи на вузлик, і нехай застигне. Окрім горіхів, деякі господині додавали до цієї маси мак, який перед тим треба просіяти і сполоснути. Можна зробити вузлики «зі снігу», обсипавши їх цукровою пудрою. Такі смачні прикраси зроблять твою ялинку казковою і неповторною. То ж бажаю знайти під своєю зеленою красунею багато гарних подарунків!

Фестиваль під знаком «Міні» — найдитячіший в країні!

Не знаю, хто, де і коли започаткував традицію пригадувати в кінці року всі значні події, які за цей рік відбулися, але мені особисто вона дуже і дуже до вподоби. А ще мені подобається, коли під кінець року є що згадати не тільки дорослим, а й нам. От побувала я влітку в горах — один спогад. На коні верхи каталася — другий. Наступного року мені пообіцяли поїздку в Діснейленд — і вже третій приємний спогад. Ще одна серйозна подія — 4-й Національний дитячий фестиваль «Міні-Міс Україна 2002». Розповісти?

Взагалі-то кажучи, фестиваль цей проводиться ще з 1998 року, а започаткував його такий собі Центр мод «Європа» з Харкова. Основна задумка організаторів, як самі вони кажуть, — допомогти дівчатам розкрити свою особистість і здібності.

Стандарти фестивалю «Міні-Міс Україна» такі, що коли ти не енергійна, не весела, не кмітлива, не талановита, не чарівна і якщо бодай трішечки не дипломат, то робити тобі там нічого. Але все, що я перерахувала, — це ж не про тебе, правда? Тож якщо так, то й ти маєш усі шанси потрапити на це яскраве, просто-таки грандіозне свято національного масштабу. А там, як знати, і далі виступати на дитячих благодійних концертах, брати участь у фотовиставках, дитячих телепередачах. Переможниці та призери цього конкурсу вже не раз і навіть не два представляли нашу країну на конкурсах і фестивалях. Цікаво знати, хто і де? Будь ласка.

Настя Гуменюк (м. Донецьк) — «Міні-Міс Україна 99» — перемогла в конкурсі «Міні-Міс Всесвіт 99», який проводився у Південно-Африканській Республіці. **Тетяна Шаповал з Дніпропетровська** — вона ж «Віце-Міні-Міс Україна 99» — стала переможцем конкурсу «Маленька Міс Націй 2000» у Бразилії. **Яна Заклевська (м. Кам'янець-Подільський)** — «Міні-Міс Україна 2000» — посіла другу сходинку на фестивалі «Міні-Міс Світу 2000». **Даша Калашникова з Луганська** — «Міні-Міс Україна 2001» — зайняла 2 місце на фестивалі «Маленька Міс Світу 2001».

Ну що, вражає такий послужний списочок? Мене — так! Стільки часу вже збігло від фестивалю (6-12 травня), а учасниці пам'ятають його як зараз. Спеціально, щоб ніхто не нудився, склали цілу культурно-розважальну програму. Були тут і екскурсія по Києву, і пікнік на природі, і вечірка знайомств «Країна Міні-Міс»... Не сумував, кажуть, ніхто. Ніколи було.

У фестивалі «Міні-Міс Україна 2002» взяла участь 31 переможниця регіональних фестивалів. Конкурсний тур «Презентація таланту» відбувся 10 травня в Київському дитячому музичному театрі. Цвяшком програми стали чудові, професійно підготовлені номери «Домашнє завдання». Що це було? Сюжетні трихвилинні виступи, які мали за мету проявити творчі здібності та інші таланти маленьких учасниць. Вони виступали, а строге журі у строгих костюмах прискіпливо оцінювало їхні виступи. «Гм, — казали поважні члени комісії, — а чи достатньо глибоко розкрито сценічний образ? Так, а де в нас тут артистичні, вокальні, танцювальні та всякі інші здібності?..»

А 11 травня на сцені Київського театру оперети був Гранд-фінал фестивалю «Міні-Міс». Програма фіналу була така:

- візитна картка — виступ у національному костюмі (тут оцінювалися декламація, зовнішні дані та ораторський дар);
- вихід дефіле (загальні постановки, показ колекції одягу від магазину «Гранд Галерея»). Чим артистичніша, чарівніша була учасниця, тим вищі були її шанси на перемогу;
- 10 кращих номерів «Домашнє завдання», вибрані журі в ході першого конкурсного туру;
- фінальний вихід у бальних платтях — церемонія нагородження.

Журі, яке визначало переможців, складалося з настільки поважних суддів, що були серед них навіть співачка Каріна Плай та олімпійська чемпіонка з художньої гімнастики Катерина Серебрянська. А ще були у ньому Дарія Калашникова («Міні-Міс-2001») та Ліа Заклевська («Міні-Міс-2000»). Дорослішають дівчата, дорослішають, авжеж...

Призи та спеціальні нагороди сипалися на учасниць дощем. Наприклад, офіційний напій фестивалю — сік «Джусік» — вручив заохочувальні призи за артистизм і чарівність **Кароліні Красовській («Міні-Міс Запоріжжя»), Оксані Поліщук (Київ)** та **Серафимі Березюк (Ялта).**

Офіційний інформаційний партнер — журнал «Світ сім'ї» також відзначив кількох учасниць призами і подарунками.

А ще на фестивалі були затверджені 8 офіційних титулів і 25 — спеціальних.

Переможницями у спеціальних номінаціях та власницями стрічок і корон стали такі дівчата:

- «Міні-Міс Дружба» — **Брушневська Катерина (Кам'янець-Подільський);**
- «Краща в бальному платті» — **Дзензерська Христина (Дніпропетровск);**
- «Міні-Міс Елегантність» — **Маргарита Скрипниченко (Сєвєродонецьк);**
- «Міні-Міс Досконалість» — **Катя Олійник (Ужгород);**
- «Міні-Міс Шарм» — **Ксеня Добродєєва (Луганськ);**
- «Міні-Міс Перспектива» — **Віка Проскуріна (Сімферополь);**
- «Найкраща в національному костюмі» — **Настя Антипенкова (Мелітополь);**
- «Міні-Міс Особистість» — **Наталя Чеканович (Миколаїв);**
- «Маленька Актриса» — **Катя Глобенко (Харків);**
- «Маленька Леді» — **Настя Шитова (Донецьк);**
- «Міні-Міс Розумниця» — **Інна Симонова (переможниця конкурсу «Міні-Міс Північний Донбас»);**
- «Маленька Перлина» — **Настя Чернишова (володарка титулу «Міні-Міс Перлина Півдня»);**
- «Міні-Міс Преса» — **Альона Кириченко (Одеса);**
- «Маленька Красуня» — **Ксеня Чепіжко (Дніпродзержинськ);**
- «Маленька Співачка» — **Лінда Хотян (Вінниця);**

- «Міні-Міс Телезірочка» — **Злата Шульга («Міні-Міс Сіверський Донець»);**
- «Міні-Міс Витонченість» — **Аліна Ушакова (Херсон);**
- «Міні-Міс Чарівність» — **Настя Пашняк («Міні-Міс Буковина»);**
- «Міні-Міс Сонечко» — **Олеся Гордієнко (Краматорськ);**
- «Міні-Міс Грація» — **Юля Рассадіна (Керч);**
- «Міні-Модель» — **Аліса Чупринюк (Маріуполь);**
- «Міні-Міс Артистичність» — **Кароліна Красовська (Запоріжжя);**
- «Юне Дарування» — **Аня Рудавко (Полтава);**
- «Міні-Міс Талант» — **Дарія Ботезат (Феодосія);**
- «Міні-Міс Фото» — **Олександра Самчук (Кіровоград).**

Ох, заморилася перераховувати ці нескінченні номінації. Це — неофіційні. А кому ж пощастило стати переможцями в офіційних номінаціях, хочеш знати? Це

- «Міні-Міс Глядацьких Симпатій» — **Серафима Березюк;**

- «4-а Принцеса» — **Софія Прокопенко із Бердянська,** «3-я Принцеса» — **Оксана Поліщук із Києва,** а «2-а Принцеса» — **Анжела Пащетник із Сумів;**
- «1-а Принцеса» — **Катя Брешневська з Кам'янця-Подільського;**
- «Маленька Міс України 2002» — **Ксеня Огородник із Чернівців;**
- «Юна Міс України 2002» — **Людмила Баграєва («Міні-Міс Таврія»);**
- «Міні-Міс Україна 2002» — **Христина Дзензерська з Дніпропетровська.** Її і коронували перехідною золотою короною «Міні-Міс Україна».

Гарний був конкурс, такі речі довго пам'ятаються. Та для переможниць і призерок виступи на цьому не скінчилися. Їх чекали подальші конкурси та фестивалі: «Міні-Міс Світу» (який відбувся в червні в Одесі), «Бал школярок-попелюшок» (липень, США, Лас-Вегас), «Маленька Міс Націй» (листопад, Бразилія), «Маленька Міс Всесвіт» (грудень, ПАР). А скільки їх ще буде попереду!..

Християнські релігії в сучасному світі

Коли до кінця старого року часу все менше і менше, коли сніг припорошує все, що було в ньому приємного і не дуже, коли нічна зимова тиша налаштовує на урочистий лад — у такі моменти хочеться подумати про щось дуже серйозне. Часто згадуються різні розповіді, на які не скупилася перед Різдвом (і не тільки перед Різдвом) моя бабуся. А скільки разів вона казала: «Мене ти, може, і обманеш, але Бог на небі все бачить, тож перед тим як щось робити, подумай, чи не осудить він тебе». Такі були у неї принципи — прості, зате гранично ясні. Християнські.

Одна з найпоширеніших у світі релігій — християнство, йому вже понад два тисячоліття. Сьогодні воно поділене на три самостійні напрямки: католицизм, православ'я і протестантизм. Усі ці напрямки дотримуються головних положень християнського віросповідання, які представлені в Символі віри, але відрізняються трактуванням деяких догматів (положень), окремими особливостями культу й традиціями.

ПРАВОСЛАВ'Я

Сьогодні у світі 16 самостійних (або автокефальних) православних церков: Константинопольська, Антіохійська (Сирія, Ліван), Єрусалимська, Руська, Грузинська, Сербська, Болгарська, Кіпрська, Грецька (Елладська), Польська, Румунська, Чеська, Американська і Українська. Є ще дві автономні православні церкви — Фінська і Японська. Всі вони мають спільне віровчення, але зберігають канонічну самостійність.

Константинопольського патріарха вважають «першим серед рівних», та навіть він не має права втручатися у діяльність інших церков. Глави автономних церков обираються помісними соборами з подальшим затвердженням їх патріархом автокефальної церкви.

Адміністративно православні автокефальні церкви поділяються на екзархати, єпархії, вікаріати, благочиння і парафії. Православ'я не має єдиного центру управління, як, скажімо, Ватикан у католиків. Автокефальні церкви очолюють патріархи (єпископи, митрополити), обрані на довічне панування. При патріархатах існують синоди. Управління екзархатами здійснюються відповідно екзархами, єпархіями — єпархіальними архієреями, часом створюються єпархіальні ради. А єпархії складаються з округів та парафій.

Все православне духовенство поділяється на вище, середнє і нижче. Тут діє принцип підпорядкування нижчого стану вищому. Також духовенство поділяється на чорне (ченці) і біле (одружені).

Православні церкви вважають своїм обов'язком виконувати лише ті положення віровчення, що затверджені на перших семи Вселенських соборах. Католицькі ж догмати, установлені пізніше, наприклад, про непогрішимість Папи, про чистилище та інші, вони вважають хибними. Неправильна, з точки зору православ'я, і відмова протестантських церков від більшості таїнств та від поділу віруючих на мирян і священнослужителів. Але про це далі.

КАТОЛИЦИЗМ

Католицька церква має єдиного главу, намісника Ісуса Христа на землі, наступника святого апостола Петра — Папу Римського, який живе у маленькій державі Ватикан, що знаходиться в Римі. Ватикан має свій герб, гімн, пра-

пор, пресу, радіо, пошту, телеграф... Щоправда, власної валюти Ватикан не має, всім доводиться обходитись італійськими лірами.

Керувати церквою Папі допомагає Римська Курія. Головних католицьких ієрархів — кардиналів та єпископів — Папа призначає з представників духовенства різних країн.

У католицькій церкві існує понад десять чернецьких орденів. Найбільші з них — єзуїти, францисканці, салезіанці, капуцини, бенедиктинці й домініканці. Також чимало місіонерських та доброчинних організацій.

Окрім «адміністративних» відмінностей між католиками та православними є ще й певна різниця у віровченні. Наприклад, католики визнають, що Дух Святий походить не лише від Бога-Отця, як вчить православна церква, а й від Бога-Сина. Вони вірять в існування чистилища (а не тільки раю та пекла), визнають рішення всіх Вселенських Соборів. Католицьке духовенство виділяється своєю обітницею безшлюбності.

Католицька віра східного обряду має назву греко-католицька (або уніатська). Тут об'єднано традиції католицизму і православ'я. Уніатська церква — це частина католицької церкви, вона визнає владу Папи Римського, але дотримується православних традицій.

ПРОТЕСТАНТИЗМ

Цей напрям християнства виник у Європі в XVI столітті, в епоху Реформації. Протестантів значно менше, ніж православних та католиків. За протестантськими канонами, божественна благодать дарується людині Богом без посередництва церкви і духовенства, а спасіння приходить тільки через особисту віру кожного зокрема. А віруючі мають право по-своєму тлумачити «Слово Боже».

Протестантизм існує в таких формах: лютеранство, кальвінізм, англіканство, баптизм, адвентизм, п'ятдесятництво, суботництво тощо. Про деякі з них я зараз розповім.

■ **Лютеранство.** Все почалося в Німеччині з виступу Мартіна Лютера проти індульгенції. Йдеться про особливий документ, купивши якого, віруючий звільнявся від усіх своїх гріхів. Лютер виступав проти контролю католицьким духовенством віри й совісті на правах посередника між простими людьми і Богом і закликав до порятунку душі без допомоги церкви. Основним авторитетом у питаннях віри визнавалося Святе Письмо. А головними документами віровчення лютеранства стали «Аугсбургське віросповідання» та «Апологія», написані Лютером та іншим проповідником протестантизму — Меланхтоном. Вчення Лютера про два царства (церковне та світське) стало одним з центральних положень.

Сьогодні лютеранські євангілічні церкви є в багатьох країнах. Найбільшим впливом вони користуються у Швеції, Данії, Ісландії, Норвегії, Фінляндії і, звичайно ж, на своїй батьківщині — Німеччині. Найбільша чисельно — лютеранська церква у Бразилії.

■ **Кальвінізм.** Цей напрям реформаційного руху виник у Швейцарії. Його очолив Жан Кальвін. Кальвіністи переконані, що Бог визначив долі людей ще задовго до їх народження: одних чекає Рай, інших — Пекло, і жодні зусилля і добрі вчинки тут не допоможуть. Основу богослужінь становлять читання і коментування Біблії, співання псалмів. Усі зовнішні атрибути католицького культу — ікони, свічки, одяг священнослужителів та інше — було визнано непотрібними декораціями. Керівну роль у кальвіністських общинах відіграють старшини (пресвітери) та проповідники.

Сьогодні кальвінізм представлений реформатськими та пресвітеріанськими церквами, загальне число віруючих — понад 40 мільйонів чоловік.

■ **Баптисти.** Представники цього віровчення також заперечують роль церкви як посередника між Богом і людьми, вони проповідують принцип виправдання вірою. Хрещення баптистів відбувається у дорослому віці. Воно вважається не таїнством, а символічним прийняттям людини в лоно церкви. Та церкви, як такої, у них немає. Усі богослужіння відбуваються в молитовних домах.

1905 року виник Всесвітній баптистський союз. Сьогодні общини баптистів особливо поширені у США, Канаді, Великобританії, Мексиці та Індії.

■ **Адвентисти.** Община адвентистів виникла в 1830-х роках у США. Назва — від латинського слова «адвентус» (пришестя). Її засновник В. Міллер пророкував у 1844 році друге пришестя Ісуса Христа на землю. Пришестя не було, та адвентисти й далі вірять у близьке пришестя і здійснення останнього суду над грішниками. Вони заперечують безсмертя душі, кажуть, що вічне блаженство отримають лише обрані, які знайшли істинну віру.

Адвентисти зберігають обряд причастя і хрещення. Усі члени цієї общини сплачують у касу десятину, тобто десяту частку від своєї заробітної плати. Найвпливовішою серед общин є община адвентистів сьомого дня. Субота для них — день відпочинку.

■ **П'ятдесятники.** Це вчення виникло в Америці на початку XX століття. Його особливість — віра про можливість втілення Святого Духа в кожного віруючого. Послідовники п'ятдесятництва вважають, що людина, в яку вселився Дух, набуває дару пророцтва. Як і більшість протестантських течій, ця заперечує необхідність церкви як посередника між людьми та Богом.

Ну от і все на сьогодні. А про інші релігії сучасного світу — іслам, іудаїзм, індуїзм, буддизм, кришнаїтство, конфуціанство — ми ще обов'язково поговоримо. Але іншим разом.

Що ти знаєш про камінням?

На жаль, усе добре рано чи пізно закінчується. Так і тут — розповім я зараз про каміння зими, і ще одним циклом стане менше. Звісно, на зміну йому прийде щось інше, може, навіть ще краще та цікавіше, та то вже буде зовсім не те. Втім, чи не передчасно я засумувала? Зима-то вся ще попереду, а разом з нею — і розповідь про зимове каміння. Слухати готові?

Грудень — місяць бірюзи

Цей камінь в усі часи був символом найніжнішого почуття — кохання. Мудреці давньої Персії стверджували, що бірюза виникла з кісток людей, які померли від любові. А ось ацтеки вірили, що бірюза — це скам'янілі сльози богині неба.

Та що не кажи, а перські мудреці були ближчі до істини. Склад бірюзи має чимало спільного з будовою кісткової тканини, зокрема — високий вміст фосфатів. От лише кольором кістка на бірюзу зовсім не схожа. Синя, голуба, зеленкувата — всіх цих відтінків каменю надають домішки міді.

Нестійкий склад бірюзи — причина її м'якості та нестійкості проти хімічних реакцій. Камінь цей, як і людина, старіє, але не вкривається зморшками, а просто стає зеленим і мутним. Вік синього чи голубого «життя» бірюзи не перевищує 30 років, і то за умови, що камінь не миють милом, не натирають кремом для рук і не мочать у різній хімії для миття посуду. Через певний час «старенька» бірюза зеленіє.

Попри таку «ваду, цей самоцвіт був улюбленим для багатьох жінок світу. У Давньому Єгипті його вважали каменем Ісіди — богині материнства, у Греції бірюзу називали каменем Афродіти — богині кохання. Греки донині зберегли традицію дарувати в день заручин перстень з бірюзою.

У середні віки, вдаючись до приворотних хитрощів, дами частенько потай вшивали в поли камзола чи плаща свого обранця малий камінчик бірюзи.

А що вже шанували бірюзу на Сході! У південно-західній частині Синайського півострова колись були знамениті копальні Ваді-Махаре і Сербіт-Ель-Кахім. Фараони щороку посилали в запилене пекло пустелі по ці «небесно-голубі дари» сотні тисяч своїх рабів!

У мусульман бірюза вважалася священною. На овальних пластинках, вирізаних з цього каменю, виписували арабськими літерами щось на зразок «Іменем Аллаха» або ж вислови з Корану.

Цікаво, що в усіх мовах мусульманського Сходу (перська, арабська, турецька, пушту) назва цього каменя походить від слова «фіруза», що значить «перемагаючий», «той, що приносить щастя». Саме тому бірюза була незмінним оберегом для воїнів. Нею оздоблювали щити, піхви для стріл, держаки мечів та інші атрибути військової справи. Обов'язково кріпили бірюзу до вуздечок. «Як сонце здійснює свій швидкоплинний рух по небокраю, так швидко і впевнено біжить твій кінь, якщо на ньому небесне світло бірюзи», — каже східна приказка.

Бірюзу любили дарувати один одному високопосадові особи. Щодо сучасних президентів та міністрів не знаю, а от колись... Скажімо, один іранський шах прислав цареві Івану Грозному в подарунок трон, інкрустований справжньою бірюзою. Чому справжньою? А тому, що жоден інший камінь не можна так легко підробити, як бірюзу. У цьому її великий недолік.

Псевдобірюзу виготовляють з фарфору чи пластмаси. Для цього є навіть спеціалізовані фірми, наприклад, у Гонконгу. Саме тут уміють «виростити» таку псевдобірюзу, про яку ніколи не скажеш, що це підробка. Так-от, май на увазі, якщо бірюза на коштовностях твоєї бабусі чи прабабусі не позеленіла, то... мені шкода.

А справжність цього каменя можна перевірити, легенько драпаючи його голкою (природний камінь легко пошкоджується, він м'який). А ще можна по камінчику постукати. Прислухайся, чи не звучить твоя бірюза, як фарфорова тарілочка.

Камінь холодного січня — «гарячий» гранат

Із цим зимовим талісманом усе зрозуміло. Холодно людям у січні, набридло їм дивитися на білі сніги та закуту льодом землю, от і хочеться чогось яскравого, теплого, навіть, я б сказала, жаркого. А назва «гранат» якраз і походить від грецького «антракс» або латинського «карбункул», що значить «розпечена вуглинка».

Червоний гранат — камінь особливий. В одній давній книзі написано, що блиск

його граней приносить стабільність, істинну дружбу та вірність на все життя.

Виявляється, гранати бувають різними і назви у них також відповідно різні. Наприклад, благородний богемський гранат називається піроп. Таке ім'я камінь отримав від греків (з грецької мови слово «пір» перекладається як «вогонь»).

У Чехії є містечко Тржебеніце, де знаходиться музей богемських гранатів. Унікальним експонатом музею є біжутерія, оздоблена яскравими червоними піропами: намисто з п'яти низок, великі браслети на обидві руки, ажурні кульчики, пряжка на пояс і маленький перстень. Ця вражаюча реліквія гранатів є безцінним дарунком, який зроблений німецьким поетом Гете своїй «музі» — 16-річній дівчині Ульріке фон Леветцов. Отакі собі подаруночки!

Піропи споконвіку були супутниками діамантів. Свого часу за червоними слідами піропів, що були знайдені геологами на берегах якутських річок, люди добралися до славнозвісних діамантових трубок Якутії.

Каміння з менш насиченим забарвленням, яке нагадує напівпрозорі зернятка справжнього граната, називаються просто «гранатами». Така назва походить від латинського слова «гранум» — «крупинка», «часточка». Це каміння буває настільки яскравим і чистим, що люди були просто вражені його красою. І не лише в Європі, наприклад, в Африці такий гранат називають «капським рубіном».

У слов'ян великою популярністю користувалися лілово-червоні гранати, що мають назву альмандини. А от в Уральських горах були знайдені гранати зеленого кольору. Це — сонячні оливково-зелені демантоїди і яскраві, наче травнева зелень, уваровіти. Один з видів зелених гранатів схожий за кольоровими відтінками на агрус. Від цього й походить його назва — гроссуляром, адже в латинській мові «гроссуларія» — агрус.

Ну що, досить з тебе гранатової термінології? Йдемо далі, зима ще не закінчилася.

Аметист — талісман лютого

«Коли Сонце заходить у знак Риби, народжуються на світі незвичайні люди. Вони часто отримують великі дари від Муз. Поезію та музику люблять значно більше за інших. Їх цікавить усе магічне та незрозуміле...» — так писав у XV столітті астроном-астролог Доменіко ді Новара з Болонії, друг і покровитель знаменитого Коперника. Так, у лютому чимало таємниць. Одна з них — його талісман, різновид кварцу — аметист.

Назву цьому каменю подарували елліни. Аметис — так звали одну з німф, яка супроводжувала богиню полювання Артеміду. Німфа зачарувала своєю вродою бога Діоніса, та богиня вкупі з німфами «порятувала» Аметис від його уваги, перетворивши юну німфу на холодний кристал. Цей камінь наділений великою силою проти поганих впливів та негідних вчинків. Аметистом оздоблювали келихи для вина — щоб не втрачати контролю при застіллях. Інколи в чашу для змішування вина з водою (пити нерозбавлене для греків — суще варварство) кидали кристал аметиста. І залежно від його кольору доливали в посудину ту чи іншу кількість води. До речі, про кольори. Відтінки аметиста — не тільки лілові, а й фіолетові, бузкові, червонуваті.

На Близькому Сході аметист дарували тому, від кого прагнули взаємного почуття. І ні в якому разі не підносили його заміжнім жінкам.

У Давньому Римі його називали «благословенним». Римляни вірили, що він приносить спокій та впевненість у майбутньому. Перстені, оздоблені аметистами, були дуже популярні серед перших християн. До сьогодні такий перстень обов'язково має католицький єпископ і кардинал. Колись ліловими аметистами оздоблювали церковні чаші та інші культові речі. Деякі з них збереглися донині.

Багато аметистів добувають на Уралі та... в лабораторіях. Штучні аметисти теж гарні.

Ну от і все, наша подорож у світ кам'яних талісманів, яка тривала цілий рік, закінчується. Попереду — Новий рік, а отже, і нові історії. До зустрічі!

Познайомтеся на мені — найпівнічніші олені

Почну я розповідь свою з одного анекдота. Якось розбудили сову серед білого дня і почали допитувати: скажи та скажи, на кого схожий бобер. А бобер саме стояв перед совою, причепивши собі роги на голову. Сова головою покрутила, покрутила, очі свої сонні ледь розліпила, а потім узяла спросоння і промимрила: «Так-от ви які, північні олені!» Ви тут поки що посмійтеся, а я почекаю і далі розповідь свою продовжу. Що, вже насміялися? Мабуть, анекдот цей такий самий бородатий, як і Немо-капітан, еге ж? Мабуть, дуже вже була вона сонна, ота сова, бо переплутала бобра, нехай і з рогами, з оленем... Або в тундрі ніколи не була, на відміну від мене. Я там тих оленів не тільки бачив, а й катався на них — як справжній Санта-Клаус.

Роги, хутро та копита...

Північний олень, скажу я вам усім, — це дуже яскравий представник тундри. Стійкий до холоду — раз. Укритий густою шерстю — два. Дуже схожий на лося — три. Байдуже, що на зріст не дуже вдалий, людей і вантажі возить так, що любо глянути. Він — перший помічник для жителів заполярних широт.

Північні олені канадської тундри — арктичні карибу їх ще називають — переважно живуть групами по 100 голів і проводять зиму в пошуках листя, трави й лишайників під склепінням хвойних лісів або тайги. Об'їдають вони карликові берези, вербу, хвощі, шишки; не бридяться навіть гризунів та пташенят у гніздах.

Зима притрушує тайгу товстим шаром снігу, так що оленям доводиться довго розгрібати передніми копитами кучугури, аби здобути собі щось смачненьке чи хоча б такеньке-сякеньке. Частина оленів тут лише зимує. А є й такі, що проводять тут все своє оленяче життя. Поширений північний олень у Європі, Азії та Північній Америці. Населяє полярні острови, тундру, рівнинну й гірську тайгу. Дикі північні олені, котрі живуть на Далекому Сході, різняться від інших популяцій більшими розмірами тіла та темним забарвленням.

На північному сході Росії дикі олені поширені у північній частині Магаданської області, на Карагінському нагір'ї, Камчатці, Сахаліні, в горах Охотського узбережжя та на Становому хребті.

Північний олень належить до парнокопитних ссавців родини оленячих. Довжина його тіла — 150-220 см, висота — 80-150 см, маса — до 220 кг. Волосяний покрив узимку світлий та густий; влітку вовна коротка, бура з різними відтінками сірого кольору. Роги, на відміну від багатьох інших парнокопитних видів, є і в самців, і в самок. Зрозуміло, що в самців ці прикраси більші, урочистіші чи що? Наче б і нічого такого особливого.

Втім, мають олені одну особливість у будові копит: широкі вони та вкриті хутром на додачу — аби легше було пересуватися по вогкій грязюці та тундрі заболоченій. І в цих милих тваринок ще одна дивовижна особливість: у серці північні олені мають кістку. Для чого — ніхто не знає... Навіть вони самі. А може, знають, та не зізнаються.

Самці починають залицятися до особин протилежної статі вже з двох років. Це вік, у якому олені вже цілком дорослі і придатні для продовження роду. Цікаво й те, що самець може мати кілька наречених — і жодних ревнощів. Нічого не вдієш, життя, а надто в тундрі, — річ сувора, і про чисельність рогатого роду треба ретельно дбати... Та й вік оленячий не такий уже і довгий — по 25 років у середньому відміряє матінка-природа цим тваринкам.

Повезу тебе я в тундру...

Щороку олені збираються для грандіозної міграції на північ, від своїх зимувань у тайзі до далекої тундри. Там їм буде лиш одне на гадці — як подбати про нащадків. Між лютим та квітнем невеликі збіговиська оленів збиваються у величезні табуни (чисельність яких може сягати часом до 500 тисяч і на-

віть більше), щоб рушити з вагітними оленицями, молодняком та самцями на північ, дотримуючись своїх традиційних, випробуваних із року в рік маршрутів. Вони долають 24-48 км за день, мандруючи так 20 днів поспіль. Табун цей настільки величезний, що не один день, не один тиждень збіжить, поки весь він перекочує до кінцевого пункту свого призначення.

Перші самки досягають місць розмноження в тундрі (аж біля самого Полярного кола) до кінця травня. Там відразу й стають матусями. Телят своїх вони виношують 192-246 днів та народжують переважно одного, зрідка — двох малюків. Цікаво й те, що діточок не треба водити до школи, не треба купувати їм ліжечка і чекати, поки вони стануть повнолітніми. Народившись, оленятка відразу спинаються на ноги, через кілька годин вже можуть бігати, а за кілька тижнів самотужки шукають собі поживу. Інакше тут не можна. В тундрі олені харчуються з великим апетитом, поповнюючи запаси, і таким чином готуються до наступної зимівлі.

Тундра оживає на початку літа, демонструючи буяння квітів та широкий асортимент молодих соковитих пагонів. У цю пору довгих днів та куцих ночей температура може різко підвищуватись, ставлячи оленів перед загрозою перегріву. Та віками набутий досвід жене табуни на узгір'я, де прохолодний вітерець чи сніжок, який подекуди зберігається у видолинках, допомагає їм остудитися.

Вороги та друзі

Колись місцеві ескімоси та індіанці використовували мігруючих оленів для власної користі: вбивали на полюванні стільки, скільки могли з'їсти. Шкоди не було жодної ні тим, ні іншим. Знали ж бо жителі Півночі, що є в оленів інші вороги — зграї вовків, та ще страшніші — гедзі (оводи), котрі цілими хмарами кружляють і ссуть кров.

Великі мухи-паразити відкладають свої яйця оленям у шкіру. Коли з тих яєць вилуплюються личинки, то самі здогадуються залізти оленям під шкіру і там перезимувати, живлячись, ясна річ, соками оленячого тіла. Навесні маленькі новоспечені паразити вибираються з-під шкіри і падають просто на землю, де розвиваються у великих та кровопивних паразитів, після чого... цикл паразитизму успішно продовжується. І так — з року в рік.

Ураження деяких тварин оцими маленькими, але численними і дошкульними гадами-паразитами може бути настільки великим, що тварина помітно слабне. А тут і здобиччю сіроманців легко стати. Або й росомахи, яка теж не дурна поласувати оленятиною.

Та хижаки не стільки знищують, скільки допомагають підтримувати природну рівновагу, а полюючи в першу чергу на хворих та кволих тварин, сприяють оздоровленню популяцій. Та тут до чотириногих хижаків приєднався двоногий — сучасна людина. Руки людські винищують північних оленів у незмірно великій кількості. І немає цьому ради.

Таксі для Санти

Колись дикий північний олень був поширений по всій Карелії. Свідченням цього є археологічні розкопки та наскельні малюнки первісних мисливців. А що вже казати про усні легенди, писемні та церковно-монастирські книги чи розповіді перших мандрівників!? Однак потужний розвиток промисловості, зростання населення та нещадне полювання зробили свою чорну справу — до кінця 50-х років минулого століття дикий північний олень Карелії зберігся лиш окремими зграями південніше річки Суни. Олені почали уникати людних місць, а значна їх частина перестала бути дикунами, піддавшись на освоєння. Та залишаються з-поміж них справжні красені. Часто їх зображають на новорічно-різдвяних іноземних листівках. Адже північні території не так уже й густо заселені народами, як та ж Європа... Тому Санта-Клаусу й доводиться користуватись послугами тамтешнього таксі — саньми, в які запрягають північних оленів. Щороку перед самісіньким Різдвом здіймаються вони просто в небо і швидко-швидко везуть веселого та рум'яного дідуся на ім'я Санта-Клаус із Лапландії до всіх дітей на світі... Адже йому ще треба встигнути розвезти так багато хороших новин. Разом з подарунками.

Старе й нове про БІОСФЕРУ

Коли професор Крапка (тобто я) ще до школи в коротеньких штанцях бігав, було у нього хобі — моделі різні лаштувати, байдуже які — пароплави, машини, літаки, — аби працювали. Деякі і справді працювали. Чого я тільки не моделював — навіть клас свій з партами, вікнами, учнями, вчителем біля дошки. Мене за цю модель навіть поїздкою до літнього табору преміювали. Так я і там моделював. Склав діючу копію космічної ракети, та щось ми там з комами в розрахунках наплутали — і ракета ця спалила скатертину на директоровому столі. Що вже шуму було — мало не преміювали достроковою поїздкою додому. Добре, що вожаті заступилися.

А коли я став професором, то моделі якось на задній план відійшли. Аж ось недавно зустрічаю статтю в одному науковому журналі, і аж серце мені защеміло — не перевелися ще моделісти! Тільки моделюють вони сьогодні вже дещо інше. Наприклад, нашу Землю.

У чому проблема?

З кожним роком вплив цивілізації на природу дедалі помітніший. А наслідки — менш прогнозовані. Чули про підвищений вміст вуглецю в атмосфері Землі та парниковий ефект? Це тільки дещиця з того, до чого може призвести надмірне хазяйнування царя природи на землі. Хоча якщо серйозно, то підстав почуватися її господарем у нього, власне, не так уже й багато.

Чому так складно прогнозувати поведінку нашої біосфери? А тому, що факторів тут багато. Саме через це важко проводити математичні розрахунки й будувати теорії. І американці вирішили піти іншим шляхом — створити схожі умови і спробувати в них пожити...

Вирішили і створили модель такої біосфери, міні-моделі Землі. Знайшлись і кошти, і територія, і навіть «піддослідних кроликів» — вісім добровольців. Створити таку лабораторію цілком можливо ще й тому, що зовні у справжню біосферу надходить лише сонячне світло та тепло, а в штучно створеній можна збільшувати-зменшувати вміст різних речовин, регулювати повітряні потоки і таке інше, а наслідки усього цього — побачити на власні очі.

Ой дива чи не дива — біосфера №2

Створили таку модель на початку 1990-х років у штаті Арізона, поруч із містом Оракл, і назвали її просто — «Біосфера-2». Тому що «Біосфера-1» — це наша планета Земля.

Точна копія природної біосфери — це грандіозна споруда зі скла та арматури, її площа — 1,27 гектара, об'єм атмосфери — 203760 кубічних метрів. Тут росте понад 3000 видів рослин і тварин, є сім кліматичних зон — дощовий ліс, савана, пустеля, болото, навіть маленький океан із найсправжнісінькими кораловими рифами, інтенсивне сільське господарство та апартаменти для людей.

Вартість цієї «іграшки» — 150 мільйонів доларів, а розробка конструкцій та систем зайняла 10 років. «Біосфера-2» достатньо велика, аби підтримувати рівновагу в екосистемі та разом з тим досить мала, щоб усі ці процеси було так легко досліджувати. Та найцікавіше те, що систему розробили саме для сприятливих умов проживання. І є одна маленька умова: ані пожива, ані повітря, ані щось інше не надходить зовні і назовні не виходить. Ну, крім сонячного світла, електрики та інформації через кабель. Навіть дно тут повністю ізольоване від землі і стоїть на спеціальній герметично звареній «підлозі» з заліза. Складні технічні пристрої створюють майже правдиві течії в океані, тропічні дощі, морський прибій та імітацію інших цілком земних явищ. А сила-силенна всіляких там датчиків-барометрів точно і швидко визначає температуру повітря, склад і елементи грунту та води. Авжеж, не по всій поверхні, а саме на тих ділянках грунту, де «піддослідні кролики» садили сільськогосподарські культури. Адже ніяких там супермаркетів, ніякого магазинного хліба не було...

Довести свою «людяність»...

...зголосились восьмеро добровольців (чотири жінки та чотири мужчини). Сталось це 26 вересня 1991 року. Там вони мали провести рівно 2 роки. Так воно і сталося — 26 вересня 1993 року експеримент вдало завершився. Щоправда, одну жінку довелося випустити на 5 годин — перев'язати поранену руку. Не обійшлося і без проблем: на початку експерименту кисню в атмосфері було 21%, наприкінці — 14%. Таке пониження призвело до постійного головного болю, млявості, а то вже не жарти.

Ще одне питання, яке досліджували біосферяни, — міжособисті взаємини в замкнутому колективі. Вони самі дійшли до висновків, що бракувало їм досвіду наших вітчизняних космонавтів, поведінку яких корегував спеціаліст-психолог. Він міг змінювати розпорядок дня, вимагати покращання відпочинку, якщо вважав таке за необхідне. Часто піддослідних запитують, чи не було в них особливих бажань, адже люди вони дорослі, а два роки — тривалий час, аби задуматись над симпатіями й антипатіями. Справді, за цей час деякі пари потоваришували і після закінчення експерименту одружилися.

Та поки що вони повинні давати собі раду в тих умовах, на які самі й погодилися. Спочатку думали, що умови там будуть не земні, а майже райські... Аж поки не... довелося шукати додаткову поживу, максимально використавши для цього сільськогосподарську ділянку. Не розігнатись тут і на штучні викрутаси із природою — все повинно бути натуральним, щоб і шкідники, і піддослідні почувалися як вдома. До слова кажучи, шкідників тут також розводили зумис-

не, аби нічого в природі не бракувало. А для очищення води у «Біосфері-2» вирощували водяні гіацинти — виявляється, ці квіти вбирають в себе забруднення з води.

Були в біосферян кози, кури, навіть поросята. Втім, не звичайні, а підібрані для таких умов. Американські кури тут би не вижили навіть при найкращому догляді, бо вже зжилися з хімізованими харчами, тому довелося привезти індійських. Завезли вчені й особливий різновид в'єтнамських свиней, якими група піддослідних смачно відзначила День подяки, адже свині... як і всі свині, додали чимало клопоту на обмеженій ділянці поверхні.

Були у біосферян проблеми зі звичайною олією. Страви довелося готувати способом варіння у воді або ж доводити до їстівного стану над парою. Взагалі, за ці два роки біосферяни вигадали так багато нового, що потім цілу кулінарну книгу видали.

Нестача калорійних страв призвела до спроб раціонального розподілу продуктів харчування. Для цього довелось би порушити наперед укладену угоду про недоторканість дикої природи... Тобто у звичних умовах люди довго б не думали, повір мені, — бездумно вирубали б геть усе, аби задовільнити свої сьогоденні потреби. А завтра — хоч трава не рости! Тут же довелося їм, нашим піддослідним, поставитися до дикої природи з більшою повагою. Керівники експерименту недвозначно натякнули, що слабосильні та слабохарактерні біосферяни можуть легко відмовитись від подальшого перебування і повернутися в цивілізований світ, до своїх телевізорів та канап, але... ті не схотіли. Та все ж їжі ставало все менше, а важкої фізичної праці — дедалі більше. Вийшло замкнуте коло. Розірвали його тим, що висадили в біосферних джунглях трохи більше бананів та папайї, ущільнили посадку зернових, засадили кожен сантиметр ділянки, призначеної для агрокультур.

Дивиною для вчених видалася конденсована зранку вода над пустелею — вона збиралася на скляній поверхні «Біосфери-2», і до обіду на пустелю випадав рясний дощ. Його неможливо було ліквідувати, тому пустеля стала не такою вже й пустельною, як планували на самому початку.

Передбачивши океанічні течії, творці «Біосфери-2» не передбачили вітру, а він, як виявилося згодом, вкрай важливий для рослин і тварин, особливо для їхньої взаємодії. Без вітру дерева у «Біосфері-2» стали тонкими, ламкими і почали падати від власної важкості. І чомусь дуже багато наплодилося мурах — хоч ніхто їх не просив так інтенсивно розмножуватися...

Незважаючи на ці складнощі та неузгодженості, перший експеримент на «Біосфері-2» завершився успішно: вся команда піддослідних, а разом з ними рослинний і тваринний світ зуміли вижити у дворічних умовах ізоляції. Цей експеримент ще раз довів, що існує реальна небезпека зіткнутися в майбутньому і на Землі з такими проблемами, як перенаселення, брак різних ресурсів, зменшення вмісту кисню в атмосфері і все таке інше.

«Коли ти перебуваєш на «Біосфері-2», дуже гостро починаєш відчувати свою залежність від природи, невидимий, але важливий зв'язок з усім живим. Тоді багато чого доводиться переосмислювати у своєму житті та у своїх намірах ставитися до світу ощадливіше», — до такого висновку дійшов один із біосферян. Хотілось би, щоб і ти у майбутньому думав так само... І бажано — щоб без дворічного експерименту.

О. Генрі

Останній листок

У невеличкому кварталі на захід від Вашингтон-сквер вулиці переплутались і переламались на короткі смужки, які тут називали проїздами. Ці проїзди утворюють дивні кути і криві лінії. Одна вулиця там навіть перетинає двічі сама себе. Одному художнику вдалось відкрити доволі цінну властивість цієї вулиці. Припустимо, клерк із магазину з рахунком за фарби, папір та полотно зустріне там самого себе, що йде геть, не отримавши ані цента за рахунком. І от люди мистецтва, полюючи за вікнами, що виходять на північ, дахами вісімнадцятого століття, голландськими мансардами і низькою квартирною платою, відкрили своєрідний квартал Грініч-Вілідж. Потім вони перевезли туди з Шостої авеню кілька олов'яних кухлів та одну-дві жаровні і заснували колонію.

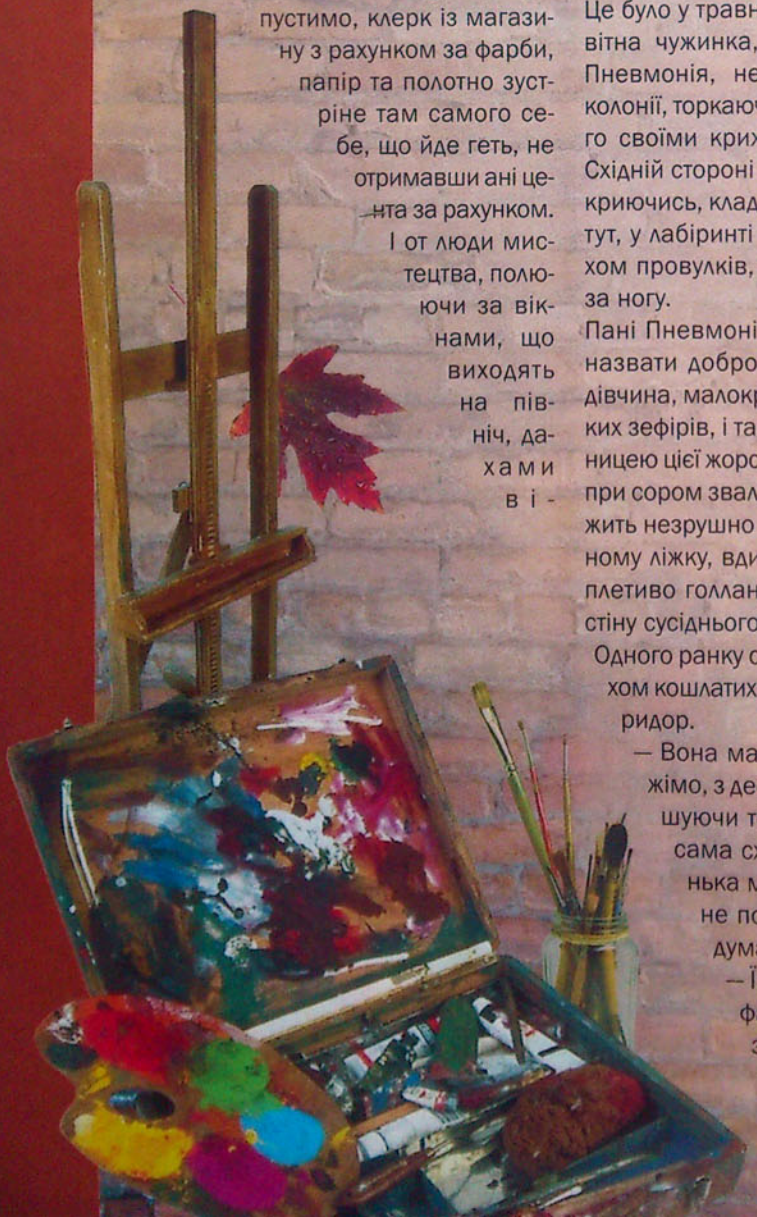

Студія Сью та Джонсі містилася нагорі триповерхового цегляного будинку в передмісті Нью-Йорка. Джонсі — зменшувальне від Джоанни. Вона приїхала із штату Мен, інша — з Каліфорнії. Вони познайомилися за табльдотом одного ресторанчика на Восьмій авеню і побачили, що їхні погляди на мистецтво цілком збігаються. Так і виникла спільна студія.

Це було у травні. В листопаді ж непривітна чужинка, яку лікарі звуть міс Пневмонія, незримо крокувала по колонії, торкаючись то одного, то другого своїми крижаними пальцями. По Східній стороні ця душогубка йшла не криючись, кладучи десятки жертв, але тут, у лабіринті вузьких, порослих мохом провулків, вона пленталась нога за ногу.

Пані Пневмонію ніяк не можна було назвати доброю панею. Мініатюрна дівчина, малокровна від каліфорнійських зефірів, і так не була гідною суперницею цієї жорстокої дами, однак та попри сором звалила її з ніг. І от Джонсі лежить незрушно на фарбованому залізному ліжку, вдивляючись крізь дрібне плетиво голландського вікна на глуху стіну сусіднього цегляного будинку.

Одного ранку стурбований лікар порухом кошлатих брів викликав Сью у коридор.

— Вона має один шанс... ну, скажімо, з десяти, — сказав він, струшуючи термометр. — І то якщо сама схоче жити. Ваша маленька міс вирішила, що їй уже не покращає. Про що вона думає?

— Їй... їй хотілося написати фарбами Неаполітанську затоку.

— Фарбами? Дурниці! А чи немає в неї на душі чогось такого, про що справді варто було б думати, — наприклад, молодого чоловіка?

— Чоловіка? — перепитала Сью, і її голос зазвучав різко, мов губна гармоніка. — Невже чоловік вартий... Та ні, лікарю, нічого подібного немає!

— Тоді вона просто ослабла, — вирішив лікар. — Як представник науки, я зроблю все, що буде в моїх силах. Якщо ви зможете зробити так, щоб вона хоч раз запитала, якого фасону рукави носитимуть цієї зими, вона матиме один шанс із п'яти, а не з десяти.

Коли лікар пішов, Сью вибігла в майстерню і довго плакала. Виплакавшись, вона відважно ввійшла в кімнату Джонсі з малярською дошкою, насвистуючи регтайм.

Джонсі лежала, повернувшись обличчям до вікна, ледь помітна під ковдрами. Сью перестала насвистувати, вона подумала, що Джонсі спить.

Прилаштувавши дошку, Сью малювала ілюстрацію до журнального оповідання. Накидавши постать ковбоя в елегантних брижах та моноклем в оці, Сью почула тихий шепіт. Шепіт повторився. Вона поквапом підійшла до ліжка. Очі Джонсі були широко розплющені. Вона дивилася у вікно і рахувала — задом наперед.

— Дванадцять, — промовила вона. А трохи згодом: — Одинадцять. А потім: — Десять і дев'ять, а вісім та сім — майже одночасно.

Сью поглянула у вікно. Старий-старий плющ із вузлуватим, підгнилим біля коренів стовбуром заплів до половини цегляну стіну. Холодний подих осені зірвав листя з лози, і оголені скелети гілок чіплялися за викришену цеглу.

— Що там, люба? — спитала Сью.

— Шість, — ледь чутно відповіла Джонсі. — Тепер вони облітають швидше. Три дні тому їх було майже сто. Ось і ще один полетів. Лишилось тільки п'ять.

— Чого п'ять, люба? Скажи своїй Сьюді.

— Листків. На плющі. Коли впаде останній, я помру. Я знаю це вже три дні. Хіба лікар не сказав тобі?

— Вперше чую таку маячню! — відпарирувала Сью. — При чому тут листя? Та ще сьогодні вранці лікар казав мені, що ти скоро видужаєш... Як же він це сказав... ага, в тебе десять шансів проти одного. Спробуй з'їсти трохи бульйону і дай твоїй Сьюді закінчити малюнок, аби вона могла продати його редактору і купити вина для своєї хворої дівчинки та свинячих котлет для себе.

— Вина тобі купувати більше не треба, — відповіла Джонсі, пильно дивлячись у вікно. — Ще один полетів. Я хочу бачити, як полетить останній. Тоді помру і я.

— Спробуй заснути, — сказала Сью. — Мені треба покликати Бермана, хочу

малювати з нього золотошукача-самітника. Я на хвилинку, не більше.

Старий Берман був художник, який жив під їхньою студією. Йому було вже за шістдесят, і борода, вся в завитках, як у Мойсея Мікеланджело, спадала йому на груди. У мистецтві Берман був невдаха. Він все збирався написати шедевр, та так навіть і не почав його. Вже кілька років він не писав нічого, крім вивісок, реклам та іншої мазанини заради шматка хліба. Щось заробляв, позуючи молодим художникам, яким професійні натурники були не по кишені. Він пив запоєм і все ще продовжував говорити про свій майбутній шедевр.

Сью застала Бермана в його комірчині. В одному куті вже років двадцять п'ять стояло на мольберті незаймане полотно, готове прийняти перші штрихи шедевра. Сью розповіла старому про фантазію Джонсі та про свої побоювання, як би вона і справді не покинула їх світ, мов осінній листок.

— Що? — волав Берман. — Помирати від того, що з клятого плюща падає листя! Як ви дозволяєте забивати їй мізки такими дурницями? Ах, бідна маленька Джонсі!

Коли вони піднялися нагору, Джонсі дрімала. Сью спустила штору до самого підвіконня і зробила Берману знак пройти в іншу кімнату. Там вони підійшли до вікна і з острахом поглянули на старий плющ. Потім переглянулись, ні слова не кажучи. Йшов холодний, набридливий дощ навпіл зі снігом. Берман у старій синій сорочці всівся в позу золотошукача-самітника на перекинутий чайник — замість скелі.

Наступного ранку Сью, прокинувшись після короткого сну, побачила, що Джонсі не зводить згаслих, широко розплющених очей із спущеної зеленої штори.

— Підніми її, я хочу подивитись, — сказала Джонсі. — Я думала, що він неодмінно впаде сьогодні вночі. Я чула вітер. Він упаде сьогодні, і я помру.

— Таж подумай хоч про мене, якщо не хочеш думати про себе! — вигукнула Сью. — Що буде зі мною?

Джонсі мовчала. Душа, готуючись до далекої, таємничої подорожі, стає чужою до всього на світі. Хвороблива фантазія заволодівала Джонсі все більше і більше.

Пройшов день, та навіть крізь сутінки вони бачили, що одинокий листок плюща тримається на своїй ніжці. А з настанням темряви знову зчинився північний вітер, і дощ безперестанку стукотів у вікна, стікав з низького голландського даху.

Щойно настав ранок, нещадна Джонсі звеліла знову підняти штору.

Листок плюща все ще був на місці.

Джонсі довго лежала, дивлячись на нього. Потім покликала Сью, яка саме розігрівала на газовому пальнику бульйон для неї.

— Я була гидким дівчиськом, Сьюді, — сказала Джонсі. — Мабуть, цей останній листок лишився на гілці, аби показати мені, яка я була гидка. Гріх бажати собі смерті. Дай мені трохи бульйону, а потім молока з портвейном... Хоча ні, принеси мені спочатку люстерко, а потім обклади мене подушками, я буду сидячи дивитись, як ти куховариш.

Через годину вона сказала:

— Сьюді, я сподіваюсь, що мені вдасться колись написати фарбами Неаполітанську затоку.

Вдень знову прийшов лікар, і Сью під якимось приводом вийшла з ним у прихожу.

— Шанси рівні, — сказав лікар, потискаючи худеньку, тремтливу руку Сью. — При гарному догляді ви переможете. А тепер я мушу навідати ще одного хворого внизу. Його прізвище Берман. Здається, він художник. Теж запалення легень. Він уже старий і дуже слабкий, а форма хвороби тяжка. Надії ніякої.

Наступного дня лікар сказав Сью:

— Вона вже в безпеці. Ви перемогли. Тепер харчування і догляд — і більше нічого не треба.

Того ж дня під вечір Сью підійшла до ліжка, де лежала Джонсі, з задоволенням дов'язуючи яскраво-синій шарф, і обняла її одною рукою — разом з подушкою.

— Я маю тобі щось сказати, біла мишко, — почала вона. — Містер Берман помер сьогодні в лікарні.

Він хворів усього два дні. Вранці першого дня швейцар знайшов бідолаху на підлозі в його кімнаті непритомним. Черевики та одяг промокли, ніхто не знав, куди він виходив. Потім знайшли ліхтар, який ще горів, драбину, зсунуту з місця, кілька пензлів та палітру з жовтою і зеленою фарбами. Поглянь у вікно, на останній листок плюща. Тебе не дивувало, що він не тремтить і не ворушиться від вітру? Це, мила, і є шедевр Бермана — він написав його тої ночі, коли злетів останній листок.

Загадки мертвого міста

З давніх-давен Мексика вабить до себе тисячі непосидющих туристів, істориків, археологів. Я там ще не була, але нехай тільки зарплату вчителям піднімуть — і неодмінно побуваю. Пам'ятки за той час нікуди не дінуться, вже стільки разів дерева міняли свої шати, а вони дивують нас дотепер. Поряд із сучасними будівлями — залишки пірамід, ідоли божків... Та що піраміди, що ідоли — цілі міста!

Найбільше місто Мексики — столиця Мехіко, одних жителів 18 мільйонів! А за 50 км від нього — місто Теотіуакан, колись важливий ритуальний центр індіанців і місце народження їхніх богів.

Пройтися «на живо» Дорогою Мертвих...

... і завмерти хоча б на мить, аби «послухати», якими тайнами всіяна ця земля. Адже історія Теотіуакана сягає вглиб на 3000 років. Давні легенди перекладають саму назву міста так: «Місце, де народилися боги». Боги — володарі Сонця та Місяця. «Коли ще царював морок, коли не було ні дня, ні ночі, у Теотіуакані зустрілися боги і повели між собою розмову. «Хто відважиться відділити день від ночі?» — запитав верховний бог. А для цього треба було принести себе у жертву. Знайшлося лиш двоє таких, що не побоялися пожертвувати собою і кинулись у «розжарену божественну піч». Це була офіра божественним небесам. Кров Сонця стала сильною від цього і змогла дати життя всьому сущому».

Колись Теотіуакан був величезним і добре спланованим містом. Є тут і сіруваті громади пірамід, і східчасті храми. На їх тлі люди — маленькі мурахи. Площа міста — понад 18 кв. км, а жило в ньому від 60 до 120 тисяч мешканців.

З півночі на південь через усе місто проходить широка вулиця — Мікаотлі (Дорога Мертвих), названа так ацтеками ще в XIV столітті. Якщо прямувати Дорогою Мертвих до Місячної піраміди, праворуч помітиш величезну монументальну споруду — піраміду Сонця. Висота її становить 63 метри, периметр основи — 1000 метрів. Сонячна піраміда на 19 метрів вища за Місячну, та з висоти пташиного польоту вони обидві видаються однаковими. Сонячна піраміда — велична монументальна п'ятирівнева споруда з каменю та висушеної під сонцем глиняної цегли, з плоскою вершиною, на якій колись красувався храм.

Колись тут було легко молитися усім, хто приходив сюди, мабуть, саме тут відчувався зв'язок зі світом.

Пернатий Змій та Податель Дощу

На північ Дорогу Мертвих перетинає проспект із новими забудовами — Цитадель. Там тулиться храм бога Кецалькоатля — Пернатого Змія, одного з найбільших божеств. Збереглась лише пірамідальна основа, прикрашена головами змій, котрі наче виповзають зі стін. Цей рельєф храму слугував не лише прикрасою, але й мав релігійне призначення. Кецалькоатль — це летючий змієподібний бог давніх ацтеків та майя.

Крім храмів та палаців, були у старому місті житлові хатинки, майстерні, торгові приміщення та крамнички. При розкопках знайшли тут водогін та стічну систему канав, залишки гончарних майстерень, канцелярій, побутових кімнат. Все свідчить нам, що Теотіуакан було містом, гідним слави Давнього Риму за часів Цезаря.

Неподалік від музею антропології в Мехіко стоїть величезна (вага — до 168 тонн!) скульптура Тлалока — бога дощу. Деякі археологи всерйоз вважають, що Теотіуакан спорудили саме на його честь. Праві вони чи ні — так просто не скажеш. Статую виявили за 20 км від столиці. Відкопали, землю струсили і на 48 спеціально пристосованих для цього возах привезли в Мехіко. Час потлумився над Тлалоком, потрощивши йому руки, спотворивши обличчя. Статую відновили, і тепер побачити її можна в музеї.

Та все ж...

... міста будують не просто так, а тим більше, якщо ці міста величні, прадавні, сповнені таємниць і нерозкодованих археологічних знахідок. Яку ідею закладено у створення величезного комплексу

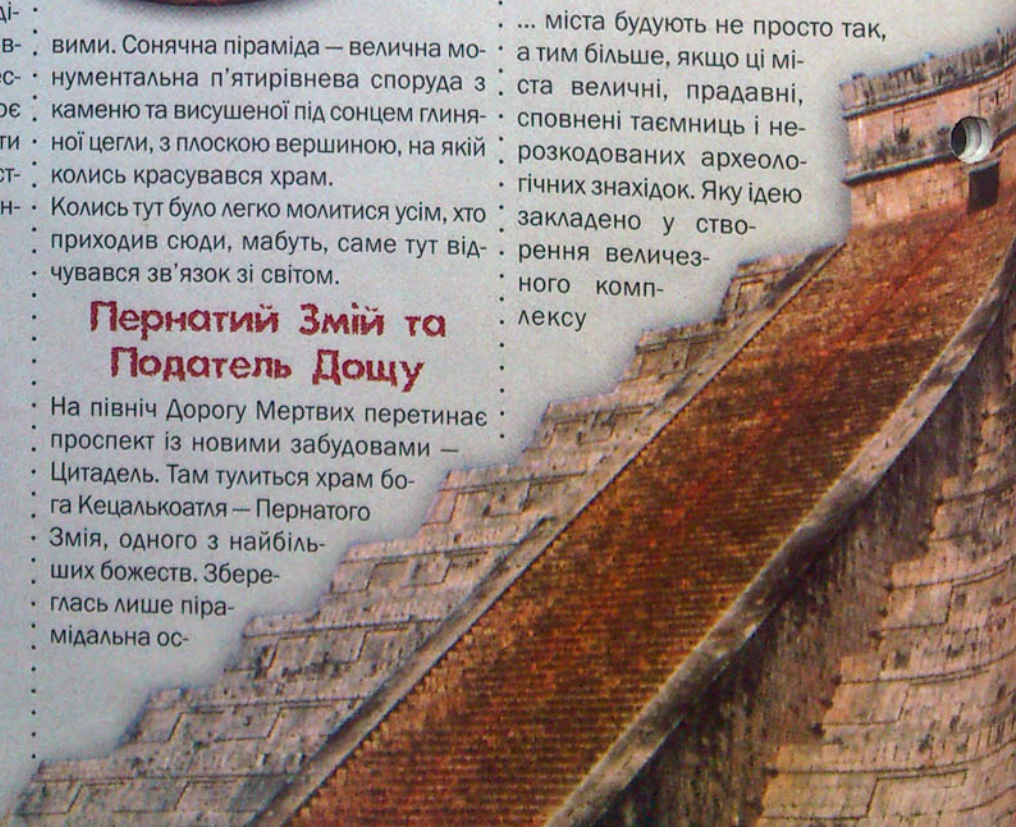

Теотіуакана? І чи й справді було місто закладено на честь бога Тлалока?

Інженер Харлстон висловив припущення, що для цього величезного за масштабами (як на ті часи) міста мав існувати єдиний план забудови. Він довго ходив та вимірював споруди, віддаль між ними, розробляв свої плани, виявив, що протяжність більшості споруд Цитаделі кратна числу 57. Це дало змогу невгамовному інженерові за допомогою цього масштабного ключа накреслити свій план Теотіуакана. Довго він ще чаклував над кресленням, вираховував та перемножував, аж поки не викрикнув: «Еврика!» А кричати було чого — співвідношення між пірамідами та Цитаделлю дорівнює співвідношенню середніх траєкторій руху планет Меркурія, Венери, Землі та Марса!

За Цитаделлю протікав колись так званий Священний потічок у штучному каналі. Від нього до середньої лінії каналу віддаль 288 гутеків (умовна величина, яка дорівнює 1,056 м). А далі, на віддалі 520 гунабів, лежать руїни невідомого крою, і ця відстань збігається у масштабі з відстанню від Сонця до Юпітера. Слідуючи цій закономірності, Харлстон виявив, що на віддалі 945 гунабів мала б стояти споруда, котра співвідносилась із розташуванням Сатурна. Але нічого не знайшов. Тоді Харлстон продовжив пошуки в... Національній бібліотеці Мехіко, надибав старі плани міста Теотіуакана... І що ж — логіка старого інженера не підвела, там і справді була колись споруда, котру нещадно розгребли екскаватором, аби прокласти асфальтовану трасу для туристів. Отже, і Сатурн давні не обійшли увагою.

Від кінця Дороги Мертвих до середньої лінії Місячної піраміди —1845 гунабів, за аналогією розташування планети Уран на небі. За Місячною пірамідою розташована гориста місцевість, і там, на її схилі, на віддалі 2880 гунабів була відправна точка — вершина гори, котра збігалася з Нептуном, а на віддалі 3780 гунабів — башта, котру місцеві обивателі називають «Квіткою». «Квітка» співвідносилась із Плутоном.

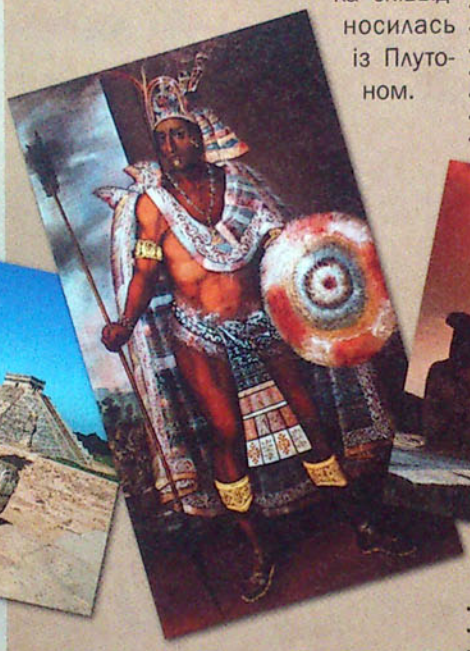

Ера п'яти Сонць

Окрім знайдених споруд, вчені відкрили чимало наскельних малюнків. На вершині Пагорба Черепів (7,6 км на захід від Сонячної піраміди) було виявлено скелю з петрогліфами, що зображають кілька кругів та трикутників. Лінія, проведена через середину великого компаса, точно збігається з вершиною Сонячної піраміди. Неспроста все це. Якщо на початку року стати біля вершини, коло цього каменя можна прослідкувати захід сонця.

Астроном на прізвище Хокінс виявив, що поздовжні та поперечні вулиці розплановані решіткою. Азимут вулиці, котрий веде на схід, становить 106,9 градуса, і ЕОМ видала точнісінький напрямок на альфу Великого Пса або ж Сиріус. У західному напрямку вулиця вказувала на точку заходу Плеяд — Семи Сестер. Вулиця, що прямує на північ, вказувала на альфу Великої Ведмедиці. Мабуть, саме космічними планами керувались давні деміурги, закладаючи це місто...

Деякі вчені припускають, що вся територія від півночі до США й Канади і так аж до Мексики лежить у «геометричній решітці», всіяна петрогліфами та зв'язана головним центром — Теотіуаканом. Так що ж тоді виходить? Теотіуакан — не просто місто-легенда, а центр якоїсь космічної системи. Важливе також і те, що космогонічна концепція пов'язана з символом «п'яти Сонць», або п'ятьма великими ерами, на котрі космогонія (уявлення про будову світу) індіанців поділяє історію Всесвіту. До нашого (п'ятого) Сонця було ще Сонце Ночі, Землі, Вогню і Води. А п'яте — останнє — Сонце Руху.

Ех, побачити б на власні очі це дзеркало Космосу — давній-давній Теотіуакан...

хіпівськи консервативна, а кращі свої ролі вона все ж таки зіграла в костюмованих фільмах («Вік невинності», «Маленькі жінки», «Осінь у Нью-Йорку»). В останньому фільмі вона грала невиліковно хвору художницю, закохану в значно старшого від себе солідного чоловіка.

Подейкують, що Вайнона обожнює старовинний одяг. Його вона і носить, і колекціонує. «Що ж тут цікавого?» — запитали міс Райдер приставучі журналісти. Вона й сказала: «Я завжди йду наперекір моді — якщо дизайнери пропонують усім спідниці-олівці, я купую щось геть протилежне...»

Якось їй навіть перепало за таку любов до одягу — ще у школі її добряче відмотузили за те, що вона вдяглась у куртку із крамнички «Армія порятунку» (ця організація займається допомогою найбіднішим американцям). Навіщо? Та то ще квіточки поряд із всюдисущими мас-медіа з їхніми довжелезними носами та божевільними домислами про особисте життя кінозірок. Якось журнал «US» надрукував донжуанський список осіб, з якими Вайнона начебто мала дуже тісні зв'язки. Кого там тільки не було, а номером першим у тому списку був Джонні Депп. Вайнона клянеться-божиться, що й половини з них не знає. Ну поручкалася з Івеном Дандо на якійсь вечірці, так він же сидів поруч із Джонні. Ну з Девідом Духовни перекинулась кількома словами. А Стефана Дженкінса взагалі бачила здалека у бінокль. Вона не хоче, чуєте, не хоче, аби її ім'я пов'язували з тими, до кого вона, може, й симпатії особливої не має.

Що ж... Якщо послужний список виявився не досить вдалим, та ще більше — брехливим, журналісти не злазять із мікрофона, аби довідатись, хто ж смакує її молодим серцем зараз. «Нікого в мене немає, хлопці! Я зустрічаюсь сама з собою, ходжу на романтичні вечері, розмовляю сама з собою, слухаю приємну музику у своїй машині... Може, я навіть не намагатимусь перемагати себе... Може, найбільше я врешті сподобаюсь сама собі... Хтозна?..»

Така, як є — Вайнона Райдер

Ота така вона — мадам популярність. Приємно, коли тебе впізнають десь у парку на прогулянці, привітно махають ручкою, посміхаються, морозиво дарують і все таке. Я б особисто від такого не відмовилась.

Найкраще зустрічатися з собою

Та є тут і побічна дія, тим сильніша, чим більшими літерами пишуть про тебе журнали. От, наприклад, Вайнона Райдер зізнається, що її переслідують маніяки, маючи на увазі папараці. «Хіба порівняєш п'яничку, котрий зауважив тебе в універмазі і загорлав «Вайнона!», з пресою, котра не дає спокою 24 години на добу!» — скаржиться вона. Такого наслухаєшся, то вже ніякою зіркою бути не хочеться, навіть Класного масштабу.

Як і більшість її ровесників, 31-річна Вайнона часто-густо сама не знає, яке колінце заманеться їй викинути через годину, хвилину, за мить... То вона цікавиться соціальними проблемами, то обожнює старі книги. Дівчина зросла на буддизмі своїх батьків-хіпі, але всі друзі кажуть, що Вайнона не по-

Чи варто розцінювати такі думки міс Вайнони, як прояв крайнього егоїзму!? Мабуть, ні! Всі ці нишпорки від мас-медіа, котрі дістали її навіть у снах, призвели до того, що... голлівудська зірка врешті прагне розставити предмети у своїй душі на звичні місця.

Все почалося у сараї

Насправді ж ніяка вона не Райдер, а Горовіц. Батьки її — представники культурного андеграунду. Вони охрестили свою доню на честь маленького містечка у Міннесоті, де Вайнона й народилась. Акторка вважає своїх тата й маму «політично активними інтелектуалами», котрі, будучи справжніми американськими хіпі, не вживали наркотиків, а зачитувались книгами. (Улюбленою книгою актриси й досі залишається «Над прірвою в житі» Селінджера).

Коли Вайноні виповнилося 7 років, батьки переїхали в комуну хіпі, приєднавшись до 7 сімей, що жили там. Випасали коней, не дивились телевізор, у них навіть електрики не було. У старому сараї Вайнонина мати час від часу влаштовувала кінотеатр, а через рік сімейка Горовіц чкурнула у Каліфорнію.

У школі Вайнона не прижилася. А розраду вона знайшла в Театрі Американ-

ської Консерваторії (Сан-Франциско). Там вона впала в око якомусь агенту кіностудії й одержала запрошення на кінопроби у фільмі «Цвітіння в пустелі». Вийшов з того великий пшик, бо ролі Вайнона не одержала, але її кар'єра просунулась трохи далі. Своє творче псевдо вона «запатентувала» у фільмі «Лукас» (1986) — надихнув її, значить, альбом Мітча Райдера. А тоді вже й перші квіточки в кар'єрі з'явились: спочатку у стрічці «Сік жука» (1988), а потім у фільмі «Верески» (1989). Далі було ще кілька спроб, та Вайноні набридло грати підлітків. І от у 1994 році вона засяяла по-справжньому в картині «Реальність кусається». А фільм «Маленька жінка» вона присвятила Поллі Клаас — дівчинці з рідного містечка, яку викрали і по-звірячому вбили. У 1996 році Вайнона з'явилась у фільмі Аль Пачино «У пошуках Річарда» в ролі леді Анни. А одна з вдалих останніх робіт — «Чужий-4: Повернення» у парі з Сігурні Уївер.

«Winona Forever!»

Саме такий напис був на плечі молодого і цікавого Джонні Деппа, який провів з Вайноною 4 роки досить райдужного та шаленого життя. Вона так і залишиться назавжди у його життєвій біографії, а він — у її найкращих, але дуже болючих спогадах. Якби ж не ті 18 років і спільна із Джонні роль у фільмі «Едвард Руки-Ножиці»! Все так швидко перегоріло — залишились лиш вуглики від взаємних почуттів. Актриса потрапила після цього у клініку для лікування нервів, а Джонні присів на пляшку... Міс Райдер неприємно згадувати про це. Раз і назавжди вона закрила на всі ключі для себе і для мас-медіа тему їхніх із Джонні стосунків. (До того ж, її колишній Джонні тепер має й так досить клопоту із двома дітьми від Ванесси Параді). А будь-які плітки з цього приводу присікає з перших же нот. «Нема чого, мовляв, про мене всілякі дурниці розводити... — каже Вайнона. — Що було, те загуло, та й маю ж я, врешті, право на якесь особисте життя!?»

Відомо лиш, що після Деппа вона зустрічалася із Дейвом Пірнером, з яким познайомилася на концерті у 1993 році. Вони — дві протилежності: Вайнона принципово не торкається наркотиків, а Дейв не приховує своєї тяги до них; він одягається просто і невибагливо, а для Вайнони одяг — це культ; він так і не досягнув успішної кар'єри, а вона — справжня зірка. Єдине, що в них спільного — люблять читати і вночі не спати. От і все. Нині Вайнона може дозволити собі зачитатись якоюсь книжкою до півночі, адже її хвороблива пора безсоння і нервових зривів, на щастя, вже промінула.

Вибрана фільмографія:

«Лукас» (1986) — режисер Девід Зельцер .....
«Танці у сквері, або Дім там, де серце» (1987) Деніела Петрі .....
«Бітлджус» (1988) — режисер стрічки Тім Бартон .....
«Верески» (1989) Майкла Лехманна
«Великі вогняні кулі» (1989) Джима Макбрайда .....
«Едвард Руки-Ножиці» (1990) Тіма Бартона .....
«З поверненням додому, Роксі Кармайкле» (1990) Джима Абрахамса ...
«Русалки» (1990) режисера Річарда Бенджаміна .....
«Ніч на Землі» (1991) Джима Джармуша .....
«Дракула Брема Стокера» (1992) самого Френсіса Форда Копполи .....
«Дім духів» (1993) Білла Августа
«Епоха невинності» (1993) Мартіна Скорсезе .....
«Маленькі жінки» (1994) Джилліана Армстронга .....
«Реальність кусається» (1994) Бена Стіллера .....
«В пошуках Річарда» (1996) Аль Пачино .....
«Випробування вогнем» (1996) Ніколаса Хітнера ...
«Чужі-4: Воскресіння» (1997) Жана-П'єра Жене .....
«Знаменитість» (1998) Вуді Аллена .....
«Бути Джоном Малковичем» (1999) Спайка Джоунса .....
«Перерване життя» (1999) Джеймса Менголда .....
«Осінь у Нью-Йорку» (2000) — режисер Джоан Чен .....
«Втрачені душі» (2000) Януша Камінського .....
«Саймон» (2001) режисера Ендрю Ніккола .....

СВІТ ПЕРСОН мадам ТЮССО

«В характері мадам Тюссо вже чітко вимальовувались рідкісні як для жінки її часу риси: привабливість та кмітливість, неймовірна працьовитість, динамічне мислення, рішучість, діловитість, уміння пристосуватись до нових умов та знайти в цьому користь». (Із спогадів сучасника)

З часу заснування музею мадам Тюссо його відвідали понад 500 мільйонів людей — стільки живе люду в Північній Америці та Австралії разом. Ця справа почалася ще у XVIII столітті, на початку ж XXI століття вона буяє пишним цвітом. Рід Тюссо процвітає, прапраправнуки продовжують справу своєї прапрапрабабусі, повідкривавши музеї мадам Тюссо в Амстердамі, Гонконгу, Лас-Вегасі, Нью-Йорку... Києва у цьому списку ще немає. Шкода. А то заходиш у музей, а з порога усміхається Пундик (я тобто). Проходиш далі — а там Джо у формі «Chicago Bulls» застиг під кошиком. Ще далі — Джексон із Кицею вальсують. Все, як підросту, неодмінно цим займуся. Повинний же народ знати своїх улюбленців! Про мадам Тюссо, гадаю, теж не завадило б дізнатися.

Великі успіхи маленької жінки

Одного дня американський магнат шоу-бізнесу Тейлор Барнум (власник найбільшого тоді розважального центру Америки) завітав у музей, пробіг недбалим поглядом по виставці і спинився на... черзі перед входом. Пошкріб свою потилицю магнатську, подумав і запропонував... продати йому виставку. Та де там: мадам Тюссо була явно не з Техасу і міняти своє ім'я та славу світову на лантух з грошима не збиралася.

За вісім років до смерті мадам Тюссо наважилась виліпити і свою персону — крихітну носату бабусю в чорних шатах, котра зустрічає відвідувачів перед входом у фойє музею.

Королі воскові — мов живі й здорові...

Марі Тюссо (дівоче прізвище Гросхольц) народилася у Страсбурзі 1761 року. Батько, солдат швейцарської армії, загинув у бою до її народження. Дитячі роки Марі провела з матір'ю в домі лікаря Філіпа Куртюса. Окрім свого ремесла, лікар полюбляв моделювати. У 1770 році він разом з маленькою Марі та її матінкою переїхав у Париж, де й був первинно відкритий музей воскових фігур. Взятий під крильце принцом Конті, музей швидко поповнювався новими експонатами. Доктор Куртюс навчав Марі анатомії та секретів моделювання людської фігури. Його першими роботами стали воскові персони Вольтера і Бенджаміна Франкліна. Вони й досі прикрашають музейні зали. Поступово Марі Гросхольц і собі чогось навчилася біля запопадливого вітчима, і стала такою славною, що була запрошена у Версаль — навчати цього сестру Людовіка XVI — мадам Єлизавету. Від того дня Марі прожила при дворі 9 років.

1789 року почалася революція у Франції. «Воскову учительку» зарахували до «поручників короля». Версальські покої змінилися тюремною камерою. Сусідкою по камері Марі виявилась майбутня дружина Наполеона мадам Жозефіна! Який пасаж! Які імена! Хто б міг таке вигадати!? Але так і справді сталося. Їх обох постригли «під нуль» і морально настроїли до страти. Але доля посміхнулась їм, можна сказати, в останню хвилину. Однак викупом для цього юній Гросхольц придумали... виготовити посмертні маски тих, з ким вона 9 років прожила у палаці. Стиснувши зуби, приборкавши розбурхані емоції, Марі таки виконала завдання, додавши при цьому і маски катів.

Її помилували, та перелякано-спантеличеним французам було в цей час не до мистецтва. Крамницю можна було замикати на ключ, але... 1790 року помер Бенджамін Франклін. У пам'ять про цього діяча Національна Асамблея Франції оголосила жалобу, а Марі, згадавши уроки Вольтера, миттєво змоделювала профіль великого американця і встановила перед входом у галерею. Натовп так і повалив на видовище. Рік опісля Париж віддавав останню шану Мірабо. Марі виліпила його бюст і поставила у вітрині.

Рекламуючи відомих, вона й сама прославилась. І подумала: чому б живим героям революції не створити портретів!? З'явився портрет Робесп'єра.

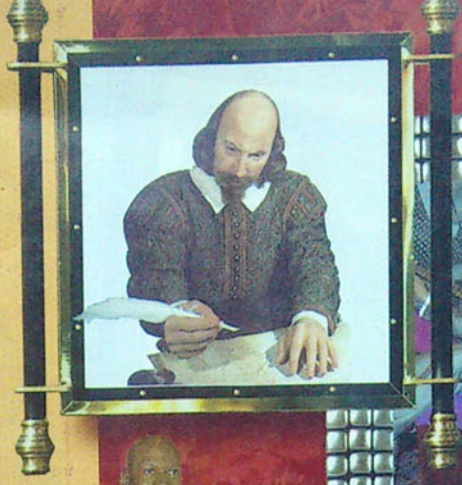

У 1794 році помер її вчитель і наставник Куртюс, заповівши їй свою воскову експозицію. А невдовзі Марі одружилася з інженером Франсуа Тюссо, якому народила трьох дітей: донечку, котра померла немовлям, та синів Жозефа і Франсуа.

Та скоро почалися негаразди: чоловік почав програвати весь заробіток у карти, а невдовзі і взагалі перестав опікуватися родиною. Навіщо, коли у нього така прогресивна дружина!? Тоді відважна Марі показала йому велику дулю, забрала старшого сина і в 1802 році подалася до туманного Альбіону. Ні Франції, ні свого благовірного вона більше не бачила...

Прощавай, вітчизно!

Англійці належно оцінили її працю. Та й тут фортуна їй не завжди усміхалася. В 1804 році після турне Ірландією пароплав з вантажем, що мав довезти її до Ліверпуля, затонув з усім восковим добром — єдиним джерелом її прибутків. Та впертість і наполегливість врятували мадам Тюссо від злиднів. Вона повірила у власні сили і на повну потужність взялася за виготовлення цілковито нової виставки. Це була титанічна праця, схожа на вовтуження бджоли, котра будує свій дім із воску. Марі Тюссо зуміла створити нову колекцію!

Наступні 33 роки збігли в безперервних мандрах по Британії. Пересувна виставка мадам Тюссо та її синів мала шалений успіх. У 1822 році вся колекція воскових фігур знову мало не пішла на дно морське, однак доля цього разу вирішила більше не жартувати так жорстоко і... винесла їм вирок безсмертя.

Живі піратські копії

Померла мадам Тюссо в 1850 році, заповівши свою велику справу своїм дітям і внукам. Та ще перед тим як відійти у кращий світ, вона побачила на власні очі колекцію у розкішних залах на Бейкер-стріт. У 1844 році внук одвіз всі експонати у спеціально пристосоване для цього приміщення.

Життя — смугаста штука, були колізії і згодом: наприклад, у 1925 році виставка серйозно постраждала від пожежі. (Чи варто тебе переконувати в тому, що віск понад усе боїться саме вогню!?) А коли була війна, в 1940-му році — від бомби. Будівлю музею перебудовували, доповнювали, змінювали.

Тепер у залах музею є копії легендарних і сучасних зірок Голлівуду, телеведучих, співаків, письменників, музикантів, композиторів, прем'єр-міністрів. Однією з найпривабливіших є фігура мадам Дюбарі — вона чи не найстаріша серед воскових постатей і має за плечима 200-річну історію.

У наш час, коли технічний прогрес набув небувалого розквіту, колекцію збагатили рухомими фігурами: експонати, мов живі, моргають очима, рухають руками й ногами і навіть видають якісь звуки. Наприклад, глядачів з балкончика вітає сама Єлизавета I. Є тут і Шекспір, схилений у задумі над своїм новим сюжетом, і будівничі собору Святого Павла, і усміхнено-огрядний Уїнстон Черчілль.

А виставки воскових фігур, котрі можна було оглянути в різних містах України, представили нам вітчизняних політиків, акторів, історичних осіб. Адже так найкраще уявити собі зріст, фігуру і навіть окремі риси відомих персон цього світу. Тому якщо у своєму місті тобі доведеться побачити афішу виставки воскових фігур — не полінуйся, а просто піди туди і... подивуйся!

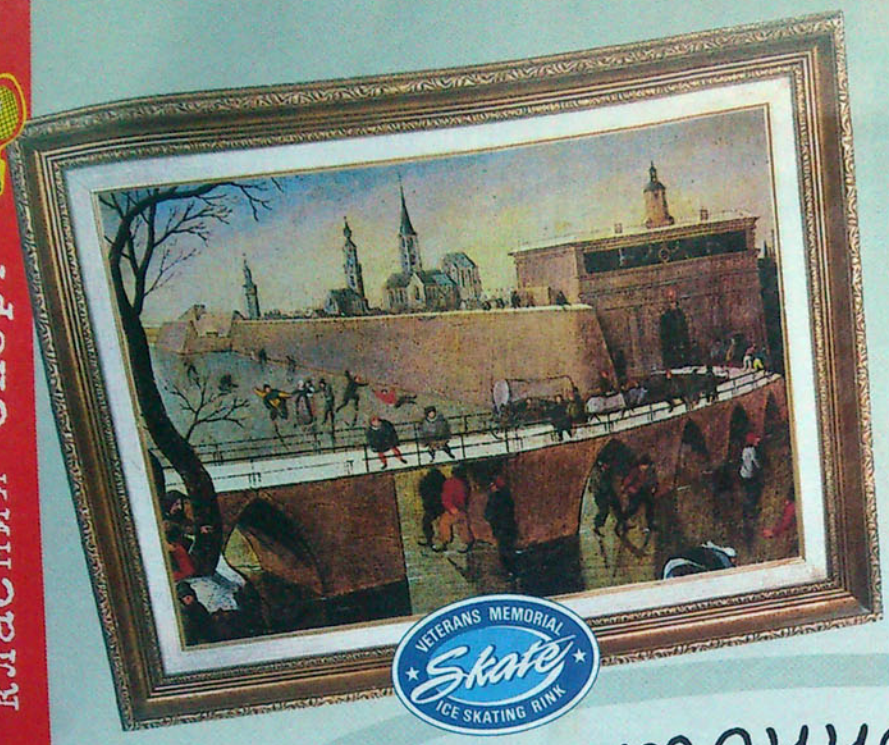

Фігурне катання: естетика ковзання

Так, зима — це холод, сніг та крига, але чи тільки це? От візьмімо спорт. Назви мені літні види спорту, які б заворожували... ну, красою чи видовищністю. Футбол? Там усе на швидкості і тактичних побудовах. Баскетбол? Те ж саме. Гольф? Легка атлетика? Яка ж тут естетика? А тепер перенесися подумки (або тілесно) на трасу для фрістайлу, на каток. Ось де краса! Візьмімо хоча б фігурне катання...

Від кістки до залізки

Найдавніші ковзани були знайдені на березі Південного Бугу, неподалік від Одеси. Датовані вони бронзовим віком, а виготовлені з кістки. Взагалі, ковзани довго були недосконалими, навіть коли перейшли на залізо. Сталось це в XIII-XIV століттях у Голландії.

Довго фігурне катання зводилося до вміння малювати на катку різні фігури, зберігаючи при цьому гарну позу.

Перші міжнародні змагання відбулися в Австрії, а після європейських гастролей американця Джексона Хейнеса у Старому Світі почався справжній «фігурноковзанярський» бум.

У 1892 році виникла Міжнародна Спілка ковзанярів. Ще через чотири роки провели першість світу. Першим чемпіоном став німець Жільбер Фукс.

Сучасні фігуристи виступають в обов'язковій, короткій та довільній програмах, отримуючи в кожній з них очки за техніку та артистизм. Загальна сума очок і дає переможця.

Чоловіки і ковзани

У 1908 році фігуристи-чоловіки дебютували на Олімпійських іграх у Лондоні. Зимових ігор тоді ще не було, і катались на штучних ковзанках. Стрибків у два та більше обертів не було теж, і виступ шведа Ульріха Сальхова став справжнім вибухом: він уперше виконав стрибок, який потім назвали його іменем. Він же й став першим чемпіоном.

Нащадки вікінгів довго диктували моду у фігурному катанні, аж поки в 1952 році в Інсбруку американець Дік Баттон і собі став чемпіоном. А в 1964 році американців з олімпійського п'єдесталу потіснив німець Манфред Шнельдорфер. Далі чемпіонами були чехи, англійці, знову американці.

Жінки на ковзанах

Жінкам було важкенько тягатися з сильнішою статтю, і тим не менше, вже в 1902 році на чемпіонаті світу англійка Медж Сайєрс посіла друге місце, пропустивши перед собою тільки легендарного Сальхова. Ось тобі й слабка половина!

Жіноче одиночне катання дебютувало разом із чоловічим у 1908 році. Королевою катка тоді була Медж Сайєрс, а довоєнною легендою фігурного катання стала норвежка Соня Хені, триразова олімпійська чемпіонка, ще й актриса на додачу.

Найяскравішою фігуристкою 60-х була американка Пеггі Флемінг. Дворазова олімпійська чемпіонка німкеня Катаріна Вітт була королевою ковзанки у 1980-х роках, а на останній олімпіаді минулого тисячоліття домінувала 14-річна Тара Ліпінскі із США.

Парати, парати...

Парне катання з'явилося на десять років пізніше від одиночного. Перемагали то французи, то австрійці, то фіни. Золоті часи почалися з олімпіади-64. Тоді вперше перемогла радянська пара Білоусова та Протопопов. Відтоді радянські, а потім і російські фігуристи олімпіад не програвали: Родніна та Зайцев, Гордєєва та Гриньков, Мішкутьонок та Дмітрієв, Казакова та Дмітрієв... А на останній олімпіаді у Бережної та Сехарулідзе таки відібрали золото, зчинивши допінговий скандал.

Танцювальні дуети

Історія цього виду фігурного катання коротка, але яскрава. На чемпіонаті світу танцюристи дебютували в 1952, на олімпіаді — в 1976 році. Першими олімпійськими чемпіонами стали росіяни Пахомова та Горшков. Наступну олімпіаду виграли Ліннічук та Карпоносов. І тільки в 1984 році в Сараєво гегемонію росіян перервали англійці Джейн Торвілл та Крістофер Дін.

А через чотири роки Бестем'янова і Букін знову привезли золото до Росії. Сьогодні п'єдестал пошани міцно тримають американці, французи

Від тулупа до четверного сальхова

Історія фігурного катання — це безперервна історія якихось нововведень у виступах, нововведень щоразу численніших, складніших, щоразу красивіших. Треба ж, щоб спорт подобався і глядачам, і суддям! От і старалися, хто як міг.

1874 Американець Джексон Хейнес перший катається під музику (музику для виступів спеціально писав сам Йоганн Штраус), виконує поворот навколо осі в сидячому положенні. Він же перший виконав стрибок, який пізніше назвали тулупом.

1882 Норвежець Аксель Паульсен стрибає з ведучої ноги, робить півоберта і приземляється на іншу ногу. Цей стрибок так запам'ятався, що всі його зараз так і називають — аксель.

1901 Швед Ульріх Сальхов, десятиразовий чемпіон світу, виконує своєрідний стрибок: відштовхнувшись з однієї ноги і зробивши у повітрі «сплеск» ногами, приземлився на іншу. Стрибок назвали сальхов.

1910 Німець Вернер Рітбергер вперше здійснив стрибок, коли фігурист відштовхується опорною ногою і приземляється на цю ж ногу.

1913 Австрієць Алоїс Лутц перший виконує класичний стрибок, названий його іменем.

1920 Американка Тереза Вельд першою серед жінок виконала сальхов. Суддям це не сподобалось: «У леді спідниця задерлася вище колін».

1925 Австрієць Карл Шафер першим виконав подвійний стрибок — це був подвійний лутц.

1936 15-річна англійка Сесілія Колледж першою виконала подвійний сальхов. Вона ж перша виконала обертання з відкинутою назад головою та піднятими руками.

1948 Олімпійський чемпіон, 18-річний студент Гарварда Дік Баттон уперше виконав подвійний аксель.

1952 Дік Баттон першим виконав стрибок на три оберти.

1955 «Король обертів» американець Ронні Робертсон перший виконав трійний сальхов. За хвилину він міг дати 240 обертів!

1962 Канадка Петра Бурк першою виконала потрійний сальхов.

1962 Канадець Дональд Джексон робить потрійний лутц.

1976 Американець Террі Кубичка виконав зворотний фліп, після чого судді відразу ж заборонили цей стрибок.

1978 Швейцарка Деніз Більманн — перша жінка, яка зробила трійний лутц. Ще вона започаткувала більманн (фігура, при якій фігуристка робить оберти, стоячи на лівій нозі, а лівою рукою захоплює кінчик ковзана правої ноги і намагається витягнути праву ногу вздовж тіла). Спробуй!

1978 Канадський фігурист Верн Тейлор уперше робить трійний аксель.

1980 Поляк Ґжеґож Філіповські робить два трійних стрибки підряд — два трійних тулупи.

1981 12-річна японка Мідорі Іто стала першою жінкою, яка так скоро повторила досягнення чоловіків — каскад із двох трійних стрибків. Намагаючись у 1985 році зробити стрибок на чотири оберти, вона зламала ногу, так і не підкоривши нової висоти.

1988 Фігурист із Канади Курт Браунінг робить стрибок у чотири оберти — так з'явився четверний тулуп.

1991 Канадець Елвіс Стойко виконує комбінацію з четверного та двійного тулупів.

1997 Гуо Ченхін (Китай) робить два четверних тулупи в одному виступі.

1997 Елвіс Стойко першим виконав комбінацію зі стрибків у чотири та три оберти (тулупи).

1998 Американець Тімоті Гобель першим підкорив четверний сальхов.

1999 Тімоті Гобель спочатку включив до однієї програми три стрибки на чотири оберти і п'ять потрійних стрибків, а на наступних змаганнях продемонстрував комбінацію з четверного сальхова і трійного тулупа.

АЙСБЕРГИ

«Айсберг» у перекладі з німецької — «крижана гора». Це величезні крижані брили, які відколюються від сповзаючих у море льодовиків чи від крижаних щитів, що вкривають Антарктиду та Гренландію. Щороку в плавання вирушає до 18000 крижаних островів, причому 80-90% їх припадає на Антарктиду. Момент відколювання айсберга — грандіозне та водночас моторошне видовище, а що вже гуркоту при цьому!.. Поверхня моря збурюється, утворюються величезні хвилі, які легко перекидають шлюпки та відкидають невеличкі судна.

Айсберги мають гарну плавучість, причому над поверхнею видно лише одну восьму частину крижаної гори, решта — під водою. Ось чому вони рухаються силою морських течій, часто пливучи проти вітру і долаючи крижані поля завтовшки до двох метрів. Горе кораблю, що вмерзне в таке поле — айсберг розтрощить його, як сірникову коробку!

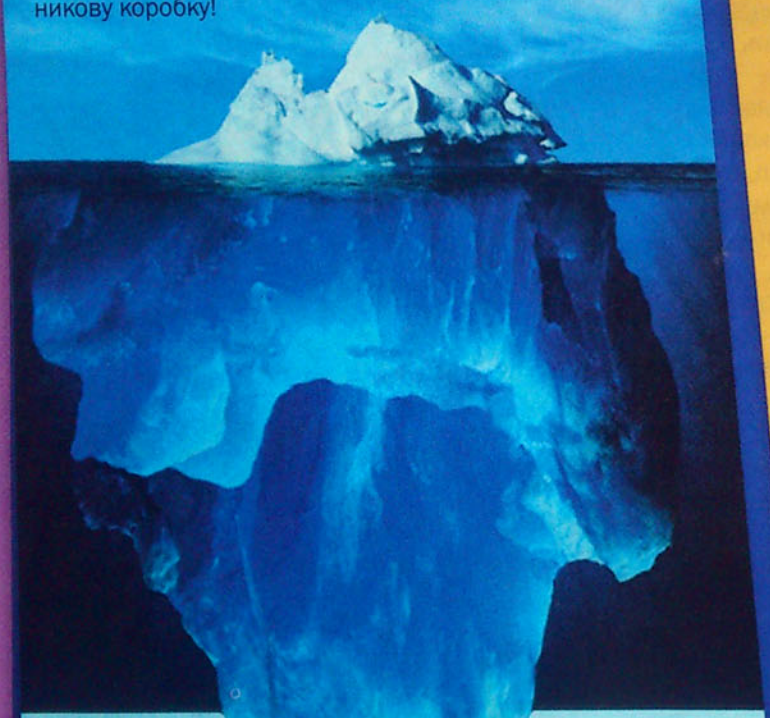

Найбільший айсберг виявили в антарктичних водах у 1956 році — довжина 385, ширина 111 кілометрів! Найвищий — у 1904 році поблизу Фолклендських островів (Південна Атлантика). Пік цієї плавучої гори зводився над водою на 450 метрів!

Ті айсберги, що нагадують замки або сторожові вежі, називають пірамідальними. Частіше зустрічаються плоскі (або столові) айсберги. Бувають і кольорові плавучі острови: чорні, зелені, жовті. Причиною такого забарвлення вважають вулканічний пил.

Часто великі айсберги живуть у морі по кілька років. В Антарктиці їх часто заселяють пінгвіни, інше птаство, навіть гніздяться там. Довговічність айсбергів наштовхнула людей на думку використовувати їх для постачання прісної води до посушливих країн в Африці та Аравії. Так виник проект буксирування великих айсбергів спеціальними суднами до берегів Перської затоки. Підраховано, що кількість води, яка утвориться при розтопленні одного айсберга середніх розмірів, дорівнює річному стоку великої річки! Наскільки це реально... Поживемо — побачимо.

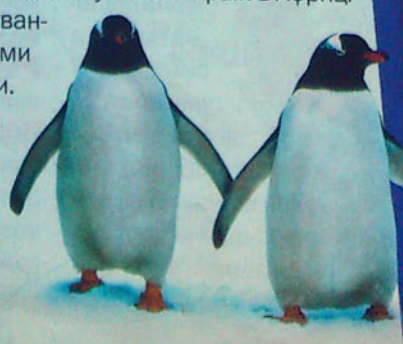

ЯК ПОДАТИ ПОДАРУНОК

Хто не любить подарунків! Подарунки люблять геть усі. Стати рано-вранці, намацати над головою або під подушкою заповітний мішечок (панчоху, шкарпетку), видобути його вміст, затамувавши подих — що може бути приємніше! Хоча дехто стверджує (і хто знає, може, вони й праві), що робити подарунки набагато приємніше, ніж їх отримувати. Може, й неймовірно, але це чистісінька правда. А якщо це так, то чому б не спробувати нам, дарувальникам, розтягнути задоволення, зробивши до подарунка ще й гарну упаковку?

А зараз — кілька видів простої, але ефектної упаковки для малогабаритних подарунків. Не на всі випадки життя, та все ж...

● Ти даруєш подрузі (мамі, сестрі) кліпси або сережки. Зроби з невеликих подвійних листівок для них гарну упаковку.

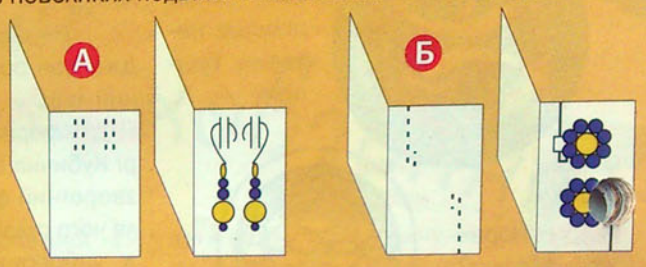

- - - - - - - - - — *лінія розрізу*

● З великої подвійної листівки можна зробити упаковку для намиста із застібкою. Зроби розрізи, проведи тупим ножем чи кінцями ножиців по лініях згину і склади листівку. У вушка, які при цьому утворяться, протягни кінці намиста і застібни їх.

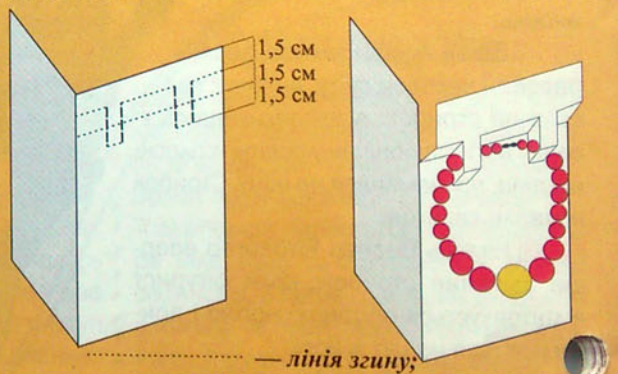

..... — *лінія згину;*
- - - - - - - - - — *лінія розрізу*

● Футляр для бутоньєрки (чи брошки) можна виготовити з подвійної листівки. У розрізи протягни стрічку так, щоб усередині упаковки утворилася петелька. В цю петельку встав бутоньєрку. Стрічку натягни і, обернувши навколо складеної листівки, зав'яжи гарним бантиком. У складеному вигляді футляр має тригранну форму. Крайня ліва та права четвертинки розгортки находять одна на одну.

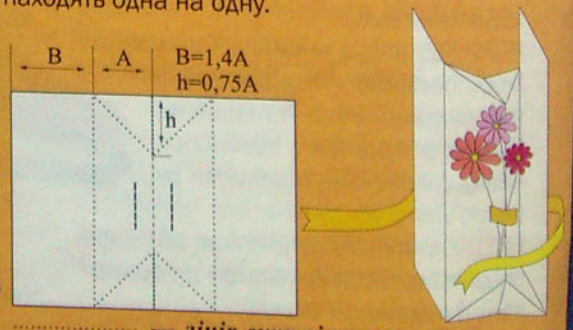

..... — *лінія внутрішнього згину;*
..... — *лінія зовнішнього згину;*
- - - - - - - - - — *лінія розрізу*

МАСКА КЛОУНА

Ще прабабці наші та прадіди жоден Новий рік не зустрічали без колядок — галасливих, веселих поздоровлень сусідів із святом, коли щасливі від уваги гостей господарі обдаровували колядників за жарти з примовками та гарні побажання коржиками, пампушками, різними солодощами та смакотою. У давнину, та й пізніше теж, натовп ряджених міг зазирнути на вогник у будь-який дім на новорічне застілля, і часто господар так і не здогадувався, які то сусідські мармизи ховались під різними обличчями.

Любиш колядувати? Тоді для більшої веселості краще закрити лице смішною, яскравою маскою. Та й на новорічному балу вона не буде зайвою. Тож запаймося гофрованим папером, фарбами, ялинковими прикрасами, кольоровою облямівкою, фольгою, стрічками та поринаймо у світ карнавальних фантазій. Майструємо маски!

Звісно, простіше вирізати маску з цупкого паперу, як у знаменитого Зорро. Розфарбувати її в різні кольори, прикріпити до неї гумку чи зав'язки — і все. А можна й витратити дещо більше часу і зробити щось нехай складніше, але й гарніше.

Маска, про яку піде тут мова, закриває все обличчя. Вона робиться за основною викрійкою *(мал.1)* з простого обгорткового паперу. Окремі частини обличчя вирізають з кольорового паперу і закривають вушними паперовими клапанами. За бажанням можна дещо змінити форму верхньої чи нижньої частини. Розмір, звісно, буде різний, хоча в більшості випадків досить просто змінити розташування вушних отворів. Та краще виміряти відстань від вуха до вуха, прикладаючи стрічку, як мірку, під носом. Якщо викрійка робиться з газетного паперу, місце для очей та рота можна визначити, проткнувши м'який папір у потрібних місцях. Паперові вуха можна повністю не зрізати, а лишити на масці позаду справжніх вух.

Коли викрійка з газетного паперу буде готова, наклади її на цупкий папір, обведи контур олівцем і виріж маску. Очні отвори зроби завбільшки 1 см у діаметрі; носовий отвір має бути настільки довгий і широкий, щоб у нього міг пройти ніс. Все, основа готова. А далі — справа твоєї фантазії: залежно від того, чию маску ти хочеш отримати, розфарбовуй і прикрашай основу.

У нашому випадку спробуємо зобразити клоуна *(мал.2)*.

Намалюй викрійку потрібного розміру. Потім перенеси її на цупкий папір. Підборіддя зроби довгим і загостреним.

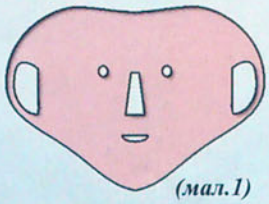

(мал.1)

мал.2)

(мал.3)

На місці носа зроби два розрізи: один поздовжній, посередині, інший — під ним, горизонтальний, не більш як 3 см. Потім розкрій та відігни краї. Щоку, борідку, брови, кутики очей, широкий усміхнений рот зроби з яскраво-червоного паперу. Очі мають бути вузькі, до 3,5 см; дещо опусти їхні кутики. На місці зіниць проріж отвори, крізь які можна буде дивитися. Нехай вони будуть у нижньому краю намальованих очей, це додасть їм глузливого виразу. Трикутні брови зроби завдовжки по 5 см і завширшки — по 1,5 см у верхній частині. Наклей брови над очима майже вертикально, широкою частиною догори.

Тепер зробимо ніс *(мал. 3)*. Виріж трикутник із білого паперу. Ширина його основи — 6,5-7 см, висота має збігатися з вертикальним розрізом на обличчі маски. Обріж вершину трикутника. Зігни отриманий ніс посередині і приклей його до відігнутих країв розрізу. А на його кінчик приклей коло з яскраво-червоного паперу і відігни вниз. Рот має йти від одного кута до іншого на 10 см. Отвори для рота можна не вирізувати, а намалювати на папері між губами лінії, що позначатимуть великі зуби. Щоку з червоного паперу зроби завдовжки близько 5 см і завширшки у верхній частині трохи більше 2,5 см. Борідку зроби 2,5 см завдовжки або трохи більше, ширина ж її в основі має бути дещо менша. Наклей щоки і борідку.

Якщо тобі не подобається аплікація, можна просто розфарбувати маску в яскраві кольори. Добре було б у деяких місцях прикрасити її мішурою, блискітками, конфетті.

До такої маски можна зробити і перуку. На будь-яку щільно сидячу на голові шапочку нашиваємо конопляну мотузку, пофарбовану в жовтогарячий колір. Складаємо мотузку густіше, у два шари, і такої довжини, яку хочемо перуку. Потім мотузку треба розтрусити, розпушити. Підстригаємо перуку, так як нам подобається. І все, тепер — на карнавал.

Захотів чукча дізнатися у шамана, яка буде зима — тепла чи холодна. Шаман зметикував, що коли напророкує теплу зиму, його плем'я запасе мало дров і не поділиться з ним, якщо вдарять морози. І сказав, що зима буде дуже холодна. А потім вирішив про всяк випадок запитати про це у синоптика. Синоптик підтвердив, що зима буде холодна.

— Як ви це дізнаєтесь? — запитав синоптика шаман.

— Дуже просто, — відповів той, — якщо чукчі почали активно запасатися дровами, тріскучих морозів не минути...

Уссурійський тигр після полювання спить у лігві. І бачить сон, ніби до нього прилетіла міль і каже:

— Я тебе з'їм!

Тигр тільки посміхнувся і перекинувся на другий бік. Аж через якийсь час відчуває, що сніг починає живіт холодити. Прокидається — а на череві всю шерсть і справді міль поїла.

Батько дає малому сину та доньці по монетці зі словами:

— Покладіть їх у свої копилки, а на Новий рік купите на них один одному подарунки.

Діти пішли. За деякий час прибігає донька вся у сльозах.

— Що сталося? — питає здивовано батько.

— Тату, — хлипає мала, показуючи на брата, — він засунув свою монетку в мою копилку.

З ПЕРШИМ СНІГОМ, З ГАРНИМ СМІХОМ!

Зима. Страшенний холод. Пізній вечір. Їде наскрізь промерзлий тролейбус. У ньому сидить лише кілька чоловік. Біля вікна примостився школяр.

Зупинка. Заходить чоловік в літах і прямує просто до хлопця.

— Як тобі не соромно, — починає він, як по нотах, — пенсіонер стоїть, а ти місця йому не даєш!

— Діду, — спантеличено озивається хлопець, — та подивіться, скільки місць порожніх!

— Та то все холодні, — каже той, — а в тебе вже нагріте...

Зима. Равлик повзе по вишні. Черв'як, побачивши цей дивний феномен природи, запитує:

— Холодно, голо, навіщо ти туди повзеш? Ягоди ж тільки влітку будуть.

— От до літа якраз і доповзу, — розважливо відповідає слимак.

Зима. Лютий морозище. На зупинці у благенькому пальтечку стоїть чоловік. Скулився весь, комір піднятий, руки в кишенях. До нього підходить хлопчик і запитує:

— Дядю, скажіть, котра година.

— Влітку, влітку приходь, хлопчику!

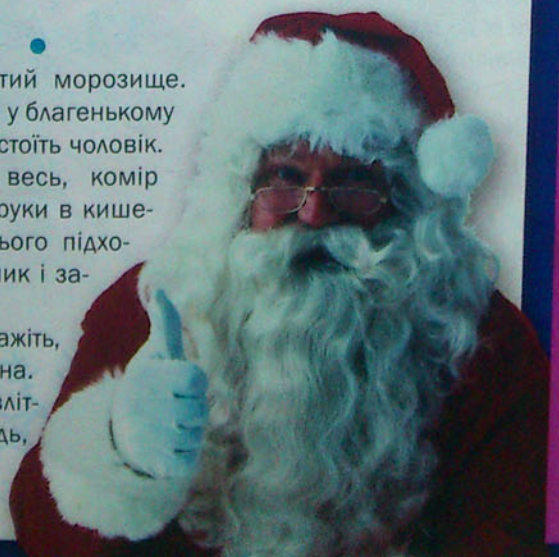

Tu Es Foutu (Tu m'as promis)

In Grid

Tu m'as promis et je t'ai cru

Tu m'as promis le soleil en hiver
et un arc en ciel
Tu m'as promis le sable doré,
j'ai reçu une carte postale
Tu m'as promis le ciel et la terre
et une vie d'amour
Tu m'as promis ton cœur, ton sourire,
mais j'ai eu des grimaces

Tu m'as promis et je t'ai cru

Tu m'as promis le cheval ailé que j'ai
jamais eu
Tu m'as promis le fil d'Ariane,
mais tu l'as coupé
Tu m'as promis les notes de Mozart,
pas des plats cassés
Tu m'as promis d'être ta reine,
j'ai eu pour sceptre un balai

Tu m'as promis et je t'ai cru

Tu es foutu-tu-tu-tu-tu-tu...
Tu es foutu-tu-tu-tu-tu-tu...

Je ne sais pas ce qui se passe
Mais je sais pourquoi on m'appelle
«mademoiselle pas de chance»

Tu m'as promis! Tu m'as promis!
Tu m'as promis!

Tu es foutu-tu-tu-tu-tu-tu...
Tu es foutu-tu-tu-tu-tu-tu...

Tu m'as promis!
Tu es foutu!
Tu m'as promis!
Tu es foutu!

ЗАЗИРНИ ТВАРИНІ В ПАСПОРТ

У тебе є собака, кіт чи папужка? А під яким знаком Зодіаку вони народжені, знаєш? І не кажи мені, що то дурниці — космічним ритмам підпорядковане все живе — від миші до слона. А знання характеру тварини допоможе налагодити з нею гармонійні стосунки. А характер... Характери в них різні, як і знаки Зодіаку.

Наприклад, **тварини-Овни (21.03-20.04)** активні та стромляють носа куди не слід. Кішки полюбляють фліртувати (ну хто б подумав!), коти — нетерплячі і навіть битливі. Собака-Овен не пропустить жодного предмета, не обгавкавши його. Він енергійний і потребує частих тривалих прогулянок. Коти — великі волоцюги і можуть надовго щезати з дому. Собак потрібно виводити на повідку: вони погано розраховують свої сили і часто потрапляють під машини. Крім того, можуть з'їсти на вулиці якусь гидоту, навіть і отруту. Керувати собакою-Овном потрібно швидкими та енергійними жестами і особистим прикладом. Командуєш «Бігом!» — і сам біжиш щодуху. Собака радісно тебе обганяє — ну любить він змагання!

Народжені під знаком **Тельця (21.04-21.05)** собаки та коти — власники, любителі поїсти і ледацюги. Вони швидко жиріють, а зайвий жирок шкідливий для тварини! У стосунках вони встановлюють свої порядки і відстоюють їх так, що часто годі й розібрати, хто в домі хазяїн. Коти та пуделі люблять повалятися на ліжку, особливо — на щойно випраній білизні. І ревно слідкують за тим, щоб ніхто не займав їхніх улюблених місць. Перед власником тварини-Тельця часто постає дилема: або він повністю приймає порядок, встановлений своїм улюбленцем, або... Знавці кажуть, що добре мати сторожового пса-Тельця. Він буде вірним другом і як ніхто інший захищатиме свого хазяїна.

Тварини-Близнюки (22.05-21.06) — найбільш інтелектуальні створіння, ідеальні друзі для рухливих людей. Вони кмітливі та винахідливі, особливо, в капостях. Коти-Близнюки цікаві, хитрі, завжди в гарному настрої. І вони, і собаки легко дресируються і навчаються, але легко відволікаються. Тривалі заняття — не для них. Собаки дуже люблять супроводжувати хазяїна в різних поїздках і турпоходах. Загалом же всі тварини-Близнюки наділені своєрідним почуттям гумору. Собаки люблять жартома гризти господарські тапочки або взуття гостей, а коти обожнюють з розгону стрибати на штори. Кошенята ж і взагалі лізуть в усі щілини. Тварини-Близнюки легко ув'язуються за будь-ким, собаки, якщо їх випускати у двір, часто губляться. Тож обережніше з ними!

Тварини-Раки (22.06-22.07) потребують особливо делікатного ставлення, адже вони такі образливі!.. Кішка-Рак любить бути центром уваги, а ще вона чудова мама. Не чіпай її малят: у безкінечних пошуках більш безпечного місця вона може просто затаскати їх до смерті. Досить часто тварин-Раків губить надмірна емоційність. Собаки не люблять самотності, ось чому вони часто виють ночами. В них делікатний шлунок, годувати їх можна тільки якісною їжею. Рибки, народжені під знаком Рака, часто мають яскраве забарвлення. Корови дають багато молока при гарному догляді. Кози надміру цікаві, і рідко який сусідський город обходиться без їхніх відвідин. Собаки та коти прив'язані до дому. Собаку легко навчити носити сумку з продуктами, а якби він ще й у чергах стояв...

Гордість і відвага — ось риси **собак-Левів (23.07-23.08)** усіх розмірів. Йдучи на велосипедну прогулянку, не бери з собою пса. Гордість не дозволить відстати від тебе, а серце в Левів не дуже. І не перетримуй його під сонцем. Коти-Леви дуже грайливі, люблять, коли їх гладять. І коти, і собаки цього знаку потребують тривалого сну. Власникам утримання тварин, народжених під цим благородним знаком, тільки на користь: у них самих починає прокидатися почуття власної гідності.

Тварини, народжені під знаком **Діви (24.08-23.09)**, дуже охайні. Собака-Діва легко піддається дисципліні, чудово дресирується, розумний, відважно захищає господаря. Якщо він зробить щось

«не те», з його морди не сходитиме винуватий вираз. Тваринам-Дівам не можна давати нічого прокислого та зіпсованого — для чого ускладнювати життя і своєму улюбленцю, і собі? У відповідь на твої загравання кіт-Діва ще подумає, чи варто йому проявляти до тебе увагу. Швидко навчаються людської мови Діви-папуги. В них доволі скоро виробляється багатий словниковий запас і вражаюча здатність вставляти свої фрази саме там, де вони справді потрібні.

Витонченість, привабливість, надійність — ось візитна картка собак та котів, що народилися під знаком **Терезів (24.09-23.10)**. У вдачі котів поєднуються доброзичливість, поступливість, чарівність і розум. Якщо їх любити, вони відповідають тим самим. Затяті домосіди, вони того ж потребують і від свого власника. Присутність у сім'ї тварини-Терезів гармонізує домашню обстановку, вони чутливі до музики, канарейки — найголосистіші та наймелодійніші. Неважко навчити пса підвивати в унісон під скрипку, флейту чи піаніно. В раціоні собак та котів має бути більше риби, овочів. І щодня міняй воду в їх посудинах — Терези багато п'ють. Заводячи в себе друга з-під знаку Терезів, готуйся до компромісів!

Тварина-Скорпіон (24.10-22.11) — це дуже висока відповідальність. Енергетично це найбагатший знак Зодіаку, тож вигулювати собак-Скорпіонів слід особливо інтенсивно. Якщо твоєму вихованцю нема куди подіти свою енергію, в нього псується вдача, він стає неслухняним, злим. Тварини не вловлюють тонких відтінків у стосунках, а надто Скорпіони: ти або кращий друг, або лютий ворог. Перехід від дружби до ворожнечі швидкий і остаточний — варто прищемити його природжене самолюбство. Надто небезпечні сіамські коти. Собаки-Скорпіони — найкращі нишпорки у тваринному світі. До Скорпіонів же належать і кращі мисливські собаки. У котів-Скорпіонів складна вдача, вони ніжні, але ретельно це приховують.

До **тварин-Стрільців (23.11-21.12)** треба бути насамперед справедливим — вони мають дуже сильне почуття власної гідності. В цілому Стрільці надзвичайно життєрадісні, рухливі, не люблять перебувати у тісних приміщеннях, а перевезення в сумці чи рюкзаку для них — найгірша кара. Кіт-Стрілець дуже незалежний, це точно той самий кіт, «що гуляє сам по собі». Він доволі цікавий, постійно в русі, не любить, коли його тримають на руках. Сплять вони менше від інших котів, тож Ковба-сан наш точно не Стрілець. Собаки-Стрільці ненавидять повідок, але добре піддаються дресируванню і обожнюють мандри, переїзди — ідеальні тварини для мандрівного цирку. Серед рисаків найкраще виявляють себе також Стрільці. Вони гарячі, швидкі як вітер, життєрадісні, легко заражаються змагальним духом. А якщо ще й жокей Стрілець!..

Козерог (22.12-20.01). Коти-Козероги — велика рідкість. Це поважні тварини, що знають собі ціну. Люблять господарів, віддані їм. Собаки, народжені під знаком Козерога, — також рідкісне явище. Це врівноважені, спокійні істоти, легко приймають встановлений в домі порядок. Найкраще їм там, де існує чіткий розпорядок дня. Собаку-Козерога слід годувати і вигулювати в чітко визначений час. Такі тварини повільно, проте впевнено сприяють росту добробуту сімей, в яких вони живуть, дисциплінуючи їх, привчаючи до послідовності та обережної наполегливості в досягненні поставленої мети.

Коти-Водолії (21.01-18.02) дещо зверхні, але гарні. А собака зовсім не годиться на роль сторожа — надто дружелюбний. Тварини-Водолії мають тонко організовану нервову систему, тож стреси, окрики — не для них. Тварини-Водолії чудово почуваються при безсистемному житті і небайдужі до їжі. Варто на прогулянці тихенько сказати «Додому, вечеряти», і собака, забувши все, несеться додому. Їжу він зазвичай запиває, тож нехай завжди поряд з ним стоїть миска з водою. Тварини-Водолії чутливі до ласки — вона знімає нервову напругу. Власник, пестячи собаку чи кота, і сам розслаблюється. Той, хто тримає в домі чотириногого Водолія, сам себе лікує!

Товариськість кота-**Риб (19.02-20.03)** вибіркова, його друзі ті, хто поєднує в собі силу та ніжність. Такий кіт любить затишок, не боїться вологи. Із собакою-Рибами можна робити що завгодно — терпіння його безмежне. І коти, і собаки знаку Риб наділені тонкою інтуїцією. Вони відчувають найтонші нюанси настрою власника і поводяться відповідно. Вони можуть бути дієвими домашніми цілителями, передаючи свою енергію власнику при погладжуванні (собака) чи терті об ноги (кіт).

Візитна картка

Олексій Ягудін

Дата народження: 18.03.1980 .....
Місце народження: Ленінград (Санкт-Петербург), Росія .....
Місце проживання: Ньюїнгтон (штат Коннектікут, США) .....
Тренер: Т. А. Тарасова .....
Зріст: 175 см .....
Вага: 65 кг .....
Сімейний стан: не одружений .....
У дівчатах цінує вірність та красу .....
Захоплення: теніс, рибалка, пікніки, подорожі, Інтернет, баня, іноді гольф ....
Улюблений колір: вишневий .....
Улюблені ягоди: черешні .....
Не любить: персиків, бруду, коли в метро повільно йдуть .....
Автомобіль: «Шевроле Блейзер» .....
Освіта: школа (срібна медаль), Академія спорту і фізкультури ім. Лесгафта.

Чемпіони теж до школи ходять

Коли я була ще геть маленькою, то страшенно здивувалася, дізнавшись, що й популярні особистості в минулому теж бували школярами. «Як так, — думала, — невже і знаменитостям (нехай і майбутнім) ставлять двійки в щоденник, викликають до школи їхніх батьків, змушують відповідати біля дошки і домордовують домашніми завданнями? Не може бути!..» Виявилось — може. І спортсмени тут не виняток, байдуже, що в них і режим, і графік, і змагання, і тренер суворий... Як тут не поспівчувати!

Ступаючи 15 років тому на тернисту школярську стежку, Олексій Ягудін не давав ніяких підстав сподіватися, що і його доля буде винятком. Семирічний Олексій пішов у перший клас школи з архітектурним нахилом у Санкт-Петербурзі. У той час це була зовсім маленька школа, в якій був лише один перший клас. Учнів було мало, і кожного школяра директриса школи знала в лице.

До 10-го класу Олексій вчився відмінно, проблем з навчанням не було, хоча вже тоді фігурне катання забирало багато часу і сил.

Від надії до надії — тільки так дійдеш до мрії!

Найважче було в 11-му класі. Але вчителі ставилися до його відсутності з розумінням, давали завдання додому, в поїздки. Та й мама з бабусею допомагали майбутньому чемпіону поєднувати спорт з навчанням.

Клас в Олексія був невеликий, але доволі спортивний. Веселун Олексій завжди знаходив спільну мову з однокласниками. Вони відвідували виступи Ягудіна, слідкували за змаганнями, раділи його перемогам і дуже гордилися, що мають такого товариша. Юний фігурист як міг відплачував тією ж монетою. Хоч і пройшло вже більше п'яти років після випускного, Олексій і далі зберігає дружні стосунки із своїми однокласниками.

Школу майбутній чемпіон закінчив з двома четвірками і став таким чином першим спортсменом у Росії, нагородженим срібною медаллю. Ну чим не спортивний рекорд!

Зараз, час від часу відвідуючи Санкт-Петербург, він не забуває провідати рідну школу, вчителів, однокласників. Школа теж не забуває про знаменитого випускника, всім першокласникам неодмінно розповідають, хто п'ятнадцять (шістнадцять, сімнадцять...) років тому був їхнім попередником.

Перші перемоги та невдачі

Олексію було всього 4 роки, коли мама Зоя купила йому перші ковзани і навчила кататися. Хотілося, бачте, чимось захопити синочка. І захопила Олексій уже чотири рази виграв світову першість і Олімпіаду-2002!

У 13 років він стартує на юніорському чемпіонаті світу в Колорадо-Спрінгс (США) і посідає 4 місце. Через рік — 5 місце на «дорослому» катку в першості країни та 8 — на Іграх Доброї Волі.

У 15 років він виграє світову юніорську першість та міжнародний турнір у Німеччині. Ще через рік турнірна географія Ягудіна стає значно ширшою, а найвищим досягненням 16-ти річного спортсмена було 2 місце на Кубку Росії. І ось у сезоні 1997-1998 років нарешті наступає переможна пора Ягудіна. Він виграє першість Європи, світу, турніри у Фінляндії, Ізраїлі та Франції. На олім-

піаді в Нагано лише 5 місце, але була причина — висока температура.

Юніор Олексій Ягудін стає небезпечним суперником для дорослих фігуристів. Зростав його клас. Росла популярність. Здавалося б, радій, тренуйся, вигравай! Аж тут Олексій раптом відчуває, що став непотрібним ані тренеру, ані країні, в якій виріс. Лишається хіба що дитяча мрія стати водієм великої вантажівки. І їздив би далекобійником, якби не Тетяна Анатоліївна. Юне дарованнячко з відчаю зателефонувало до неї у США — Тарасова пообіцяла подумати.

Від гладіатора до тріумфатора

Тетяна Тарасова змогла підбадьорити, втішити юного фігуриста та зробити з нього знаменитого спортсмена. «Друга мама» розкрила раніше небачені грані таланту юного Олексія. Вона показала, навчила, розтлумачила, зігріла материнською ласкою і, найголовніше, змусила повірити Ягудіна у велику Мрію. Олексій повірив — щиро, сильно, пристрасно, з усією ще, можливо, дитячою чистосердечністю. І це його... підвело. Дуже сильне бажання перемогти завадило виграти дві континентальні першості, світову першість, фінал Гран-Прі. Та й Ігри Доброї Волі не стають для Ягудіна добрими — лише бронза...

Як тут не втратити надію? Як не розчаруватися у Мрії? Не кожен упорається з такими труднощами, треба мати неабияку силу волі, аби знову і знову взувати оті ненависні ковзанища, виходити на лід, тренуватися, готуватися до нових стартів. І далі вірити у Мрію!

У новому сезоні Олексій працює над програмою під керівництвом хореографа Миколи Морозова та свого тренера. Втративши на тренуваннях за рік близько 10 кг ваги, він «відкриває інші двері» і з'являється перед публікою в новому образі — Гладіатора. Людина в Залізній Масці завойовує серця глядачів. Одним рухом він може змусити багатотисячний зал завмерти. І зал зводиться й аплодує йому стоячи.

Це, мабуть, був найважливіший етап — коли Ягудін повірив, що він може бути першим. Глядачі вже були на його стороні, ще залишалися судді. І ще потрібно було боротися з самим собою, щоб технічно чисто виконати розроблену програму.

На олімпіаді в Солт-Лейк-Сіті відбувся головний старт Ягудіна. Знавці визнали коротку програму «Зима» справжнім шедевром. А чарівна музика і неповторна програма «Людини в Залізній Масці» довершили справу. Здавалось би, американський лід розтопиться від аплодисментів публіки та щастя Олексія і його команди. Так, нарешті збулася Мрія Ягудіна! Він виграв олімпійське золото! Тепер попереду були нові мрії. Олімпійські чемпіони з фігурного катання Олексій Ягудін та Сара Х'юз запрошені на зйомки у фільмі, присвяченому двадцяти п'яти найкращим спортсменам. А 26 квітня цього року в Лозанні Олексій отримує міжнародну премію від Олімпійського комітету — як один з найкращих спортсменів нашого часу.

Своє майбутнє Ягудін, який уже значно подорослішав, пов'язує виключно з фігурним катанням. Він планує ще деякий час брати участь у змаганнях — йому хочеться ще багато чого виграти. А потім можна стати тренером, недарма ж він має диплом Академії спорту. Йому є що показати, є що передати юним фігуристам зі свого власного досвіду. А ще Олексій мріє одружитися та створити хорошу сім'ю. Йому все одно, буде це росіянка чи американка, головне — щоб їм було разом добре. Але розлучатися з американським життям він не планує, хоч і живе він там за щільним графіком. Ось де все сплановано до хвилини. Наприклад, рівно 5 хвилин від двокімнатних апартаментів до тренувального катка. Дуже багатим Олексія Ягудіна не назвеш, та й задніх він теж не пасе. 50 відсотків його прибутків йде на оплату податків у США, третя частина — тренеру, 10 відсотків — Російській Федерації. Але й того, що лишається, по вуха вистачає, щоб почуватися за океаном комфортно.

Коли Ягудін лише переїхав до США, дехто поспішив і обурено назвав його зрадником. Але який же він зрадник, якщо й надалі виступає під прапором своєї батьківщини і продовжує «озолочувати» і країну, і її спортивних функціонерів. «Можливо, в якомусь сезоні я зміню громадянство і перейду під американський прапор, — каже він сам. — Це дозволить мені їздити в багато країн без віз. Але я все одно буду гордитися тим, що я — росіянин».

Заходжу якось до Джексона, а він саме прибиранням зайнявся. Все з шаф повитрушував, ходить із пилососом між книгами, дисками і бурчить: «21 століття — космос підкорюємо, віртуальні світи творимо, а тут — віники, швабри, в кращому разі пилосос...» — «Нічого, — кажу йому, — не переживай, прогрес на місці не тупцює». — «Ти про що це?» — питає він. «Про роботів! — кажу. — Потерпи ще трохи — і скоро їх можна буде назвати братами нашими меншими».

А й справді! Скільки вже машин у подобі живих істот з'явилося на світі! І всі створені не просто так, а щоб користь приносити. За сміливістю технічної фантазії лідирують, як завжди, японці.

до речі, теж не випадкове. Піноккіо — творіння рук людських, але наділений рисами звичайного хлопчиська-бешкетника. А вісім літер для назви механічної істоти було багатенько, і лишили чотири — PINO.

На відміну від свого італійського «предка», PINO — дуже слухняний хлопчик. У японців взагалі слухняність у пошані. Цим кіберхлопчиком можна керувати навіть з відстані, хочеш — через комп'ютер, хочеш — по телефону.

Що ж уміє ця диво-дитина? Ходити на двох ногах? Так, але це, кажуть автори, не головне. Танцювати? Це вже щось. PINO вже навіть виступив на одній сцені з якоюсь японською поп-групою. Ті співали, робот танцював.

Цікаво, які будуть шанси роботів перед першим матчем? Сьогодні вони з людиною не потягаються — грає механічний футболіст так, як грає дев'ятирічна дитина, що вперше побачила м'яч. Однак не забуваймо, що проекту RoboCup самому тільки 9 років. Сама ідея роботів-гравців була представлена тільки в 1993 році, а перший матч (якщо можна так сказати про роботів) відбувся в 1997 році. Де? В Японії, звісно. Потім роботи стали грати щороку — в Парижі, Стокгольмі, Мельбурні, Сіетлі. Влітку цього року знову змагалися в Японії, зібравши понад 3000 робототехніків та вчених із 35 країн. Зрозуміло, що зби-

Позабудьмо наші клопоти - ХАЙ ТЕПЕР ПРАЦЮЮТЬ

«Час роботів настав!» — кажуть вони і запевняють, що не збіжить і десяти років, як роботи будуть охороняти будинки, супроводжувати своїх власників на ранковій пробіжці, слідкувати за порядком та навіть лагідно муркотіти — як наші Мурчики та Пушки. Японці є японці — потихеньку їхні обіцянки вже стають реальністю.

Піноккіо 21 століття

Пригадуєш пригоди дерев'яного хлопчиська, якого вигадав італієць Карло Коллоді? А на початку цього року в ролі тата Карло виступила компанія «SONY» і представила світу робота PINO. Поміркувавши, інженери прийшли до висновку, що просунуті технічно, але маленькі фізично японці прийняти в дім конструкцію людського зросту не зможуть. І зробили робота всього 75 см заввишки та вагою 4,5 кг.

Видом та габаритами цей електронний Буратіно нагадує дитину. Ім'я,

Та навіть не це головне. Багато хто прогнозує, що так, як AIBO свого часу багато кому замінив живого собаку, так і PINO зможе замінити... Так-так — дітей! Сказати чесно, мені якось не по собі стає, як уявлю собі чемного синочка (чи дочку) з камерами замість очей, механічним голосом і який ніколи (!!!) не бешкетує.

А те, що PINO більше скидається не на хлопчика, а на карлика-мотогонщика або ж ліліпута-космонавта... Боюсь, і це не стане перешкодою тим, хто захоче мати електронне дитятко.

«Шайбу лови — опецьок металевий!»

Так чи майже так кляв учень 6 «Б» Макар Гусєв Електроніка, який у хокеї був ні в зуб ногою. Пригадуєш? Ой, яка важка це праця, навчати робота командних ігор. Однак авторів проекту RoboCup це не лякає. Вони кажуть: «До 2050 року ми створимо футбольну команду повністю автономних гуманоїдних (тобто схожих на людину) роботів, які зможуть перемогти футбольну збірну світу, складену з людей».

рались ці світлі голови не задля розваги, та все ж і футбол був тут не на останньому місці. Учасників змагання поділили на ліги: маленькі роботи, великі, чотириколісні і так далі. Та нас ця коліщата братія цікавить мало — не вона ж голи забиватиме через 48 р[illegible]ків у ворота збірної світу! Краще при[illegible]дивитися до гуманоїдних машин, яких і машинами-то на перший погляд не назвеш. Воно й не дивно, адже головний девіз їх творців — «Один крок робота — стрибок для людства».

Поки що ж сам робофутбол поділений на два типи ігор:

1) соло — підійшов, замахнувся, постояв на одній нозі, примірявся, вдарив...

2) змагання, або ж матч-пенальті — один робот б'є, інший — на воротах, або ж поєдинки сам на сам, два на два, три на три (якщо вдасться організувати в команду таку силу заліза).

Гм, таке і грою назвати важко. Футбол же гра командна, і тут уже взаємодія потрібна. Чи здужають вони? А бігати треба дуже скоро, самому зводитись, якщо тебе збили. Цікаво, а хто їх тренувати буде — людина чи теж машина?

Гамлета, Отелло-мавра витісняють... робозаври

Якщо японці прагнуть зробити щось із «родзинкою», миле, приємне, то американцям подавай видовищність — і край! Йдучи назустріч побажанням середнього американця, американські ж конструктори в 1988 році створили механічного монстра, від одної тільки назви якого кров у жилах застигає, — »Robosaurus». Основне призначення робозавра — руйнувати, рвати, топтати. Цей механічний улюбленець охочих до розваги янкі досить високий (12 метрів на зріст) і важкий (тягне аж на 26,5 тонни). На його будівництво, яке тривало цілих півтора року, пішло 2,2 млн. доларів. Керує робозавром водій-пілот (іншої назви я поки не підберу), який сидить у голові-кабіні. А в животі в цієї електронної тварюки знаходиться не що інше, як цифрова акустична система (digital sound system) потужністю 10 тисяч ват. Вона-то й реве так, що вуха закладає всім у радіусі ста метрів. А може, й більше.

Випускають цього монстрика на різних авіа-шоу, виставках, парадах, спортивних святах — себе показати, людей пострахати. Розміщений на автомобільній платформі, робозаврик цей легенько переміщується вліво-вправо, взад-вперед.

Хіт ось уже кількох сезонів — нищення цим монстром машин, літаків та іншої техніки, що трапиться під важку механічну лапу. Кінських силоньок, закладених у двигуні робозавра, цілком досить для того, аби підняти своїми клешнями машину, літак, добряче помʼяти, розірвати, підпалити палаючими ніздрями і як слід грохнути цим добром об землю.

Любителям гостреньких відчуттів пропонується й таке: один чоловік (діти до 18 років не допускаються) може побувати в кабіні разом з пілотом. За гроші, звісно. Платиш $500 — і 20 хвилин механічної насолоди твої.

Новини Роболенду

На щорічній виставці ROBODEX Японський національний інститут науки та технологій представив робота-тюленя на ім'я PARO. Виглядає він дуже мило — така собі плюшева звіринка з чарівною мордочкою. Виявляється, це той самий PARO, який вміє відгукуватись на погладжування та робить милі очі. А ще він занесений у Книгу рекордів Гіннесса як найзаспокійливіший у світі робот. Цього механічного звірятка навіть використовують у дитячих лікарнях — із терапевтичною метою.

Виявляється, чимало мультиплікаційних героїв мають цілком реальних прототипів. Як, наприклад, два нових механічних собачки з кличками Латте і Макарон, які поповнили ряди моделей AIBO. Зовні вони більше скидаються на ведмежат, та це не завадить їм бути героями мультика, який стане початком потужної рекламної компанії «SONY». У такий спосіб роботобудівники мають намір підігріти ажіотаж довкола своїх «вихованців», розраховуючи, судячи з усього, на не менший успіх, ніж успіх «Nintendo» з її покемонами.

Радійте, нероби всіх кольорів: скоро не доведеться марнувати дорогоцінний час на домашні прибирання! Японська фірма «Мацусіта» взялася за розробку робота-пилососа. Він буде напханий доброю півсотнею різних датчиків, які допомагатимуть йому обминати всі перешкоди, що траплятимуться на його шляху. На одній батарейці такий робот зможе працювати 55 хвилин. У розробку пилососа вже вкладено 1,5 мільйона доларів, а появи його на ринку чекають років через 2-3. Орієнтовна ціна цього дива техніки — 4000 доларів, тож гроші починай складати вже зараз. І подумай, кому б то продати свій старий пилосос. Поки ще на нього попит є.

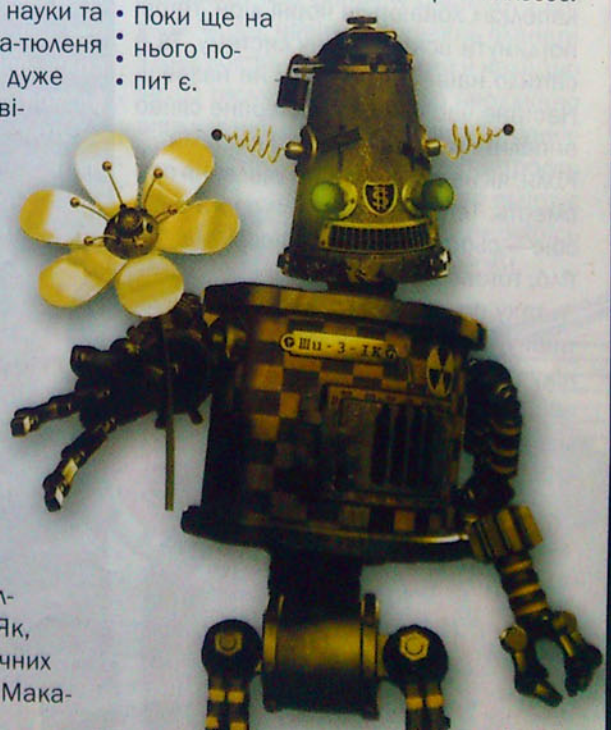

З неба зіронька упала — на Землі життя не стало...

Що ти робиш, коли бачиш падаючу зірку? Бажання загадуєш, правильно? І чекаєш потім, коли воно збудеться, так? Я теж колись так робив, аж поки не вичитав в одному дуже серйозному науковому журналі таке... Ой, краще б він мені взагалі на очі не потрапляв. Давно на мене, Класного полтергейста, такого страху не наганяли...

Ідилія на бочці з порохом

Зоряне небо навіває думки про спокій. І нам, домовим, і вам, двоногим царям природи, видається, що в небесах — ідилія, якої годі й бажати. А виявляється, що це не зовсім так. Точніше — зовсім не так. Всесвіт кишить катастрофами, а що вже в ньому небезпек!.. Та будь-якої миті космос може знищити життя, яке сам же й породив.

Зірки, такі нібито холодні, такі нібито спокійні — як міни сповільненої дії. Колись, кажуть всезнаючі астрономи, цей спокій як зміниться шаленим поривом стихії, як почне нищити і руйнувати все, що трапиться на шляху! Космос повен хаотичних сил, у його темних-темних закапелках ховаються чорні діри, готові поглинути всю Сонячну систему. Та й світило наше вічним ніяк не назвеш. Настане час — і його нестерпне сяйво випалить усі планети своєї системи.

Коли, як не зараз, міняти уявлення про смерть. Тепер це не чахла карга з косою — сьогодні це грізне космічне тіло, готове за мить порушити таку по-домашньому затишну ньютонівську механіку обертання планет Сонячної системи навколо світила. Ще не страшно? Поїхали далі.

Відгоріло, відсвітило — і вже більше не світило

Що таке наднова зірка? Це світило, яке пережило вибух величезної сили. Така доля чекає на кожну зірку, яка вичерпає запаси свого палива. Коли це стається, вона за лічені миті стискається (немов намагається втиснути в малесеньке ядро всю свою речовину). Щільність ядра неймовірно зростає, і от настає мить, коли воно перетворюється в неймовірну щільну нейтронну зірку (або ж чорну діру, що одне й те ж саме). Про чорні діри тобі Крапка колись розповідав, пригадуєш?

Так-от, зірка відгоряє і скидає свою зовнішню оболонку в довколишній простір. Ця хмара з величезною швидкістю — десятки тисяч кілометрів за секунду! — вирушає у далекі мандри.

У момент вибуху зірка випромінює стільки енергії, скільки Сонце могло би дати за десять мільярдів років. Якщо подібна подія — вибух масивної зірки — відбудеться в радіусі 350 світлових років від Землі, вона залишить «шрам» і на нашій планеті. Потоки ультрафіолету, рентгенівського та гамма-випромінювання неминуче досягнуть Землі і добряче пошкодять її озоновий шар. У ньому утворяться такі діри, що не вистачить і десятиріч, аби вони позатягувалися. Нещадний ультрафіолет винищить весь планктон — основу харчового ланцюжка в океані.

Першими вимруть тварини, які харчуються планктоном. Далі — хижаки, які залишаться без здобичі. Під впливом сонячного проміння різко зросте вміст двоокису азоту, його краплини утворять туман, який огорне нашу планету і вихолодить атмосферу.

При вибуху наднової зірки, яка знаходиться за сто світлових років від Землі, втроє зменшиться кількість озону в стратосфері. Якщо ж така зіронька бамкне на відстані десять світлових років, потік космічного проміння зросте в сотні разів. Весь озоновий щит просто змете. Наскільки велика така небезпека, питаєш? Ну, в нашій галактиці,

підказує Крапка, спалахи наднових зірок спостерігаються в середньому раз на 30-100 років. При бажанні люди запросто могли б називати кожне століття іменем тієї чи іншої зірки, яка вибухнула. Та щось, видно, не дуже вони того бажають.

Очевидці, де ви є? В таблиці Менделєєва!

Втім, за останні кілька тисяч років щось не пригадується, щоб космічні феєрверки завдали планеті Земля якоїсь шкоди. Траплялося, що їх спалахи згадували в літописах, як було це з зіркою, що засяяла 1054 року в Крабовидній туманності. Більшість же цих страшненьких зірочок так далеко від Землі, що люди навіть не помічали їхніх спалахів. А в безпосередній близькості від нас, на відстані кількох десятків світлових років (вона є критичною) вибух наднової зірки спостерігається тільки раз на пару сотень мільйонів років.

Як воскресити пам'ять про давні катаклізми? В середині 1990-х фізик Джон Елліс із женевського Центру ядерних досліджень та його американські колеги Брайан Філдс і Девід Шрамм припустили, що наднові зірки лишають у відкладеннях породи чи шарах льоду майже такий самий слід, як і астероїди. Мовляв, у розжареній газовій оболонці, яку скидає зірка, починає працювати справжня «хімічна фабрика». За лічені секунди утворюється вся таблиця Менделєєва, включаючи навіть такий трансурановий елемент, як каліфорній, який на Землі можна отримати лише штучним шляхом.

Якщо така хімічна хмара досягає планети, в її атмосферу проникнуть деякі екзотичні елементи. Осівши на поверхні суші чи на дні моря, вони утворюють поклади — такі самі незвичайні, як і ті, що лишаються після падіння величезного астероїда. Метеорит, який, на думку ряду археологів, викосив динозаврів, мов травичку, виявили тому, що він лишив у шарі, який розділяв крейдовий та третинний періоди, величезну кількість іридію.

Втім, наднові зірки — не метеорити, після їх вибухів на Землю потрапляє значно менше всіх цих речовин. Так, якщо зірка вибухне за тридцять світлових років від нас, то загальна маса цієї речовини складе близько десяти мільйонів тонн. Це як кам'яна брила заввишки двісті метрів. Шукати її на Землі — те саме, що шукати голку, яка впала у стіг сіна.

Вага цієї речовини в десять тисяч разів менша від маси астероїда — вбивці динозаврів, що впав на Землю 65 мільйонів років тому. Якщо ще взяти до уваги, що речовина не впала в одному місці, а розсіялася по всій планеті... Ні, без удачі тут точно не обійтися.

І треба ж було такому статися, що група німецьких фізиків у відкладеннях із дна Тихого океану знайшла залізо-60 у кількості, вищій від норми в десятки тисяч разів. Хоч і шукала зовсім інше.

Вчені підрахували, що ця порція ізотопу потрапила на землю 5 мільйонів років тому, і прийшли до висновку, що потрапив він до нас після вибуху наднової зірки, яка бамкнула за 50-100 світлових років від нас. До вибуху ця зірка сяяла в сотні разів яскравіше, ніж Місяць! За оцінками вчених, відколи на Землі зародилося життя (тобто за три мільярди років), поблизу (за космічними мірками, звісно) Сонячної системи сталося кілька таких значних вибухів. Як знати, може, й вони «приклали свою руку» до еволюції життя на Землі.

Украй небажаний сценарій

Сьогодні астрономи вже здогадуються, де станеться новий, небезпечний для нас вибух. У сузір'ї Кіля — його добре видно у Південній півкулі — загрозливо застигла зірка Eta Carinae. Її маса в сотні разів перевершує масу зірки, яку ми всі знаємо як Сонце. Можливо, вона і є найбільшою зіркою в нашій галактиці. В XIX столітті вона була найяскравішою зіркою південного небосхилу, потім вибухнула і зникла з поля зору. Однак її газове ядро лишилось, переживши цей катаклізм. Як показують знімки, зроблені телескопом Хаббла, це величезне ядро ще вирує. Після цього має статися ще один вибух. Скільки його чекати? За космічними мірками — якихось 10000 років. Ось тоді-то Eta Carinae остаточно загине, і як знати, чи не матиме її загибель якихось фатальних наслідків для Землі? Адже від неї до нас — «якихось» 7500 світлових років.

Після вибуху в наш бік рине злива космічного випромінювання. Рештки газової оболонки, скинутої зіркою, з часом затоплять усю Сонячну систему, і хто знає, може, навіть позсувають планети з їхніх постійних орбіт. Тільки й надії, що за 10 тисяч років людство неодмінно вигадає щось таке, що дозволить уникнути катастрофи. Або просто емігрує до системи якоїсь іншої зірки.

«Ніхто не приносить хлопцям стільки неприємностей, скільки приносять вони — дівчата». Знаєш, хто це сказав? Пундик, на одній новорічній вечірці після того, як Киця не запросила його на білий танець. А про те він промовчав, що саме перед тим танцем він не поділився з нею бенгальськими вогнями. Самому, мовляв, мало, а ще ти тут пристаєш. От він і образився, навіть не подумавши, яким би стало наше чоловіче життя без них?

До чого я веду? Та до того, що від спілкування з дівчатами нікуди не дінешся, як би ти того не хотів. А якщо вже спілкуватися, то так, щоб потім соромно не було. Я правильно говорю? Чую, чую твоє обурене: «А якщо ні з ким спілкуватися, якщо у класі самі задаваки, а в дворі — ябеди?» Відповідаю: брехня то все. Гарні дівчата всюди є, просто знайомитися з ними не всі вміють.

На носі Новий рік. А це означає, що святкуватимеш ти його прихід у колі знайомців і незнайомців, і як знати, може навіть незнайомок. А чи не впаде котра з них тобі в око так, що за-

Важливий крок

хочеться підійти до неї, лагідно усміхнутися і сказати... А що сказати?

Отут і починаються перші закарлюки. Як зробити такий важливий крок під кодовою назвою «Знайомство». Що для цього треба знати? А те, наприклад, що враження від знайомства можна поділити на дві категорії. Перша — коли сприймають людину лише за зовнішніми ознаками. Часто візуальне враження досить невірне, але саме воно дає команду продовжувати далі це знайомство чи давати відбій. Зумів ти зацікавити дівчину? Привернув її увагу? Яким привабливим ти б не був, якщо при першій спробі ти видався їй нецікавим, шансів на розвиток ваших стосунків практично немає.

Друга категорія — враження внутрішнє. Тут уже в хід ідуть розум, інтелект, смаки, бажання... Якщо спочатку ти й не покажеш, чого ти вартий насправді, гратимеш ідеальну, але короткочасну роль, друге враження все одно виведе тебе на чисту воду. Довго грати одну й ту ж роль не можливо, і зрештою ти або стаєш собою, або... міняєшся. І те, що вчора було твоєю маскою, сьогодні вже стає твоєю сутністю.

Ну, а тепер поговоримо про методи знайомства. Взагалі, не дуже мені подобається це слово — «методи», особливо тоді, коли мова йде про таку делікатну справу. Та що вдієш, адже і справді є кілька методів того, щоб ваше знайомство стало реальністю.

Ти хочеш познайомитися з дівчиною, яку бачиш уперше в своєму житті? Складна ситуація. Рідко в кого вистачить відваги просто так підійти і прямо заявити: «Я хочу з вами (тобою) познайомитися». Зрештою, нічого доброго з цього не вийде, навіть якщо вона в душі своїй ніжно-дівочій і не проти твого товариства. Але довкола вас люди, вони-то що подумають?

Спробуй зробити свої наміри непомітними. Ні, не треба ховатися під стіл чи за ялинку. Просто вибери слушний момент і приєднайся до розмови, в якій беруть участь кілька людей, серед яких вона та ще хтось із твоїх знайомих. Ключовим моментом може стати якась фраза чи навіть одне слово, що дасть тобі право невимушено вклинитися у дискусію друзів. Або скористайся ситуацією, коли треба проявити джентльменські риси: принести щось смачненьке, подати щось необхідне і таке інше, це дозволить тобі привернути до себе її увагу і мати можливість сказати кілька «нейтральних» слів. Але в жодному випадку не слід дочікуватися кінця вечірки, щоб на прощання подати «своїй» дамі пальто і помахати рукою. «Куй залізо, поки гаряче», — вчить народна мудрість, тож не прогав потрібного моменту, постарайся бути в чомусь оригінальним.

Дуже багато залежить від твого настрою та від настрою дівчини, з якою ти маєш бажання познайомитися. Старайся підтримувати розмову на будь-які теми, звичайно, для цього треба знати про все потрохи. Постарайся зрозуміти захоплення твоєї обраниці і вести розмову на цікаві для неї теми. Якщо сфера її захоплень тобі не відома, краще скажи про це чесно, а не вигадуй усілякі дурниці. Цим ти можеш остаточно скомпрометувати себе і подати курам на сміх. Краще зроби вигляд, що тобі про це буде дуже цікаво дізнатися більш детально.

Надзвичайно корисно вести себе природно, доречно жартувати і розповідати веселі історії з власного життя. Не варто робити невластивих для себе жестів, повір, що зі сторони це виглядає дуже кумедно. Важливо пам'ятати про два «не» спілкування у товаристві. Не перебивати співрозмовників і не на-

в'язувати комусь своєї точки зору. Не забувай, що його величність Сміх — найкращий руйнівник бар'єрів між незнайомими людьми.

Для знайомства буде цілком нормально скористатися «послугами» свого друга, який запросив сподобану тобою дівчину до себе, або допомогою тих людей, які знають вас обох і можуть тебе представити, сказавши кілька хороших слів на твою адресу. Позитивна рекомендація з їхніх уст відносно тебе зіграє добру послугу на майбутнє і полегшить твоє завдання — зробити найперший крок. Взагалі, той, хто організовує вечірку, а це колись можеш бути і ти сам, повинен пам'ятати кілька неписаних правил.

■ Починати вечірку не надто пізно, щоб у присутніх завжди була можливість потрапити додому і не ночувати в гостях. Це також дасть можливість уникати кризових ситуацій, коли у найцікавіші й веселі моменти годинник пробамкає 12 разів, і... Не запрошувати на вечірку велику кількість незнайомих людей. Їм може бути сумно і нецікаво один з одним.

■ Уникати великої вікової різниці своїх гостей. Це зрозуміло, кожне покоління має свої бажання і вади. Якщо у тебе є старший брат, який вчиться в інституті, і до нього прийдуть однокурсники, які на років 4-5 старші за тебе, думаю, не слід запрошувати своїх друзів, наражаючи їх на можливість почуватися зеленими «малюками».

■ Подумати про відповідність людей різної статі. Я сам колись був на святкуванні дня народження своєї двоюрідної сестрички, на яке вона запросила сусідського хлопця і семеро своїх однокласниць. А той сусід взяв і не прийшов — не зміг... Можеш собі уявити, що довелось пережити мені у цей день. Досі забути важко, як вони мене... розважали. Отож кількість дівчат і хлопців на святі повинна бути якщо не зовсім однаковою, то майже однаковою.

■ Не можна залишати надовго самих людей, які щойно познайомилися. Не варто їх до чогось підштовхувати. Усе повинно відбуватися згідно з їхніми бажаннями і потребами.

Далі буде...

А що буде далі, після першої зустрічі? Все залежить від рішення — продовжувати знайомство чи ні? Якщо ти впевнений, що перший крок був вдалий і ваші стосунки мають шанс перерости в щиру дружбу, тоді варто продовжувати знайомство. А головне твоє завдання тоді — не набридати їй. Скажу з власного досвіду: деяких дівчат відлякує, коли хлопець надто бурхливо виявляє свої почуття. Також не раджу на перших побаченнях виконувати всі дівочі примхи. Покірність може сприйматися як неодмінна твоя риса, і в майбутньому примхи наберуть нечуваних обертів.

● На першій зустрічі після знайомства не роби нічого такого, чого ти робити не любиш, не вмієш і не збирався. Але! Якщо провів дівчину додому, то будь добрий робити це й надалі. Винятком можуть бути лише «виняткові» ситуації.

● Не розказуй про свої минулі «подвиги», не хвалися кількістю завойованих дівочих сердець, не думаю, що це буде їй приємно слухати.

● Не варто займатися шпигунством та вичікувати її коло дому по кілька годин підряд, до посиніння. Я розумію, що серце гаряче, але ж надворі — зима.

● Взагалі, шукаючи випадкових зустрічей, можна «напоротися» на неприємності. Типу небажаної зустрічі з її друзями, які ще не знають про твоє існування. Або ж недоречне «побачення» з батьками, що мають консервативні погляди на життя, коли твої феньки чи сережка у вусі їх просто шокують. Усе це може негативно вплинути на хід вашого знайомства.

● Не вимагай від нової знайомої надто багато і не старайся заволодіти її вільним часом, думками, мріями... Дівчат не обов'язково годувати морозивом, водити в кіно та на дискотеки і дарувати їм усякі дрібнички. Звісно, кожна дівчина має свої потреби, та я певен, що для всіх представниць статі прекрасної несподіваний букет квітів, нехай і маленький, облямований твоєю привітною посмішкою та щирим поглядом, завжди буде приємним подарунком.

І ще. Нехай у цю новорічну ніч здійсняться всі-всі твої мрії!

Може, у твоїй особі спить кліпмейкер Діка Мобі

Хочеш зняти кліп на пісню Мобі «18»? Пиши сюди: **info@d-e-f.com**. Не забудь про позначку «VIDEO COMP» у полі «subject». І стисло подай свою біографію — не більше 50 слів. Переможеш — отримаєш £5000 на зйомки.

Всі спокійно! На екрані — відеопограбування!

Пройшли зйомки нової заставки до «Української двадцятки». Головні ролі грали солістки з «ВІА Гри». За сценарієм дівчата в комбінезонах грабували банк, ганяли на величезних мотоциклах, розмахували базуками та електропилою і чарівно посміхалися.

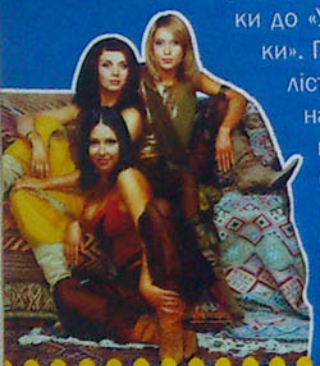

Шоу-Гранди, струнко стати — треба вас порахувати!

Читачі англійського журналу «Q» визначали грандів муз-бізнесу, і... №1 — Боно з «U2». Фігурують у top 10 і Емінем, Пол Маккартні, Курт Кобейн та Том Йорк з «Radiohead». Кайлі Міног стала 29-ою, Мобі — 30-м, а Мадонна — 31-ою.

Всі від Рима до Каїра знають, хто така Шакіра

Колумбійська співачка Шакіра отримала п'ять премій MTV Video Music Awards в усіх заявлених номінаціях. Нагадаю: MTV Latin Awards визначає кращих іспаноголосих співаків по всьому світу незалежно від їх громадянства. Серед категорій, в яких відзначилась Шакіра — «Артист року», «Відео року»...

«Сплін»

Від жуйки до кіно

Як назвати стан душі, коли нічого не хочеться, на серці тоскно, ще й погода за вікном препогана? Нудьга? Чорно. Сум? Поетично. Печаль? Ну, це коли вже зовсім погано! А от англійці спеціальне слово придумали, і тепер, коли тобі і не дуже чорно, і не дуже на лірику тягне з нудьги, і не так уже й погано, а все одно невесело, знай — у тебе сплін.

Мені в такі моменти добре йде музика групи «Сплін», так-так, тої самої, де так полюбляють антикарієсний «Орбіт» і де постать №1 — Олександр Васильєв. Народився цей народний любитель жувальної продукції 15 червня 1969 р. в Ленінграді. Подейкують, що до 7 класу він був круглим відмінником і його навіть переводили в математичну школу.

А в 1986 році він поступив у Ленінградський інститут Авіаційного Приладобудування, там же й познайомився з Олександром Морозовим (Морріс). Невдовзі виникла група «Митра».

У 1990 році Васильєва забрали в армію, а коли він повернувся, музиканти засіли за дебютник «Пыльная быль». До двох Сашків приєднались Микола Ростовський (клавішні) і Стас Березовський (гітара, бек-вокал). А коли перед групою замаячіли концертні перспективи, з'явився ударник Микола Лисов. Спочатку музична критики не приймала «Сплін» — мовляв, не вписується у звичні рамки. І так до 1998 року. Зате вже цей рік сповна спокутував старі гріхи — група «Сплін» стала відкриттям 1998 року! Щоправда, перший концерт групи в Палаці спорту «Ювілейний» у Пітері провалився. «Стас забув вдома струни для гітари і причепив якусь пародію, — розказує Васильєв. — Ми мали грати хвилин 45, та після третьої пісні зрозуміли, що найкраще — це піти геть».

Але перша невдача не зломила хлопців, і от невдовзі...

Пік популярності групи припав на той же 1998 рік, коли з'явився «Гранатовый альбом» з піснею, яка запросто могла б стати гімном метрополітену, — «Выхода нет». А ще в ньому був «Орбит без сахара». За популярністю з тодішнім «Спліном» міг потягатися хіба що «Мумій Тролль».

У 2000 році вийшов збірник кращих пісень групи — «Знаменатель», до якого ввійшли й нові речі — «Тебе это снится» і «Кое-что еще». Пройшов ще рік — і вийшов новий альбом «25-й кадр». Як критику мені він сподобався. Як меломану — теж. А тобі?

Дискографія

- «Пыльная быль» ..... (1994)
- «Коллекционер оружия» ..... (1996)
- «Фонарь под глазом» ..... (1997)
- «Гранатовый альбом» ..... (1998)
- «Альтависта» ..... (1999)
- «Знаменатель» ..... (2000)
- «25-й кадр» ..... (2001)

Хто сказав, що попса — це неодмінно щось погане? А якщо це якісна попса? А якщо група, яка цю саму попсу награє, існує вже не один десяток років? А якщо у крові і свого драйву вистачає без усіх тих кислотників — тоді як? Відповідаю: слухай то, що тобі подобається, і не «коси» під рекламно-стереотипних недоумків у широких штанях та крислатих капелюхах, які тільки те і вміють, що «Фанту» літрами дудлити та на роликах їздити. Мені, наприклад, дуже подобається група «A-ha», хоч і виникла вона ще в далеких 1980-х. Чим подобається, спитаєш? А тим, що я її розумію. Тим, що її музика вщент розбиває стереотипність мислення. Тим, що вона заспокійлива. Тим, що стільки років уже на плаву. Тим, що... просто подобається. А якщо подобається, то чому б і не розповісти про неї. От хоча б просто зараз!

a-ha

мінорно-мажорна неповторна

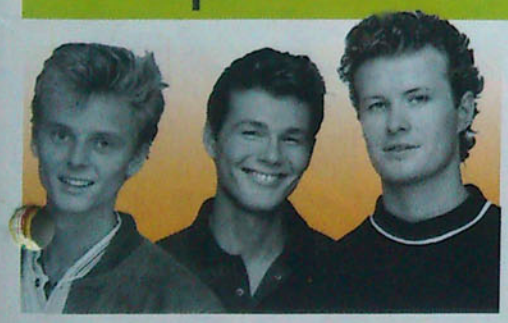

Портрети музикантів «A-ha»

Мортен Харкет (норвезький соловейко). Харкета визнавали кращим вокалістом Європи 1980-х. Привабливий. Інтелігентний. А в глибині душі — сором'язливий. Та воно й не дивно — він же родом з релігійної сім'ї. Може б, і він став священиком, якби не перемогла любов до музики.

Пол Воктор (мозковий центр). Хто хоч раз побував на концертах «A-ha», запитує, чому в альбомах «A-ha» відсутні дивовижні гітарні соло, якими Воктор так виблискує на концертах. Відповідь проста: Воктор обожнює виступи «вживу». Замкнутий і інколи хворобливо самолюбивий інтелектуал, і в той же час чутлива і трішки ексцентрична людина — все це Пол Воктор, якого справедливо назвали мозком групи. А ще він поет.

Магне Фурухольмен (душа групи). Про Магне можна сказати просто: не було б його — не було б «A-ha». Це він автор того, що в музичних тусовках називають бекграундом (музичне оформлення тобто), звідси й неповторність музики групи. Магне Фурухольмен народився в сім'ї джазового музиканта і вчительки. В юні роки «A-ha» Фурухольмен був просто бешкетником, однак минув якийсь час — і з-під маски шибайголови виглянуло зовсім інше обличчя — серйозного інтелектуала з гарячим серцем, непересічної особистості. А ще він має неабияке почуття гумору, і це перетворює всі концерти групи в незабутні шоу.

Цікаві факти

■ У 2000 році канал MTV провів опитування, маючи на меті визначити сотню кращих пісень століття. Визначили. І з'ясувалося, що група «A-ha» в цьому списку представлена аж двома хітами: «Take on me» (40 позиція) та «Summer moved on» (74 місце).

■ Після одного з концертів південно-американського туру 1991 року учасники групи дорогою в готель роздали близько 10 000 автографів — це понад 3300 на брата! А на фестивалі «Rock in Rio» того ж року місцева публіка зробила все можливе, щоб Принц якнайшвидше покинув сцену — зачекалися, бачте, виходу улюбленої «A-ha».

■ Музиканти ірландської групи «U2» публічно визнали, що їх останній альбом написаний під впливом «A-ha» і що вони навіть поцупили кілька рядків пісні «The Sun Always Shines on TV» й використали їх у пісні «Beautiful Day». А басист групи Адам Клейтон назвав «A-ha» неймовірно талановитою і творчою групою.

■ Переробка всім і кожному відомого хіта «A-ha» «Take on me» у виконанні групи «A1» хоч і стала №1 у британському хіт-параді, на думку слухачів каналу MTV, програла оригіналу. «Покращити «Take on Me»? — кажуть вони і здивовано знизують плечима.

■ «A-ha» занесені до Книги рекордів Гіннесса як група, яка зібрала найбільшу аудиторію — 195000 чоловік (Бразилія, стадіон «Маракана», 1991 рік). Попередній рекорд — 191000 — належав Полу Маккартні.

■ Альбоми і сингли групи розійшлися по всьому світу тиражем понад 36 мільйонів екземплярів.

Дискографія «A-ha»

«Hunting High and Low» ..... (1985)
«Scoundrel Days» ..... (1986)
«Stay on These Roads» ..... (1988)
«East of the Sun, West of the Moon» ..... (1990)
«Headlines and Deadlines — the hits of a-ha» ..... (1991)
«Memorial Beach» ..... (1993)
«Minor Earth, Major Sky» ..... (2000)
«Lifelines» ..... (2002)

ДЕ ТОБІ СТРІЧАТИ НОВИЙ РІК?

Ти маєш карі очі?

Любиш цукерки?

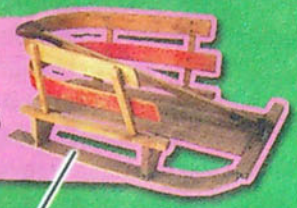

Зимові канікули кращі від літніх?

Ні

У твоєму місті (селі) є ковзанка?

Ти дуже боїшся морозів?

Так

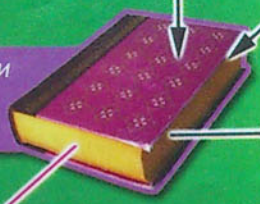

Любиш читати товстенні романи?

Ігрову приставку вдома маєш?

Любиш потанцювати від душі?

Ти щаслива людина?

Ти гарний друг (подруга)?

Тебе дратує гучна музика?

Ти меланхолік?

У тебе вдома є рояль (гітара, піаніно)?

У гості ходити любиш?

Любиш елегантний одяг?

Тобі сняться кольорові сни?

Маєш вдома свій улюблений куток?

Часто спізнюєшся на уроки?

Любиш синій колір?

Ти користуєшся записником?

Ти Кіт за гороскопом?

Дивишся мильні опери?

Любиш гострі відчуття?

Твій тато космонавт?

Часто прокидаєшся пізно?

Хлопавки на Новий рік у тебе вже є?

Ранець до школи збираєш звечора?

Боїшся потрапляти в непередбачені ситуації?

Тихо, затишно, приємно у сімейному колі. Тепле вогнище каміна, новорічний запах хвої, урочистий бій годинника, щиросердечні привітання — ну що може бути краще!

Твій ідеал — гучний хоровод довкола ялинки, вистріли хлопавок, гупання петард та яскраві феєрверки. А що не чути побажань... Ми самі собі вже й так стільки всього набажали!..

Дід Мороз? Так! Снігуронька? Авжеж! Подарунки? Тільки в яскравих обгортках. Свято, як і все інше, — тільки за сценарієм, і ще не народилася та людина, яка переконає тебе у протилежному.

Ех, чкурнути б зранку 31 грудня на самісінький Еверест, взяти лижі, дочекатися, поки дванадцята бамкне — і стартувати з найвищої точки світу просто в Новий рік! Ідилія!

Професія
Будівля для показу зоряного неба
Будівельний облицювальн. матеріал
Ернан ...
Сигнальний пристрій
Країна
Везіння
Горизонт
... Мішулін
Карлос ...
Рай для комарів
Місто в Італії
Павло ...
Травоїдна тварина
Їжа
Посудина для пального
Спортсмен
Гладіатор
100 м
Масовий хід
Неповнозубий комахоїд
Справжнє прізвище
Великий морський птах
Країна
Частина світильника
Музичний інструмент
Продукція
Кулінарна приправа
... Бендер
..., буки, веді, ...
Столиця Лівану
Держава
Рід заняття Ш.Холмса
Зачіска
Земля в Німеччині
Футбольний клуб

klasword

«Я дуже люблю ваш журнал. Про це я писала вже багато разів. «Клас» почав подобатися мені ще дужче, коли в доповнення до нього почали виходити «Класні ігри». Я дуже люблю головоломки, логічні задачки, фокуси, японські кросворди. Тому півроку трудилася над зошитом, який Вам надсилаю. Придумувати кросворди та інші головоломки було важко, але я робила це із задоволенням. Надіюсь побачити свої творіння на сторінках Вашого журналу». Ось такого листа разом із зошитом різноманітних завдань надіслала до редакції ***Яна Роздорожна з с. Нова Ободівка Вінницької області.***

Що ж, Яно, працювала ти недурно. Відтепер у рубриці **«Твоя сторінка»** щономера друкуватимуться читацькі творіння: задачки, головоломки, фокуси, кросворди, ігри, цікаві розповіді... За побажаннями авторів можуть бути надруковані і їхні фото. Крім того, можна буде передати через журнал вітання рідним та друзям. А в подарунок кожен автор отримає фотографію-колаж, де він буде зображений зі своїм кумиром чи кумирами, звичайно, якщо про них повідомить. Уявляєш — ти з Брітні Спірс чи «Океаном Ельзи»! Отже, поспішай, свої творіння надсилай. А щодо фотографій... У разі, якщо журнал вибере щось із того, що ти надіслав, ми зв'яжемося з тобою додатково.

1 Жили собі по сусідству пес Пушок та кіт Мурко. Великими друзями вони не були. Як побачить Пушок Мурка, одразу ж починається бійка. Якось одного дня зустрів Пушок Мурка й почав бігти за ним, а Мурко — тікати. До будинку, де міг заховатися Мурко, 100 метрів. Він добряче поснідав, тож бігти із швидкістю 10 метрів на хвилину для нього якийсь час було сущим задоволенням. Пушок уже і за котами бігав, і від собак тікав, а тому біжить із швидкістю 9 метрів на хвилину. Але через 8 секунд гонитви виявилося, що Мурко не такий витривалий, як Пушок. Він скинув оберти і побіг удвоє повільніше. Цікаво, чи наздожене Пушок Мурка?

2 Впиши імена всіх Класних героїв так, щоб у виділеному стовпчику можна було прочитати вислів про наш журнал.

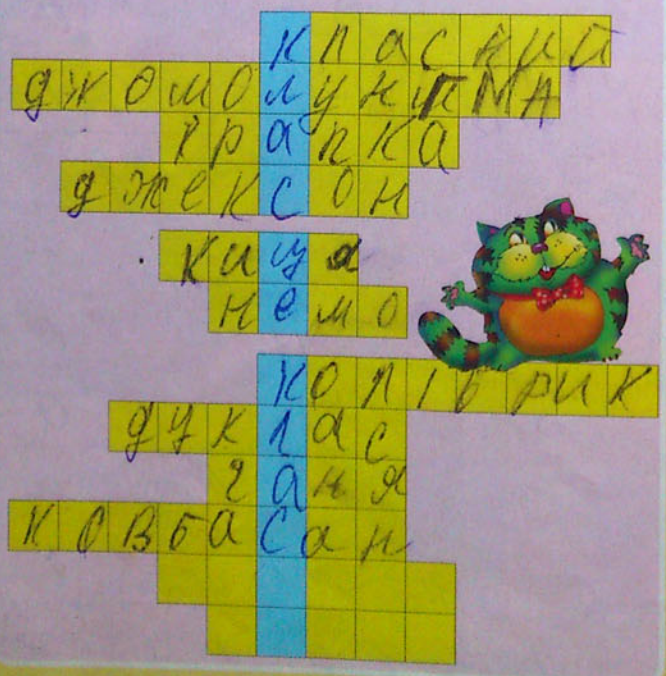

3 Допиши тут число, якого не вистачає.

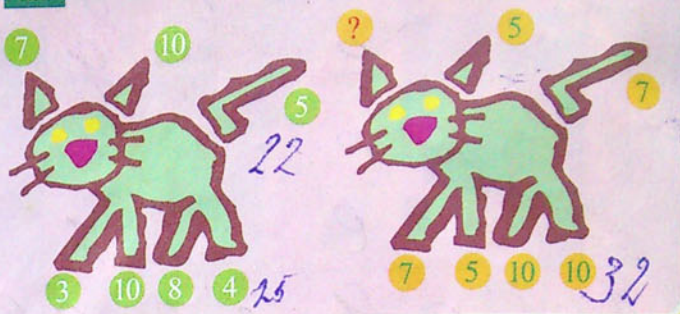

4 Переклади лише один сірник, але так, щоб утворилося нове слово.

5 На новорічному вечорі Пундик з'їв у 3 рази більше пончиків, ніж Джексон. Та найбільше «відірвався» Ковба-сан: спочатку він з'їв стільки ж пончиків, скільки Пундик, а потім ще стільки, скільки Джексон... Разом же вони «втоптали» 48 пончиків.

Запитання: скільки пончиків з'їв кожен з них?

6 Викресли у цьому угорському міні-кросворді 10 слів, пов'язаних зі школою.

З	К	Р	♥	О	Л	Г
О	Т	Е	У	Б	Ц	Ь
Ш	И	Й	С	Н	Е	К
А	А	Д	У	А	Н	С
Т	Р	А	К	Р	І	В
Р	А	З	Н	Е	У	В
У	П	К	А	Н	Р	Д
Ч	К	А	Л	А	С	К

1 Зайшов якось Пундик у крамничку й захотів купити кекс, два шматочки торта і морозиво. Скільки він має заплатити за це, якщо врахувати відомі вартості, проставлені збоку та знизу біля четвірок цих солодощів. Тут є ще й тістечка, але вони не смакують нашому гурману. Звідки ми це знаємо? Від Каті Чепурної з села Сагунівки на Черкащині!

2 Уважно розглянь літери в цьому квадраті і прочитай двадцять з гаком слів, які поховалися у ньому. Починати можна з будь-якої букви, читаючи слова так, як вони читаються в угорському кросворді (слова можуть траватися по горизонталі та вертикалі). Перестрибувати або читати наступну літеру по діагоналі від попередньої — заборонено.

І	К	Т
Р	А	О
Т	Т	Р

3 *Яна Роздорожна з с. Нова Ободівка Вінницької області* пропонує перетворити СЛИВУ у КРОНУ, вписавши два слова так, щоб у кожному наступному слові змінювалися дві літери.

С	Л	И	В	А
С	Л	И	Н	А
К	Р	О		
К	Р	О	Н	А

4 Відшукай три однакові ялинкові іграшки.

5 У словах переплутались літери, і тепер їх треба розділити так, щоб вони читалися в тому ж порядку, в якому вони написані, але утворювали два різних слова. Наприклад: якщо в абракадабрі СШОСИНШАКА необхідно відділити назву дерева від його плоду, то отримуємо СОСНА і ШИШКА. Відшукай у даних виразах вказані слова.

БМУАЛРЬВАІТІННАО — **два герої однієї казки**

АТІЛРБААНІНАЯ — **держава і її столиця**

ЯГЛІРИЛЯННДАА — **дерево і прикраса**

ККІОНЗЬА — **східні символи цього і наступного років**

6 Правильно вписавши букви у три перші гірлянди, в четвертій, перемістивши деякі літери, ти зможеш прочитати, чим знамениті Діди Морози всіх країн.

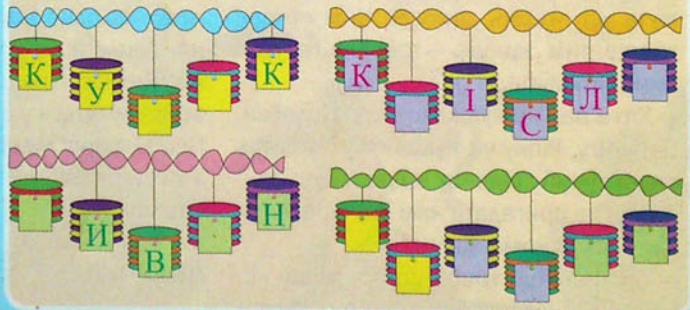

7 Прочитай слова, зашифровані в ребусах.

ОпроК

ДИ О ДА О ВА Л

К А о А со А д

Казкова естафета

У цю гру можна зіграти на якійсь вечірці. Якщо ж це трапиться на новорічному святі, то роль ведучого, звичайно, найкраще покласти на Діда Мороза. Брати участь можуть усі, навіть дорослі. Чим старші гравці, тим краще — тоді такі ситуації виникатимуть!..

— Хто з вас не чув казок про Колобка, Бабу Ягу, Ріпку чи Рукавичку? — запитує ведучий і відразу ж пропонує:

— А чи не пригадати нам їх в естафетах між двома командами?

І пояснює, що треба утворити дві команди по шість гравців та призначити капітанів...

Після призначення капітанів команди набирають собі ще по п'ять учасників. Далі дружно визначають дистанцію для естафет і позначають стартову та фінішну лінії. Команди стають на лінію старту. Кожна команда повинна мати м'яч, три кеглі, обруч, відро, горошину, мотузку, швабру та гумку для волосся.

Після цього можна й приступати до гри, яка складатиметься з кількох етапів. За перемогу в кожному етапі команда отримує 5 очок, за кожне наступне місце (коли команд у грі більше двох) — на 1 очко менше. Очки після кожного етапу сумуються, а переможцем стає той колектив, який набере найбільше очок. Йому і вручає приз-сюрприз сам Дід Мороз власною персоною.

2003 рік за східним календарем є роком Кози, то чому б не почати гру з естафет, присвячених «козячій» темі?

Коза-Дереза Всі пам'ятають, як вона спочатку «не їла» і «не пила», а потім завдала чимало клопоту зайцю. Якби не Рак-Неборак, то взагалі не знати, чим би скінчилась ця казка з елементами трилера.

Четверо гравців однієї команди беруться за руки й утворюють «зайчикову хатку». Один — Коза-Дереза — заходить у «хатку». Інший учасник (шостий за ліком) буде Раком-Небораком.

За командою ведучого п'ятеро гравців («хатка + Коза-Дереза») вибігають із-за стартової лінії, через 1-2 секунди за ними стартують «Раки-Небораки» команд-суперниць. Завдання в них різні. «Козу-Дерезу» в хатці намагаються переправити за фінішну лінію, а «Рак-Неборак» має торкнутися до «Кози-Дерези» з команди суперника. «Коза» виходити з «хатки» не має права, але ухилятися від «Рака», звичайно, може. Перешкоджають «Небораку» й гравці, які утворюють «хатку». Хто з «Раків» перший «ущипне» «Козу», той і перемагає.

Вовк і семеро козенят Оскільки команди мають по 6 гравців, то припустимо, що одне, найнеслухняніше «козеня» пішло в ліс шукати пригод і зараз його немає. А решта шестеро «козенят» змагатимуться у стрибучості.

Перші гравці команд стрибають з місця з-за стартової лінії. Крейдою позначають місця, де вони приземлилися — звідси стрибатимуть уже інші гравці команд. Знову позначаються місця приземлення, і так продовжується, аж поки всі шестеро «козенят» не стрибнуть. Перемагає та команда, останній гравець якої буде знаходитися найдалі від стартової лінії.

Рукавичка Для початку пригадаймо поіменно тих, хто жив у рукавичці: Мишка-Шкряботушка, Жабка-Квакушка, Зайчик-Побігайчик, Лисичка-Сестричка та Вовчик-Братик. А потім прийшов Ведмідь, і казка на цьому скінчилася. Ось ці шестеро персонажів і будуть героями цієї казки, а Рукавичкою стане обруч, покладений за фінішну лінію. За командою ведучого естафету починають «Мишки». Вони біжать за фінішну лінію до обруча, залізають у нього і піднімають до пояса. Потім по черзі біжать наступні гравці і теж залізають в обруч. Останнім біжить «Ведмідь». Він не залазить в обруч, а береться за нього рукою і тягне «Рукавичку» з «мешканцями» за стартову лінію.

Баба Яга Незмінними атрибутами Баби Яги були ступа та віник. Роль ступи у грі виконуватиме порожнє відро, а роль віника — швабра. Гравець за стартовою лінією стає однією ногою у відро, а другою — на підлогу. Сідає на швабру, мов на віник. Одною рукою береться за ручку відра, другою притримує швабру. В такому положенні гравець має пройти за фінішну лінію і повернутися назад. Після цього він передає атрибути Баби Яги колезі по команді, і той відбуває на дистанцію. Виграє естафету та команда, всі шестеро гравців якої швидше побувають Бабою Ягою і повернуться за стартову лінію.

Колобок Усі знають, що в казці Колобок від Зайця, Вовка та Ведмедя втік, а ось із Лисичкою йому не пощастило. В естафеті роль трьох перших звірів імітують три кеглі, розставлені на дистанції через однакові проміжки. А роль ненажерливої Лисички — відро, яке встановлюється на фінішній лінії. Кожний учасник гри котить «Колобок» (м'яч) однією ногою поміж кеглі. Підкотивши його до відра, він має

ногою закинути м'яч у відро — відправити «Лисиці» до пащі. Після цього негайно виймає м'яч з відра і біжить за стартову лінію, де передає «Колобка» партнеру по команді. Виграє та команда, шостий гравець якої швидше повернеться з м'ячем за стартову лінію.

Ріпка В казці про ріпку і Дід, і Баба, і Внучка, і Собачка, і Кішка, і навіть Мишка доклали чимало зусиль, поки змогли витягнути з землі вищезгаданий корисний овоч. Так само буде й тут. Персонажами казки в цій грі виступають гравці, а урочисто-почесна роль Ріпки покладається на відро з прив'язаною до нього мотузкою.

Першим від кожної команди стартує, як і годиться, бородатий «Дід». Він щодуху біжить з імпровізованою ріпкою за фінішну лінію і кладе її [illegible] — так він «садить ріпу». [illegible]ля цього повертається за стартову лінію — кличе на допомогу «Бабу». Удвох вони беруться за руки, оббігають «Ріпку», бачать, що справи кепські, і вертаються до команди — кличуть на підмогу тепер уже свою «Внучку». Далі втрьох, так само тримаючись за руки, вони оббігають «Ріпку», знову бачать, що не дадуть самі їй ради, і щодуху поспішають по допомогу — до «Кішки». І так далі.

Коли врешті до «Ріпки» прибіжать, тримаючись за руки, шість засапаних гравців, їхнім завданням буде взятися разом за мотузку і вирвати «Ріпку», щоб переможною ходою повернутися з цим трофеєм за стартову лінію. Виграє та [illegible]манда, яка швидше принесе відро з [illegible]рив'язаною мотузкою за лінію.

Котигорошко У казці горошина котилася сама, а тут її має покотити кожен із гравців. На початку гри кожна команда кладе горошину на стартову лінію. Завдання гравців — шваброю закотити горошину за фінішну лінію і назад, після чого швабра передається партнеру по команді і вже він котить горошину по дистанції. Виграє та команда, гравці якої швидше впораються із завданням.

Солом'яний Бичок У казці про солом'яного бичка баба все спала на пасовиську і спала, а Солом'яний Бичок то ведмедя додому притягне, то вовка, то лисицю... Мовляв, усе в господарстві згодиться.

Тут же сюжетна дія відбувається так. Двоє перших гравців кожної команди стають поряд за стартовою лінією. Один з них буде «Солом'яний Бичок», а другий — «Ведмідь». «Бичок» вставляє праву ногу, а «Ведмідь» — ліву у розтягнуту гумку для волосся. В такому положенні, із зв'язаними ногами, вони мають забігти за фінішну лінію. Там гумку знімають, і «Солом'яний Бичок» повертається за стартову лінію — вже за «Вовком». Знову двоє гравців вставляють сусідні ноги у гумку для волосся і знову зв'язані біжать за фінішну лінію. Так само «Солом'яний Бичок» перетягує решту партнерів. Після цього всі гравці команди разом повертаються за стартову лінію. Хто це зробить скоріше, той і перемагає.

Для проведення гри можуть бути обрані почесні судді, які слідкуватимуть за дотриманням правил гри. Команді за кожне порушення можна знімати по одному очку.

Скільки є ще всяких казок — лічити не перелічити! А яких ігрових сюжетів можна наскладати на їхній основі!.. Чому б і тобі, любий друже, не спробувати вигадати якусь надзвичайно цікаву гру за мотивами, скажімо, «Алі-Баби та сорока розбійників»? Або «Аладдіна»? Чи «Білосніжки та семи гномів»?

Конкурс малюнків

Хто хоче привітати наших Класних героїв з Новим роком, роком Кози, намалювавши когось із них. Але є одна неодмінна умова: на малюнку, крім ялинок, свічок шишок та інших новорічних прикрас, обов'язково має бути намальована ще й Коза — символ року як-не-як. Вона може пастися, кататися на лижах, танцювати біля ялинки, розповідати казку, стрибати з парашутом, їхати на велосипеді — робити все, що ти їй загадаєш. Усі малюнки, надіслані в редакцію **до 31 січня**, візьмуть участь у конкурсі, найкращі з них будуть надруковані, а їх автори отримають призи від видавництва **«Школярик»**. Не забувай зробити на конверті позначку **«Конкурс малюнків»**. Не барися! Можеш надіслати кілька мальованих привітань. Чекаємо!

У країні Всякії

В Індійському океані, десь між екватором та полюсом, заховалась країна Всякія. Складається вона з трьох невеличких островів: Правдія, Брехундія та Сяк-Такія. Мешканці першого острова говорять завжди правду, мешканці другого острова завжди брешуть, а на третьому острові правда чергується з неправдою.

І жили б усі спокійно на своїх островах, якби не надумали у Всякії відсвяткувати Новий рік по-європейськи. Набридло, бачте, прикрашати свої чи то пальми, чи то кедри, і замовили вони собі ялинки. А фірма, що займалася розсилкою новорічних ялинок, не знала, як поведуться дерева у незвичному кліматі, тож обробили їх спеціальним розчином і надіслали у Всякію.

А на додачу дали на кожен острів по мобільному телефону та лишили вертоліт, яким ялинки привозили — премія така. Вертоліт швиденько переобладнали з транспортного на пожежний. Був на острові давній-давній звичай — витанцьовувати навколо святкового дерева із смолоскипами та запальничками, тож пересторога ця не була зайвою.

А тепер уяви собі, що ти сидиш у кабіні пожежного вертольота, слухаєш музику, аж тут дзвінок. Ти береш слухавку і чуєш:

— Рятуйте! В нас пожежа!

— Де, на якому острові?

— На Сяк-Такії!

— Хто це говорить?..

Та з трубки вже долинали лише короткі гудки. Зв'язок несподівано перервався. Хто телефонував, з якого острова — невідомо. А головне — правду він казав чи ні?

Куди їхати, якому острову помагати? Може, ти тут розберешся?

Гра-сюрприз

Переможцями новорічної казкової естафети, як і прогнозували, стала команда нашого Класу. Професору Крапці, який був Дідом Морозом, нічого не лишалося, як вручити нам призи. Та він чомусь не поспішав.

— Шановні переможці, у мене виникла проблема, — звернувся Крапка.

Шановні переможці захвилювалися.

— Я маю, — продовжував далі Крапка, — п'ять призів для кожного з вас. Та вони не однакові: два магнітофони та три CD-плеєри. Давайте їх розіграємо серед вас у ще одній грі, згодні?

Класним друзям нічого не лишалось, як погодитися. Нехай краще гра розсудить, кому і що дістанеться, щоб потім не було образ.

— Добре. Але гра буде не проста, а з сюрпризом. Ви сядете на п'ять стільців, що стоятимуть в ряд один за другим, як указано в картках, які ви витягнете в мене. Перший номер сідає на перший стілець, другий — на другий і так далі. Потім вам зав'яжуть очі.

П'ятий, останній, стілець не розігруватиметься — це буде стілець капітана вашої команди — Колібрика. Він взагалі не сідатиме на свій стілець, а рознесе і покладе під ваші стільці (і під свій, звичайно, теж) призи. Потім вам розв'яжуть очі і ваше завдання полягатиме в тому, щоб, не заглядаючи під свій стілець та під стільці тих, що сидять за вами, відгадати, який приз лежить під вашим стільцем. Розмовляти між собою вам заборонено. Кажете лише одне слово «магнітофон» чи «плеєр» і все. Зрозуміло?

— А в чому полягає сюрприз у цій грі? — не витримав Пундик.

— У тому, друзі мої, що коли ви назвете невірно те, що лежатиме у вас під стільцем, то не отримаєте жодного призу. Ось так! Отже, ваш капітан повинен пройти ще одне випробування, я думаю, що він з ним впорається, — розкласти призи так, щоб ви могли здогадатися, що в кого лежить під стільцем. Тягніть картки, сідайте на стільці і тримайте кулаки за свого капітана. Успіхів!

Хто отримав що від Діда Мороза — не суттєво. Але те, що всі пішли з призами, це точно. Вундеркінд зумів розкласти вірно призи, і професору Крапці не вдалося перехитрити нашу команду. А ось ти здогадуєшся, як потрібно було це зробити?

Дві мотузки

Дорогі друзі, — звернувся якось ДуКлас до всіх учасників новорічної вечірки. — Мені не дає спокою одна цікава задачка. І не даватиме доти, поки я вам її не загадаю. Мені самому довелося її розв'язувати, коли я був ще школярем. За скільки часу я її розв'язав, питаєте? О, поки що це таємниця. Вам же на розв'язок цієї задачі я даю щонайбільше 15 хвилин.

А тепер задача. Ось вам дві мотузки, які від одного кінця до другого згоряють рівно за одну годину кожна. Як бачите, вони виготовлені з різних матеріалів і мають різну довжину та товщину. Швидкість згоряння мотузок аж ніяк не є рівномірною — вона може спочатку горіти повільніше, а потім швидше, або інакше — як їй заманеться. Завдання — відміряти рівно 45 хвилин, маючи лише ці дві мотузки і коробку сірників.

Вам потрібно придумати й описати такий розв'язок цієї задачки, щоб у ньому нічого крім підпалювання не використовувалося. Завдання, на перший погляд, складне, але якщо логічно подумати, то все досить просто. Той, хто розв'яже цю задачку, отримає від мене подарунок — ще цікавішу задачку...

Хочеш ще одну задачку від ДуКласа? Тоді приєднуйся і шукай розв'язок цієї задачки!

Подарунок раджі

Закінчувався перший семестр. Пані Ганя повідомила, що після розповіді про тваринний світ Африки декому не завадило б покращити свої семестрові оцінки, відповівши на її запитання. І недвозначно поглянула на Пундика, якому від її погляду захотілося сховатися під парту. Киця, закотивши очі, мріяла про те, в якому новорічному наряді вона буде на балу, Джо коригував графік тренувань з урахуванням новорічних канікул, а Джексон теребив під партою новенький, тільки вчора подарований MP3-плеєр. І от настав час для запитаннячок.

— Усі чули приказку: «Мовчить мов риба у воді»? — сказала пані Ганя.

Всі принишкли, даючи зрозуміти, що чули. Пані Ганя продовжила:

— Виявляється, що є й «німа» тварина. І хто би міг подумати: вона живе в Африці! Хто знає, як вона називається?

Аж тут Пундик, якому втрачати й так було нічого, взяв та й бовкнув:

— А хто мені скаже, в якого слона немає хобота?

— До речі, про слонів. Є одна цікава легенда про жадібного фараона і розумного зулуса. Хочете послухати? — спитала пані Ганя.

Всі дружно закивали головами.

— Було це у Давньому Єгипті. Якось раз верховний жрець приніс фараону звістку від індійського раджі. Там ішлося про те, що раджа хотів подарувати фараону стільки золота, скільки важить його улюблений слон. Але як зважити слона індійського раджі? Тоді таких ваг не було. Задумалися жерці, скликали мудреців... Подумали, подумали — видали від імені фараона указ: «Хто придумає, як зважити слона, той отримає в дарунок золоту статуетку — мініатюрну копію фараона». І стали чекати.

Довго не було жодних пропозицій, аж раптом приплив на човні бідний зулус. Швидко увійшовши в курс справи (меткий трапився), він сказав, що знає, як допомогти фараону. Але за свою пораду він захотів отримати стільки золота, скільки важить він сам.

Розповіли жерці фараону про зулуса. Звісно, зулус важив набагато менше, ніж слон індійського раджі, але набагато більше, ніж статуетка. Довго не погоджувався жадібний фараон на пропозицію бідняка — не хотілося йому втрачати стільки золота. Та що було робити? І запропонував він зулусу свою умову: «Я дам тобі стільки золота, скільки ти важиш, якщо зможеш його відміряти без усяких ваг і розповісти мені, як я маю отримати подарунок раджі. Крім того, ти станеш моїм радником».

Бідний зулус радо погодився з пропозицією фараона, виконав усі умови угоди, отримав золото, але стати радником фараона відмовився. Та фараон, якщо бути відвертим, сильно й не наполягав — дармоїдів у нього й так вистачало.

Ніхто незчувся, як пролунав дзвінок на перерву. Пані Ганя глянула здивовано на годинника і промовила:

— Хто хоче мати кращі оцінки в цьому семестрі, можете сьогодні після уроків прийти в географічний кабінет і розповісти мені про тваринний світ Африки, про «німу» тварину, про слона без хобота. А хто перший здогадається, як можна взяти стільки золота, скільки важить слон, відразу отримає 12 балів. Приходьте, я чекатиму на ваші відповіді. Герої трохи подумали — і розв'язали всі задачки. А ти зможеш відповісти на ці питання?

Новорічна хлопавка

На високий подіум, змонтований спеціально для показу різних фокусів та інших урочистих оказій, виходить Джо в білому-білому фраку, з аркушем кольорового паперу, стає у світлове коло і застигає в загадковій мовчанці. Нарешті, коли вже в залі стихнуть кашляння, чхання, хихотіння, шепотіння та шелестіння, він показує аркуш глядачам з обох сторін. Мовляв, пересвідчіться самі, аркуш як аркуш, нічого особливого. Глядачі пересвідчуються. Далі пан ілюзіоніст проголошує зі сцени доволі зухвалу заяву. Мовляв, зараз просто в його руках цей аркуш перетвориться на незвичну новорічну хлопавку. Не вірите?..

Ну що ж, тоді він скручує вищеназваний аркуш паперу трубочкою, затискає її кінці — виходить справді якась циліндрична подоба справжньої хлопавки. Покрутивши її в руках, Джо говорить: «У мене вийшла не звичайна хлопавка, яка стріляє, мов дитяча пукавка, а справжня хлопавка з новорічним сюрпризом. Хто хоче побачити цей сюрприз?..»

Зал мовчки чекає сюрпризу. Неодмінно знаходиться бодай один сміливець, який виявляє бажання підійти до пана ілюзіоніста. Той дає глядачеві ножиці і просить його розрізати хлопавку навпіл. Глядач обережно, з острахом, але виконує його прохання. Джо, тримаючи обидві половинки хлопавки, підходить до столу, де стоять дві склянки, і... виливає з однієї половини хлопавки в одну склянку, а з другої — в іншу якусь рідину, яка в кінцевому підсумку виявляється лимонадом. Ну, а далі зрозуміло: одну склянку фокусник бере собі, другу дає глядачеві, дякує за допомогу, пропонує випити за Новий рік. І — жодного слова про секрет цього фокуса.

Навіщо глядачеві знати, що для фокуса потрібні аркуш паперу 40х40 см, ножиці, дві склянки та «секретний» целофановий мішечок, наповнений лимонадом. Його слід склеїти так, щоб він набув форми невеличкого циліндричного балончика. З двох боків кінці балончика міцно зав'язують ниткою, а сам балончик ховають у рукаві. До підкладки рукава пришивають дві гумки, які й будуть утримувати балончик, причому кінець однієї нитки трохи висовується з рукава.

Коли фокусник пред'являє аркуш із двох сторін, він непомітно тягне за нитку, витягує балончик з рукава і закручує його в паперову трубочку. Щоб цього навчитися, варто потренуватися перед дзеркалом. Нічого складного ніби, але глядачів подивувати можна.

Спочатку потренуйся з паперовим «секретним» балончиком, заповнюючи його не лимонадом, а конфетті, яке, на відміну від напою, можна зібрати і використати вдруге, втретє, вдесяте... Поки не робитимеш це так, що комар носа не підточить.

Чарівна паличка

Якось у приватній розмові з Кицею та Пундиком Джексон сказав: «У всіх фокусах мій помічник №1 — чарівна паличка. Вона завжди зі мною. А ношу я її в...» Із цими словами він з правої кишені дістав звичайну сірникову коробку. «Тю! — сказала Киця. — Так я тобі й повірила. Вона ж сюди не влізе». На що Джексон-чарівник, ні слова не кажучи, поклав коробку на ліву руку, а правою почав виймати з неї довгу дерев'яну паличку. Чудасія? Так, якщо не знаєш секрету фокуса.

А секрет у фокусі простий. Сірникова коробка тільки на перший погляд звичайна. Насправді ж у ній відрізана одна бокова коротка стінка. Глядачам знати про це не потрібно, бо який тоді це фокус. І обрізану сторону коробки показувати їм також не треба.

Паличку ілюзіоніст ховає у рукаві свого фрака і кріпить гумовим кільцем на зап'ясті. Під час фокуса коробку не просто перекладають у ліву руку, а одягають на кінець палички відкритою стороною (тією, що без стінки). Потім фокусник відкриває коробку і починає виймати з неї нарівну паличку, притримуючи коробку так, щоб глядачі не бачили, як паличка витягується з рукава. Після цього фокусник закриває коробку і ховає її в кишеню. А чарівна паличка лишається в руці, і легко може статися так, що вона знадобиться йому в наступних фокусах.

Можна приголомшити пильних глядачів ще й тим, що довга чарівна паличка вийматиметься не із сірникової коробки, а з невеликого гаманця. Тоді в останньому для цього потрібно зробити невеличкий проріз.

Перекладаючи гаманець із правої руки в ліву, треба одягти проріз на кінець чарівної палички — тоді лишиться просто витягнути її з гаманця.

Хіп-хоп

Чого ви чекаєте у Новому році? Щастя, здоров'я, успіхів у навчанні? Чи, може, є й такі, що мріють про гроші? — філософствує ДуКлас, стоячи на сцені. — Я не чарівник, великих багатств не маю і нікому не обіцяю. Але можу дати шанс виграти комусь із вас у мене пару гривень — в кіно сходити, шоколадку купити...

Далі ДуКлас виймає з кишені пригорщу монет — по 50, 25 копійок (всіх штук з 15-20) і кладе їх на стіл із запитанням:

— Хто хоче позмагатися зі мною у безпрограшній для вас грі?

Халява в нас завжди в пошані, тож добровольці знаходяться дуже скоро.

— Зараз, — далі править своєї ілюзіоніст, — я відвернуся від стола, а ви можете перевертати скільки завгодно монет стільки разів, скільки вам заманеться. Хочете — різні, хочете — одну й ту саму. А потім, коли ви накриєте одну з монет рукою, я скажу, що буде зверху: герб чи решка. Якщо помиляюся — всі монети на столі стають ваші. Ну що, пограємо?

«Так!!!» — реве у сто горлянок зал, глядач на сцені теж нібито радо киває головою — на знак згоди, значить. Та хитрий ДуКлас не спішить і знову пропонує:

— Щоб зал не нудився, кожне перевертання треба супроводжувати словами «Хіп» або Хоп». Не обов'язково за порядком. Можна «Хіп, хіп, хоп, хоп» або «Хіп, хоп, хіп, хоп, хоп, хоп», немов наспівуючи якусь мелодію. Як буде до вподоби...

Фокус починається, і глядач, хіп-хопаючи легенький мотивчик, починає перевертати монетки. Потім накриває одну з них. ДуКлас же, зробивши кілька пасів руками над рукою глядача, каже: «Герб!» І радо регоче, бачачи, що під глядацькою рукою і справді лежала монета гербом догори. Фокусник розводить руками (мовляв, не винний я, що так мені таланить!) і запрошує на сцену наступного бажаючого.

Після того як декілька «мисливців» за його грошенятами підуть зі сцени, облизня спіймавши, ДуКлас дякує всім за участь у фокусі, згрібає монети і бажає успіхів у наступних іграх. А як він вгадує накриту монету, так і лишається секретом, яким він поділиться тільки з тобою. Річ у тому, що тут просто потрібно вміти рахувати. Це по-перше. По-друге, висипавши монети на стіл, фокусник подумки підраховує, скільки монет лежить гербом догори. Глядачі на це не зважають — вони ж не телепати. Уже в ході фокуса, коли глядач перевертає монети, примовляючи «Хіп» або «Хоп», фокусник рахує далі, додаючи щоразу по одиниці за кожне слово до числа гербів, які були на столі. Якщо після всіх перевертань вийде парне число, то і загальне число гербів на столі парне. А роблячи магічні паси над рукою глядача-добровольця, фокусник підраховує число гербів на столі. Число непарне — накритий герб. Парне — решка.

Якщо після підрахунку гербів та примовлянь у фокусника виходить непарне число, то й кількість гербів на столі має бути непарна. Підрахувавши ті з них, які видно, легко встановити, що накрив глядач.

Фокус ніколи не дає збоїв, якщо ілюзіоніст не помиляється і його не дурить глядач. А можна призначити асистента, який би слідкував, щоб число перевертань відповідало числу сказаних глядачем «хіпів» чи «хопів».

Для чого? А для того, щоб усе було хіп-хоп!

Загадкова хустинка

«Ах так!» — подумала Киця, побачивши Джексонові маніпуляції з паличкою, і собі вийшла на сцену з чарівною паличкою власного виготовлення та аркушем кольорового паперу. На папері були зображені сніжинки всяких форм та розмірів.

Не встигли глядачі як слід придивитися до сніжинок, як Киця хвацько скрутила з паперу трубочку і стала через неї дивитись на шановну публіку, мов через підзорну трубу. Всі прекрасно бачили, що трубка порожня всередині, Киця навіть через неї проштовхнула чарівну паличку.

А потім почалося. З паперової трубочки звідкись з'явилася... хустинка. Дивина? Може й так, та тільки не для професіоналів, які прекрасно знають, що у чарівній паличці є порожнина, в яку олівцем акуратно запхана скручена у валик хустинка. До одного з кінців хустинки пришивають гачечок із тонкого дроту. Коли хустинку вкладають у паличку, гачечок лишають назовні. Після того як фокусник покаже аркуш глядачам з обох сторін, з нього скручують трубочку діаметром, що ледь перевищує товщину чарівної палички.

Коли фокусник проштовхує паличку крізь трубку, гачок зачепиться за край трубочки і потягне хустинку з палички. Виймаючи чарівну паличку з іншого боку трубочки, фокусник лишає хустинку в трубочці. Після цього йому залишається зробити над трубочкою парутрійку магічних пасів, і... Можна сміливо виймати з неї загадкову хусточку.

Цей фокус легенько міг би стати й продовженням попереднього фокуса, якби, наприклад, той же Джексон виймав із сірникової коробки вже заздалегідь «підготовлену» чарівну паличку.

кросворди від Дукласа

СКАНДИНАВСЬКИЙ КРОСВОРД

Французький композитор
Орган правосуддя
Японський храм
Результат множення
Дрібні скляні намистинки
Жіноче ім'я
Англійська одиниця площі
Виконавець ролей
Гральна карта
Грецька буква
Лікар (вухо, горло, ніс)
Геометричне тіло
Австралійський страус
Титул сх. правителя
Ватажок аргонавтів
Однокінний екіпаж
Боровик, мухомор...
Настільна гра
Зал, вестибюль
Оголошення про концерт
Місто у Франції
Співачка Брітні ...
Український танець
Пора року
Польова квітка
Населений пункт
Природнича наука
Свійський птах
Бог кохання
Вугільне підприємство
Верховинець ...
–варвар
Журба, печаль
За спиною у ворога
Російський телеканал
Головна артерія З'їла
Колобка
Виразний виступ берега у море
Держава ...–Рика
Багаття, вогнище
Річка забуття
Залежний феодал
Пустеля в Монголії та Китаї
Століття
Богиня ранкової зорі
Одиниця тиску
Лікувальний крем
Столиця Молдови
Геометрична фігура
...–маскарад
Вибухова сполука
Країна в Африці
X, Y, ...
Співак ... Павлік
Маленька Ольга
Спокій, мовчанка
Бал, пункт у спорті
Стан організму
Будівельн. матеріал
Пастух овець
Чоловік дочки Іго, рабство

Угорський кросворд

Виділені букви входять у слова, зображені малюнками.

ЯПОНСЬКІ КРОСВОРДИ

У японських кросвордах зашифровані малюнки. Завдання — відтворити зображення за числами, які зазначені зліва від рядочків і над колонками.

У цьому номері використані кросворди

- **Гордей Олени** (с.Борівці, Чернівецька обл.)
- **Бабчук Оксани** (м.Шаргород, Вінницька обл.)
- **Єгорової Олени** (м.Бар, Вінницька обл.)
- **Марчука Дениса** (с.Лепетича, Миколаївська обл.)
- **Бондара Валентина** (м.Чернігів)
- **Коноваленка Кості** (с.Заводи, Харківська обл.)
- **Чепурної Каті** (с.Сагунівка, Черкаська обл.)
- **Роздорожної Яни** (с.Нова Ободівка, Вінницька обл.)

Надсилай і ти свої кросворди, але обов'язково перевір, чи вони розв'язуються!

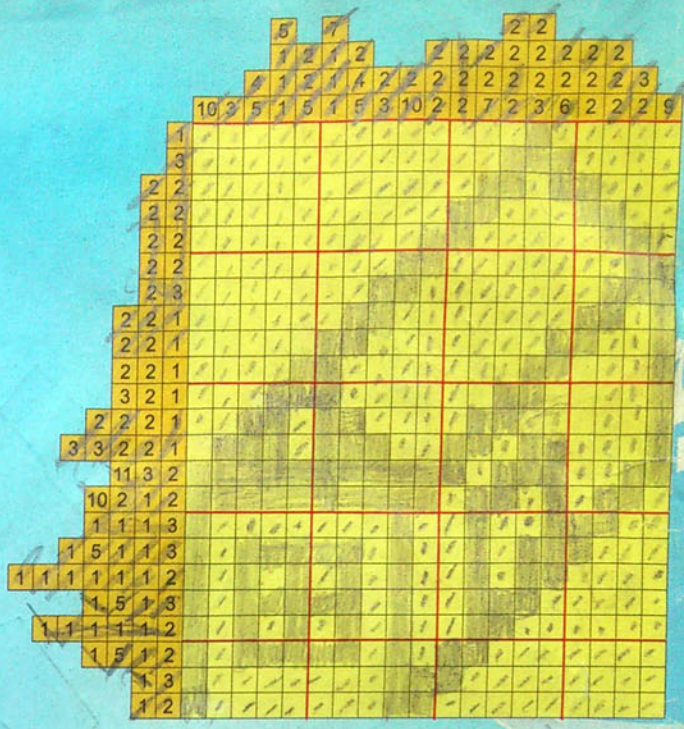

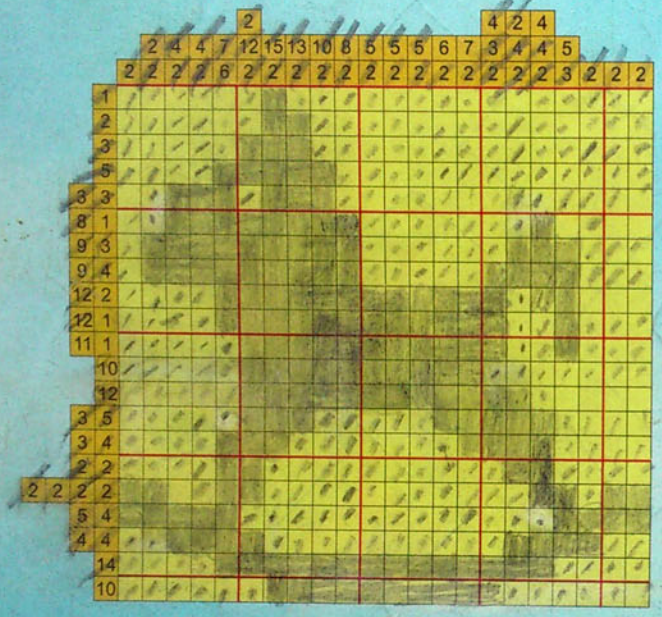

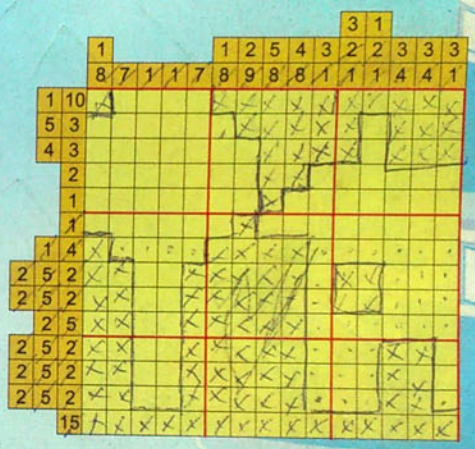

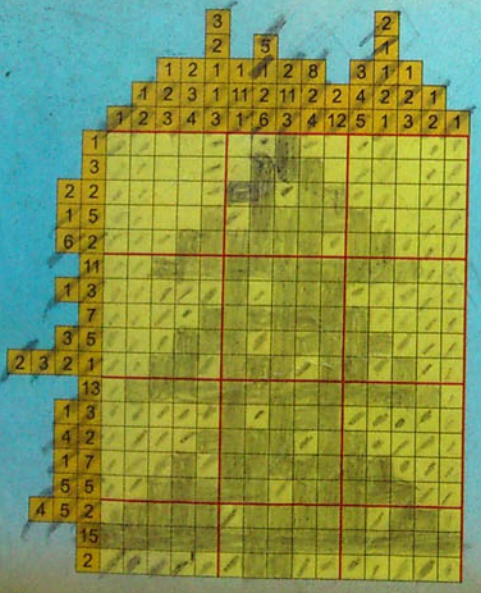

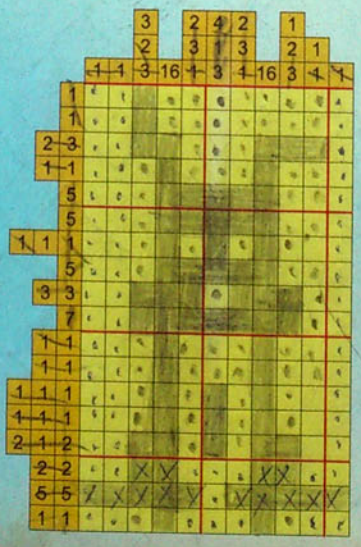

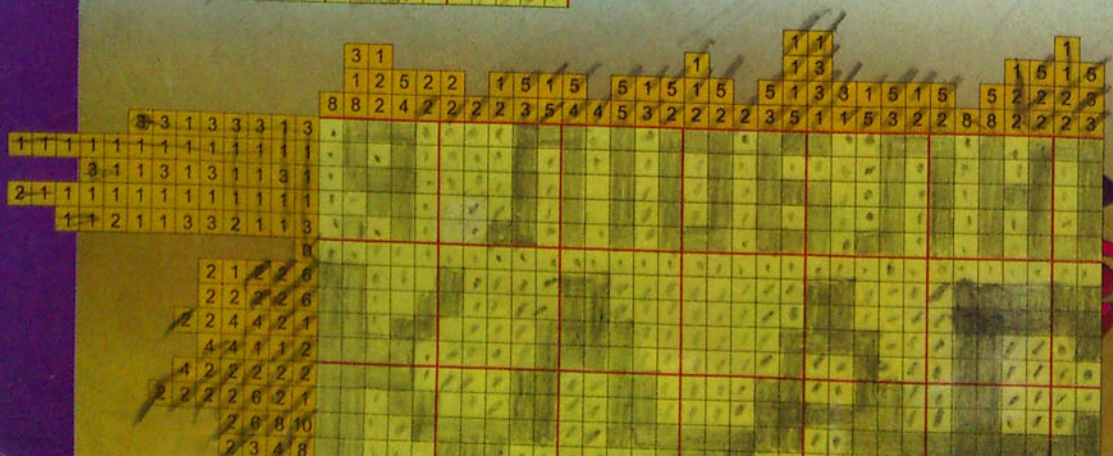

ВІДПОЧИВАЙ РАЗОМ З «КЛАС

Привіт, мене звати Міксі!

Я буду твоїм гідом у заманливому та незвіданому світі **КОМІКСУ**.
Для початку я запрошую всіх, хто вміє малювати, а також складати кумедні історії, взяти участь у Другому Всеукраїнському конкурсі коміксу.
Тема для твого твору — **«Життя — це: комікс»**.

Призові номінації конкурсу:

- Кращий комікс
- Кращий сценарій (історія)
- Кращий сторі-борд (розкадрування)
- Кращий персонаж

Свою роботу чи роботи (виконані на стандартних білих аркушах чорною ручкою чи в розфарбованому варіанті) присилай на вказану нижче адресу:

Міксі
студія «Комікс-арт»
вул. Оболонська, 47/116
Київ, 04071,

Обов'язково вкажи *свою адресу, контактний телефон (або e-mail), ім'я, прізвище та вік.*
Кращі роботи будуть опубліковані в популярних молодіжних виданнях. Призи переможцям та фіналістам надаються спонсорами та організаторами конкурсу.

А ще я маю приємний сюрприз для тих, хто хотів би навчитися малювати комікси і робити мультфільми: в листопаді відкрилася **Початкова Школа анімаційного мистецтва.** Тут ти навчишся: малювати персонажів, складати сценарії та робити за ними розкадрування, розфарбовувати вручну та на комп'ютері, малювати комікси в різних стилях та жанрах, і нарешті — створювати справжні мультфільми.

Наш девіз — «Навчатись, розважаючись!»

Заявки для поступлення у Школу присилай: пейджер: **телефон (044) 457-7-457, абоненту 2525**, надиктуй повідомлення: *«Школа Анімаційного мистецтва, ім'я+прізвище, вік, контактний телефон (адреса або e-mail).* Також можна скористатися електронною поштою: **mixi@gala.net**

Снігами все засипане навколо
І Новий рік настане вже ось-ось,
Так хочеться, щоб в цю зимову пору
Якесь яскраве чудо відбулось.

DMC

·	White	o	3752
•	932	+	3753
B	310	◪	326
*	413	II	899
V	3326	!	721
–	963	ε	3825
/	745		
⌀	744		

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ ЖУРНАЛ
КЛАС®
передплатний індекс
40240